Kerkenbeleidsplan

Tielt

1. INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende kerkgebouwen voor de Rooms-Katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Tielt:

DN 2001	Sint-Pieterskerk, Kerkstraat, 8700 Tielt
DN 2002	Onze-Lieve-Vrouwekerk, Stationsstraat 2, 8700 Tielt
DN 2003	kerk Sint-Jozef-Werkman, Monseigneur Van Hovestraat 2, 8700 Tielt
DN 2004	Sint-Martinuskerk, Aarsele Dorp, 8700 Tielt
DN 2005	Kerk Sint-Bavo, Kanegem Dorp 1, 8700 Tielt
DN 2006	Kerk Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, Schuiferskapelledorp 70, 8700 Tielt

Aangevuld met de kerken uit deelgemeente Meulebeke vroeger opgenomen in het kerkenbeleidsplan Meulebeke (2024)

DN 2011	Sint-Amanduskerk, Markt, 8760 Meulebeke
DN 2012	kerk Sint-Antonius van Padua, Sint-Antoniusstraat 3A, 8760 Meulebeke, ‘t Veld
DN 2014	kerk Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking en Sint-Leo, Marialoopplaats, 8760 Meulebeke

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Tielt, het centraal kerkbestuur van Tielt en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd

- door de bisschop van Brugge op
- door de gemeenteraad van de gemeente Tielt op

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of er wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Brugge en door de gemeenteraad.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

2. OVERZICHTSPLAN LIGGING KERKGEBOUWEN

2.1 Overzichtsplan Tielt – Aarsele – Kanegem - Schuiferskapelle

Onze-Lieve-Vrouw Geboorte Schuiferskapelle

Sint-Bavo Kanegem

Sint-Pieter Tielt

Onze-Lieve-Vrouw Tielt

Sint-Jozef-Werkman Tielt

Sint-Martinus Aarsele

2.2 Overzichtsplan Meulebeke

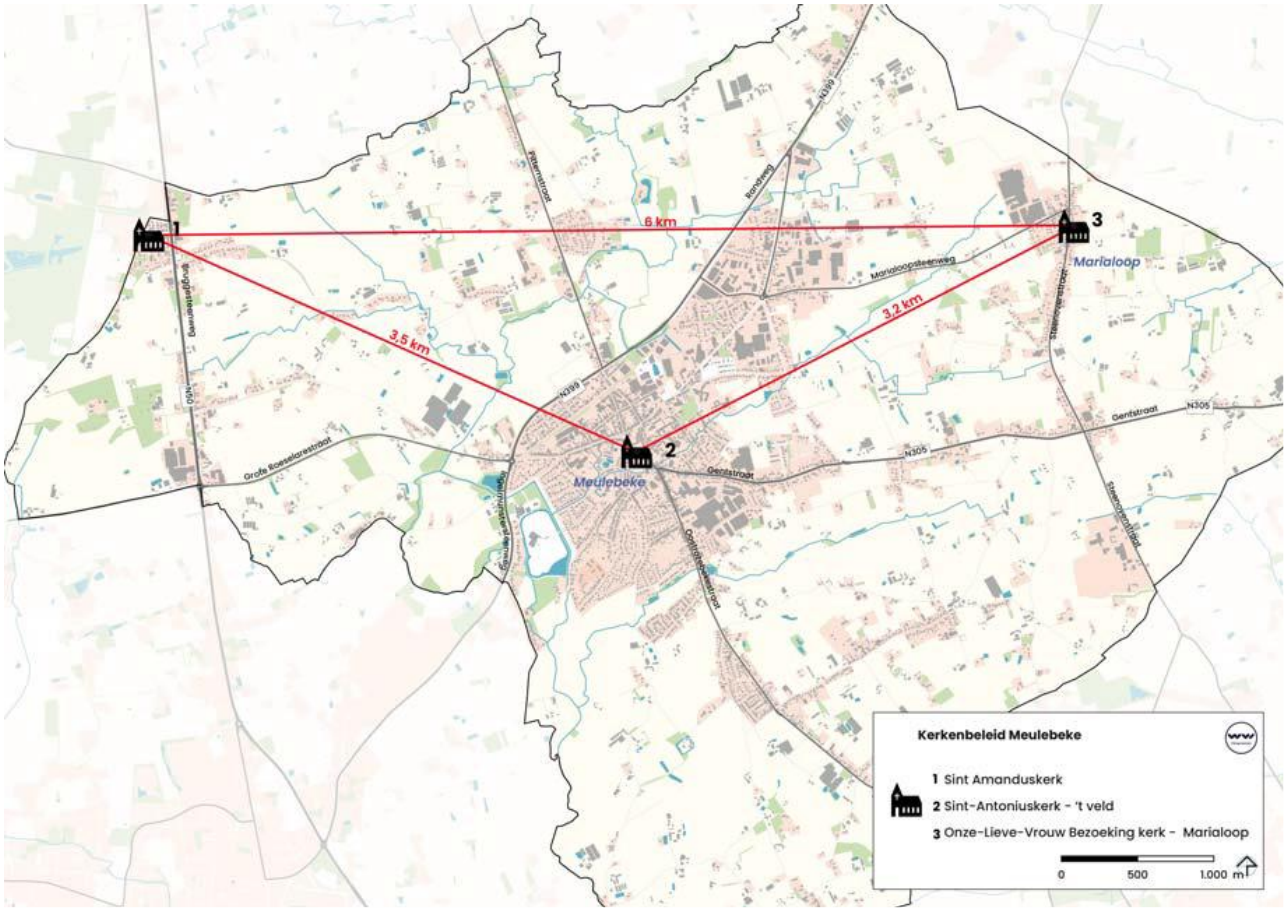

1. Sint-Antonius van Padua, 't Veld
2. Sint-Amandus Meulebeke
3. Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking en Sint-Leo, Marialoop

3. ACTUALISATIE PASTORALE VISIE

3.1 Situering

De 9 voornoemde kerken behoren intussen allemaal tot het Centraal Kerkbestuur Tielt. Evenwel behoren deze kerken niet allemaal tot dezelfde Pastorale Eenheid (PE). Enerzijds hebben we de PE Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem waaronder naast de 3 kerken van Tielt centrum, de kerk van Aarsele, van Kanegem en van Schuiferskapelle ook nog kerken behoren buiten het grondgebied Tielt. Dit zijn de o.m. de kerken van Pittem en Egem, Dentergem, Wakken, Markegem en Oeselgem.
De PE Elisabet Meulebeke omvat de 3 kerken van de deelgemeente Meulebeke.
Elke PE heeft samen met zijn achterban een actualisatie gemaakt van de pastorale visie voor de komende jaren.
Voor de duidelijkheid worden hierna de beide teksten integraal opgenomen.

3.2 Pastorale visie PE Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem

Sinds 1 januari 2024 is de Pastorale Eenheid uitgebreid met de 4 kerken van de gemeente Dentergem. De Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem telt nu 12 kerken. De uitbreiding van de Pastorale Eenheid met 4 kerken en het feit dat de Pastorale Eenheid moet bediend worden door 1 pastoor, 1 (deeltijds) meewerkend priester en 3 diakens heeft serieuze consequenties.

Bij het actualiseren van het pastoraal plan is het team uitgegaan van de huidige schikking van de weekendliturgie.

Ook werd rekening gehouden met de vraag van het Bisdom Brugge om de krachten te bundelen en te werken aan levendige en kwaliteitsvolle geloofsgemeenschappen. Dit betekent onvermijdelijk dat we niet op alle plaatsen verder kunnen doen zoals tot nu toe het geval was. Er is een gebrek aan voorgangers, maar eveneens aan kerkgangers en vrijwillige medewerkers. Kwaliteit van samen vieren heeft ook daarmee te maken.

Toekomstvisie:

- We proberen zoveel mogelijk het pastorale aanbod te behouden in de regiokerken van onze Pastorale Eenheid. Rekening houdend met de geografische spreiding en met de grootte van de gemeenschappen zijn dat:
  St.-Martinus Aarsele, O.L.V.&St.-Stefanus Dentergem, O.L.V. Pittem, St.-Pieter Tielt en St.-Petrus&St.-Catharina Wakken.
- In Tielt-centrum staan de kerken O.L.V. en St.-Jozef Werkman in een beurtrol. Dit kan enkel via de inzet van gepensioneerde priesters en bijgevolg kunnen we dit niet lang

meer volhouden. Bovendien liggen deze beide kerken op korte afstand van de St.-Pieterskerk. De weekendliturgie in O.L.V. en in St.-Jozef Werkman zal dus wegvallen.

- In de kerken St.-Germanus Egem, St.-Bavo Kanegem, St.-Amandus&St.-Lucia Markegem, St.-Martinus Oeselgem en O.L.V.-Geboorte Schuiferskapelle is het in de huidige regeling mogelijk om in bepaalde weekends na afspraak en bij uitzondering een mis te laten doorgaan. Ook dit gebeurt via de inzet van gepensioneerde priesters en bijgevolg zien we ook die mogelijkheid wegvallen.
- We denken er ook aan om de doopsels enkel nog te laten doorgaan in de 5 regiokerken. Ook voor eerstecommunievieringen wordt in die richting gedacht. Voor de vormselvieringen wordt dit al toegepast.

Besluit: als wij in de toekomst kunnen blijven beschikken over de 5 regiokerken waarin de liturgie voorgaat op ander gebruik, dan is dat ruim voldoende.
Zolang de andere kerken ter beschikking blijven kunnen daar een beperkt aantal functies behouden worden: uitvaarten, huwelijken, vieringen op bijzondere momenten, schoolvieringen, ruimte voor stilte en gebed… (zie ook brochure over betekenis en toekomst parochiekerken / Kerknet) We blijven ons voor deze gebouwen verantwoordelijk voelen, maar we staan open om - zeker wanneer zich een opportuniteit voordoet- samen na te denken over mogelijks medegebruik, neven- of herbestemming.

Het team van de VZW PE SINT-JAKOB TIELT-PITTEM-DENTERGEM

3.3 Pastorale visie PE Elisabet Meulebeke

Huis van God, huis van mensen
In een kerk spreken we op vandaag over verschillende gelaagdheden en verbindingen waarin God ruimte krijgt om het hart van mensen te raken.. Zo maken we onderscheid tussen de liturgische ruimte, de ontmoetingsruimte en de kerkruimte op zich.

De visie van de pastorale werkgroep sluit hierbij aan en vormt de basis van het kerkenbeleidsplan. Hierbij hebben we rekening gehouden met: de geografische spreiding, de kerkgangers, maar ook het gebruik buiten de liturgie, de draagkracht van plaatselijke kernen, de aard van het gebouw en de toekomstmogelijkheden, en niet in het minst de ervaringen van de voorbije jaren…

Korte termijnvisie (2025-2030)

Eerst en vooral moeten we melden dat er reeds één van onze kerken Onbevlekt Hart van Maria (de Paanders) op 1 april 2023 onttrokken is aan de eredienst en een nieuwe bestemming heeft gekregen. De basisschool op de Paanders is bezig met de herinrichting tot refter en polyvalente ruimte met nieuw keukengedeelte. Deze ruimte blijft ook voor de buurt te gebruiken oa. voor de werking van de Alleenstaanden op de Paanders. Dit is een geslaagde herbestemming, wat niet wegneemt dat dit toch een gemis en een verlies betekent voor het kerkelijke leven. Vormsel en eerste communie gaan voorlopig door in de kerk van Marialoop, waar men meer en meer wil samenwerken, maar gezien de kerk niet zo groot is, zal de samenwerking in de toekomst plaatsvinden in de grootste kerk: Sint-Amandus, volgens de directies.

- *We merken dat er in de voorbije 5 jaren gaandeweg, zoals in alle Vlaamse kerken,* ***minder reguliere kerkgangers*** *zijn in onze 3 kerken en er ook minder en* ***minder draagkracht*** *is, de vergrijzing zet zich verder. Tot onze grote verbazing zijn er wel nog steeds grote aantallen die eerste communie en vormsel vieren, ook het aantal doopsels blijft stabiel; het aantal uitvaarten volgt de statistieken van 1 op 4 kerkelijke begrafenissen; het aantal huwelijken is eerder aan de lage kant. In 2025 is er terug een opstoot: 9 huwelijken.*

- Een kerk is niet alleen het gebouw voor de **eredienst**, waar eucharistievieringen en gebedsvieringen doorgaan of andere sacramenten gevierd worden, maar onze **open gastvrije kerken** bieden ook ruimte om tot **stilte en rust** te komen, te bezinnen, een kaarsje te laten branden…waar ook de **volksdevotie** zijn plaats heeft. Kerken hebben een grote symbolische betekenis in de structuur van **het landschap**. Ze zijn ook getuigen van de zichtbare aanwezigheid van de Kerk. Veel parochiekerken herbergen een **rijk cultuurhistorisch patrimonium** en zijn (beschermde) monumenten. Bij ons is dit niet anders.

- *Er zijn ook na de vieringen meer en meer* ***ontmoetingsmomenten*** *bij koffie, soep of een receptie. Ruimte en accommodatie (keuken en sanitair) hiervoor is in de toekomst heel belangrijk. Ouderavonden in voorbereiding van eerste communie en vormsel,*

vergaderingen, enz. krijgen ook hun plaats in de kerk, waarbij ook moderne visualisatie (TV-schermen) en Wifi-essentieel zijn. Het biedt dan mogelijkheden voor derden om een lezing of vergadering in te plannen. Ook de plaats om aan cultuur te doen (optredens van scholen, koren, zangers, muziekgroepen, tentoonstelling...) willen we maximaal benutten, valoriseren!

- *Ondertussen hebben de mensen bij het tijdelijk niet kunnen gebruiken van de Sint-Amanduskerk - wegens de werken aan de markt – de schoonheid van de 2 andere kerken ontdekt. Verschillende mensen waren aangenaam verrast over de mooie en moderne Sint-Antoniuskerk waarbij, niet alleen het uur van 10 uur een schot in de roos was maar ook de ruime parking. Ook de mooie kleinere kerk O.L.Vrouw Bezoeking werd sterk gesmaakt voor dopen en uitvaarten en ook de avondviering op zaterdag.*

- ***Ondertussen vieren we de eucharistieviering enkel nog in de Sint-Amanduskerk en wel op zondag**. Gestart uit noodzaak omwille van de gezondheid van onze pastoor; maar ondertussen een weloverwogen keuze. In de andere kerken gaan er dan wel nog dopen, huwelijken en uitvaarten door alsook occasionele aangevraagde vieringen zoals Sint-Cecilia, Sint-Elooi, enkele jaarmissen, kerstviering, eerste communie, vormsel…*

- *Ondertussen hebben we ook een vrijblijvende vraag ontvangen van de Roemeense kerk die geïnteresseerd is in de **Sint-Antoniuskerk** waar we nu opteren voor **herbestemming.***

- *Onze visie past in ons streven naar*

een warme en verbindende Kerk
met aandacht voor kwetsbare mensen;
een open Kerk waar iedereen kan thuiskomen en zich gedragen mag voelen.
Een Kerk die bouwt op gisteren, hoopt op morgen en gelooft in het nu …

Besluit: op korte termijn willen we de 3 kerken nog openhouden waarbij de Sint-Antoniuskerk een zinvolle herbestemming kan krijgen, als er zich een opportuniteit voordoet. Onze hoofdkerk (centrumkerk) wordt de Sint-Amanduskerk. Er dient wel in de komende jaren geïnvesteerd te worden in het hedendaags maken van de Sint-Amanduskerk.

Langetermijnvisie

*Op **middellange termijn** kunnen wij ons werk verderzetten door **2 kerken** te behouden. Een grote en een kleine, in het centrum en in de rand. In de overgangsperiode zou een grote kerk en een kleine kerk oplossingen bieden voor een begrafenis in intimiteit, een cultuurtempel, een vergaderruimte, een ruimte voor de school voor studie en refter, een opslagplaats voor kledij, een meerwaarde voor de buurt., een concert, onthaalruimte, ….*

*Op langere termijn houden we rekening met de verdere dalende kerkpraktijk en opteren wij voor **één kerkgebouw**. Een gebouw dat naast de liturgische diensten en de plaats om*

in stilte te vertoeven, ook nog andere mogelijkheden aanbiedt voor optimaal gebruik ten dienste van de gemeenschap.
Een kerkgebouw dat mogelijks opgedeeld wordt in kleinere ruimten, makkelijker te verwarmen, met aangepast sanitair, met mogelijkheden om multimedia te gebruiken. Als centrumkerk kiezen we dus voor de Sint-Amanduskerk. Hier zal wel nog serieus moeten geïnvesteerd worden in het aanpassen aan de 21ste eeuw, conform ook de nieuwe functies van een kerkgebouw. Naast de liturgische functie ook de ontmoetingsruimte.

Pastoor Rudi De Smedt en het team PE Elisabet Meulebeke

4. FICHES PER KERK

4.1 SINT PIETERSKERK TIELT

DN 2001

Kerkstraat, 8700 Tielt

0) Identificatie

Sint-Pieterskerk (vroeger ook Sint Petrus genoemd)
Kerkstraat, 8700 Tielt

Eigendom Stad Tielt

Plaats in kerkelijke structuur

- Parochiekerk, decanale kerk. De kerk is in gebruik voor de Rooms-Katholieke eredienst.
- Bisdom Brugge
- Decanaat Tielt
- Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem
- Sint-Pietersparochie

Referentiestijl: gotiek. Neogotiek: 19de- eeuwse aanpassingen/restauraties.

Kerktype: hallenkerk, transeptloos.
Torentype: kruisingtoren.

Niet beschermd monument.
Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Pieter.
Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009.

Bouwgeschiedenis: de oudste kern van de driebeukige hallenkerk gaat terug tot de 13de - 14de eeuw. De kerk wordt evenwel diverse malen herbouwd na verwoestingen door oorlogsgeweld; het huidige uitzicht komt tot stand in de loop van de 17de, 18de en 19de eeuw.
zie
https://www.odis.be/hercules/search2.php?searchMethod=simple&search=tielt&controlid=2&entity=OBJ#OB_TYPE_2994

1) Beschrijving

a) cultuurhistorische waarde

Decanale hoofdparochiekerk van Tielt, centraal gelegen in het historisch stadscentrum ten noordwesten van de Markt, op een perceel ingesloten door de Kerkstraat aan noord-, oost- en zuidzijde en door een pleintje met parking langsheen de Ieperstraat - Krommewalstraat aan de westzijde.

De oudste kern van de driebeukige gotische hallenkerk gaat terug tot de 13de-14de eeuw. De kerk wordt evenwel diverse malen herbouwd na verwoestingen door oorlogsgeweld; het huidige uitzicht komt tot stand in de loop van de 17de, 18de en 19de eeuw. Het voormalige omliggende ommuurde kerkhof met hoofdingang langs de Ieperstraat is geëffend in 1869 na de aanleg van een nieuw kerkhof in 1828 aan het uiteinde van de Krommewalstraat, op de noordwestelijke hoek met de Keidamstraat.

Historiek

Over de kerstening van het Tieltse grondgebied en de eerste bidplaats is weinig geweten. De patroonheilige van de Sint-Pieterskerk sluit aan bij het voorkeurspatrocinium voor stichtingen vanuit Elnone ten tijde van de prediking door Amandus; andere bronnen vermelden evenwel Sint-Eligius, bisschop van Noyon, als prediker in de streek. Beiden zijn actief in de 7de eeuw, doch vermoedelijk dateert de eerste Tieltse bidplaats pas uit de 9de of 10de eeuw. Bij akte van 1105, met onder meer de oudste vermelding van Tielt ("in villa quae dicitur Tiletum"), staat Robrecht van Tielt zijn rechten op de opbrengsten van de bidplaats of "altaar" af aan het Sint-Salvatorskapittel van Harelbeke. Deze bidplaats wordt aangeduid als een "locus synodi", wat wijst op een centrale positie en een zekere ouderdom.

De oorspronkelijke vroegmiddeleeuwse romaanse veldstenen kruiskerk is wellicht in de loop van de 13de en 14de eeuw uitgebouwd tot een driebeukige gotische hallenkerk, de oudste kern van de huidige kerk, met parochie ressorterend onder het bisdom Doornik. In 1366 wordt voor het eerst melding gemaakt van een kerkschooltje voor priesters gelegen ten noorden van de kerk aan de "Kromme Wal", een deel van de heerlijkheid "Willecomme" dat zich uitstrekt tussen de Poekebeek, de Bruggestraat, de Krommewalstraat en het oostelijk deel van de Ieperstraat, waar ook de kerk gelegen is. Na aanhechting in 1390 van de "Kromme Wal", bevindt de Sint-Pieterskerk zich centraal in het middeleeuwse schependom, grosso modo op het kruispunt van de assen Bruggestraat - Kortrijkstraat en Sint-Janstraat - Ieperstraat. Uit het register van disrenten uit 1393 blijkt dat de Tieltse parochiekerk onder Lodewijk van Male door de Gentenaars in 1381-1382 in de as gelegd wordt. De herstellingswerken slepen aan tot 1430-1440. In 1403 laat de stad een gebrandschilderd raam aanbrengen. In 1410 maakt men melding van het luiden van een "dachclocke" en in 1419 van de "ureclocke". Tijdens het oorlogsgeweld in 1452-1453 door zowel de soldaten van Filips de Goede als de Gentse "Groententers" wordt de kerk opnieuw vernield, net als het schooltje van de kerkmeesters. De heropbouw gebeurt moeizaam onder meer door nieuwe vernielingen in 1491. In 1497 plaatst men nieuwe klokken en in 1535 drie nieuwe glas-in-loodramen, waarvan één geschonken door Pieter vander Hofstat, heer van Willecomme. In 1544 worden de drie koren herbouwd en in oostelijke richting uitgebreid door metselaar Willem Trouwaert dit ten behoeve van de altaren van de diverse

gilden en broederschappen. In 1579 wordt de stad door de "Malcontenten" opnieuw in as gelegd waarbij onder meer de Sint-Pieterskerk in brand wordt gestoken. Ter versterking tegen het oorlogsgeweld wordt in 1592 een soort fort opgericht op het kerkhof naast de Sint-Pieterskerk. Herstellingswerken aan de kerk gebeuren in de jaren 1594-1596 (onder meer koor, zuidbeuk en preekstoel) en, eens het Twaalfjarig Bestand is ingegaan (1609-1621), in een hoger tempo in de jaren 1610-1616 onder meer onder de pas aangestelde pastoor-deken Jan De Mol (1585-1657). Zo worden in 1616 aan Romein de Caigny 32.000 "careelstenen" betaald, leien op de daken gelegd, de muren verankerd, de grote klok hersteld en een schilderij aangebracht in het Onze-Lieve-Vrouwaltaar, een van de zes altaren die de kerk telt in 1623.

Oudste afbeeldingen van de driebeukige kerk met spitse vieringtoren op de kaart van de "Kerckencerc" gevoegd bij het eerste landboek van Tielt-binnen van 1635 en op de kopergravure opgenomen in "Flandria Illustrata" van Antoon Sanderus (1641-1644). In 1644 sticht de deken De Mol de "Confrerie van de Heilige Drievuldigheid tot vrijkoping van de slaven". Later zullen nog andere broederschappen in de Sint-Pieterskerk onderdak vinden, onder meer de "Confrerie van de Onbevlekte Ontvangenis" (1719), de "Confrerie van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette", de "Confrerie van Onze-Lieve-Vrouw van Halle" (1725) en de "Confrerie van de Heilige Nikolaas van Tolentijn", waarvan de relikwieën circa 1730 naar Tielt gebracht worden. Tijdens het terugdrijven van het Spaanse leger door de Franse troepen in 1645 wordt de Sint-Pieterskerk opnieuw in de as gelegd; twee jaar later stort de toren in. De kapel van de grauwe zusters in de Bruggestraat wordt tijdelijk als noodkerk gebruikt. Vanaf 1654 volgen restauratiewerken aan het oostelijk deel van de kerk met onder meer ook het plaatsen van een nieuwe biecht- en preekstoel, een Onze-Lieve-Vrouwebeeld en klok, een tabernakel en hoofdaltaar. Door onder meer plunderingen in 1695-1696 vorderen de werken moeizaam. In 1719 vat men een tweede restauratiefase aan die, doordat de tiendheffers en de inwoners van Tielt-buiten weigeren in de kosten te delen, pas beëindigd wordt in 1735. Een nieuwe - thans achtkantige - toren met hoge spits wordt op de voetstukken van de oude toren opgetrokken in 1719-1720 (volgens sommige bronnen in 1729). Tevens worden twee nieuwe klokken gegoten door de Gentse meester Jan Pauwels (Gent). Pastoor Ludovicus Wauters zorgt voor een nieuwe interieuraankleding met onder meer de koorlambrisering (1749-1751) en bijpassend gestoelte, houten muur- en gewelfbekleding, een communiebank in rococostijl gesculpteerd door Pieter Cools uit Brugge (1765) en houten afsluitingen rond de altaren van Onze-Lieve-Vrouw van Lorette en Onze-Lieve-Vrouw van Halle (1758-1765).

In de tweede helft van de 18de eeuw gebeuren nog diverse werkzaamheden, onder meer aanbrengen van nieuwe stenen gewelven, dichtmetselen van de zijdeuren in de noord- en zuidgevel, drie voet afgraven van het omliggende kerkhof, plaatsen van twee nieuwe portalen en van een altaar ter ere van Sint-Jan, de patroonheilige van de Tieltse rederijkerskamer. In 1773-1774 beeldhouwt Ignatius Mefaut het beeld van Christus aan het kruis voor op het kerkhof. In overeenstemming met het keizerlijke decreet van Jozef II dat begraafplaatsen uit het stadscentrum weert, worden in 1784 plannen gemaakt om het omliggende kerkhof op te doeken. Landmeter Philip Jan Lemaieur maakt een ontwerp voor een nieuw kerkhof tegenover het Stoktkapelletje (zie Oude Stationstraat). Door verzet van het stadsbestuur en van de kerkmeesters wordt het plan steeds uitgesteld en zal pas in 1828 een nieuw kerkhof aangelegd worden aan het noordelijke uiteinde van de Krommewalstraat (zie Keidamstraat). In 1798 worden de kerkgoederen aangeslagen en in 1799 wordt het meubilair van de kerk verkocht aan particulieren, onder meer aan dokter François Strack,

een stroman die deze aankoop doet voor rekening van de kerkfabriek. Na tijdelijke omvorming tot "Temple de la Loi" volgt in 1802 opnieuw de openstelling voor de eredienst. In 1822 laat pastoor De Vleeschouwer het beeld van Christus aan het kruis herstellen door steenhouwer J.F. Stercq, die rond het beeld ook een stenen kapel met natuurstenen zuilen optrekt; in 1849 voorzien van knielbank, ijzeren hek en polychrome schildering. In 1834 wordt het bisdom Brugge opnieuw opgericht, dat vanaf dan het 26 kerken tellende decanaat Tielt omvat. In 1847 wordt van de moederparochie Sint-Pieters de parochie van Schuiferskapelle afgesplitst, dat later ook een zelfstandige gemeente wordt (1862). In 1857 wordt de monumentale preekstoel geplaatst waar de Tieltse broers en beeldhouwers Frans en Louis Debosschere zeven jaar aan gewerkt hebben, dé blikvanger in het interieur van de Sint-Pieterskerk. Na een brand in de toren door blikseminslag (1843) gebeuren in de jaren 1862-1874 herstellingswerken aan onder meer de toren, de spits en de westgevel; tevens wordt de sacristie uitgebreid en worden de veldstenen uit de voorgevel vervangen door bakstenen. Na de verharding van de verbindingsweg Ieperstraat - Krommewalstraat, wordt in 1869 het oude kerkhof geëffend en de poortmuur afgebroken. In de jaren 1883-1892 worden opnieuw grondige herstellingswerken uitgevoerd, onder meer onder leiding van architect Gustaaf Hoste (Tielt). Tevens wordt de sacristie overgebracht van de zuidkant naar de noordkant. De kerk wordt aangepast in neogotische stijl, met onder meer spitsboogvensters in de westgevel, nieuw neogotisch kerkmeubilair en glasramen van kunstschilder-glazenier Henri Dobbelaere uit Brugge. De toren wordt voorzien van nieuwe leien en ontpleisterd zodat het metselwerk van 1720 zichtbaar wordt.

In het begin van de 20ste eeuw wordt omheen de kerk een smeedijzeren hek geplaatst en een voetpad aangelegd. Tijdens de Eerste Wereldoorlog loopt het kerkgebouw weinig schade op; enkele kleinere wederopbouwwerken dienen te gebeuren aan de kerktoren, de bedaking en de omheining. In 1935 wordt de Sint-Pieterskerk omzoomd door een ommegang met zes reliëfs ter ere van de Heilige Nikolaas van Tolentijn, gebeiteld door de Tieltse beeldhouwer Maurice Vander Meeren. Door bombardementen op 26 mei 1940 worden de kerktoren, een groot deel van het dak, de sacristie en het orgel verwoest. In 1946 wordt het oudste "Bijzonder Plan van Aanleg" in Vlaanderen goedgekeurd voor onder meer de heropbouw van de omgeving van de Sint-Pieterskerk, die wordt hersteld en gerestaureerd in de jaren 1949-1955 onder leiding van de Tieltse architect Albert Impe. In de jaren 1950 worden glasramen aangebracht door Cesar Vanhevel en Max Weiss. In de jaren 1990 en 2000-2001 worden nog restauratiewerken aan de kerk en het Christusbeeld uitgevoerd. Naast een aantal kleinere werken, werd in 2024-2025 een grondige restauratie en conservatie uitgevoerd aan preekstoel en communiebank.

Beschrijving

Georiënteerde hallenkerk grotendeels omzoomd door verharding (parkeermogelijkheid); aan westzijde, pleintje met parking op de noordoostelijke hoek van de Ieperstraat en de Krommewalstraat.

Grondplan: driebeukige hallenkerk met schip van vijf traveeën, centrale vieringtoren en drieledige koorpartij van drie traveeën voorzien van apsis met afgeschuinde hoeken. Aan zuidzijde, de voormalige sacristie waar nu het gerestaureerde orgel werd gebouwd; aan noordzijde, ronde doopkapel, de in het laatste kwart van de 19de eeuw opgetrokken sacristie en klein halfrond traptorentje. Aan de noordzijde bevindt zich een afzonderlijk aansluitend gebouw waar volgende faciliteiten zijn ondergebracht: misdienaarslokaal, sanitair (rolstoeltoegankelijk), de sacristie, weekdagkapel, keukentje, vergaderruimte

alsook technische ruimte en berging. Op zolder werd een deel ingericht met nog een klein keukentje en vergaderruimte.

Grondplan kerk

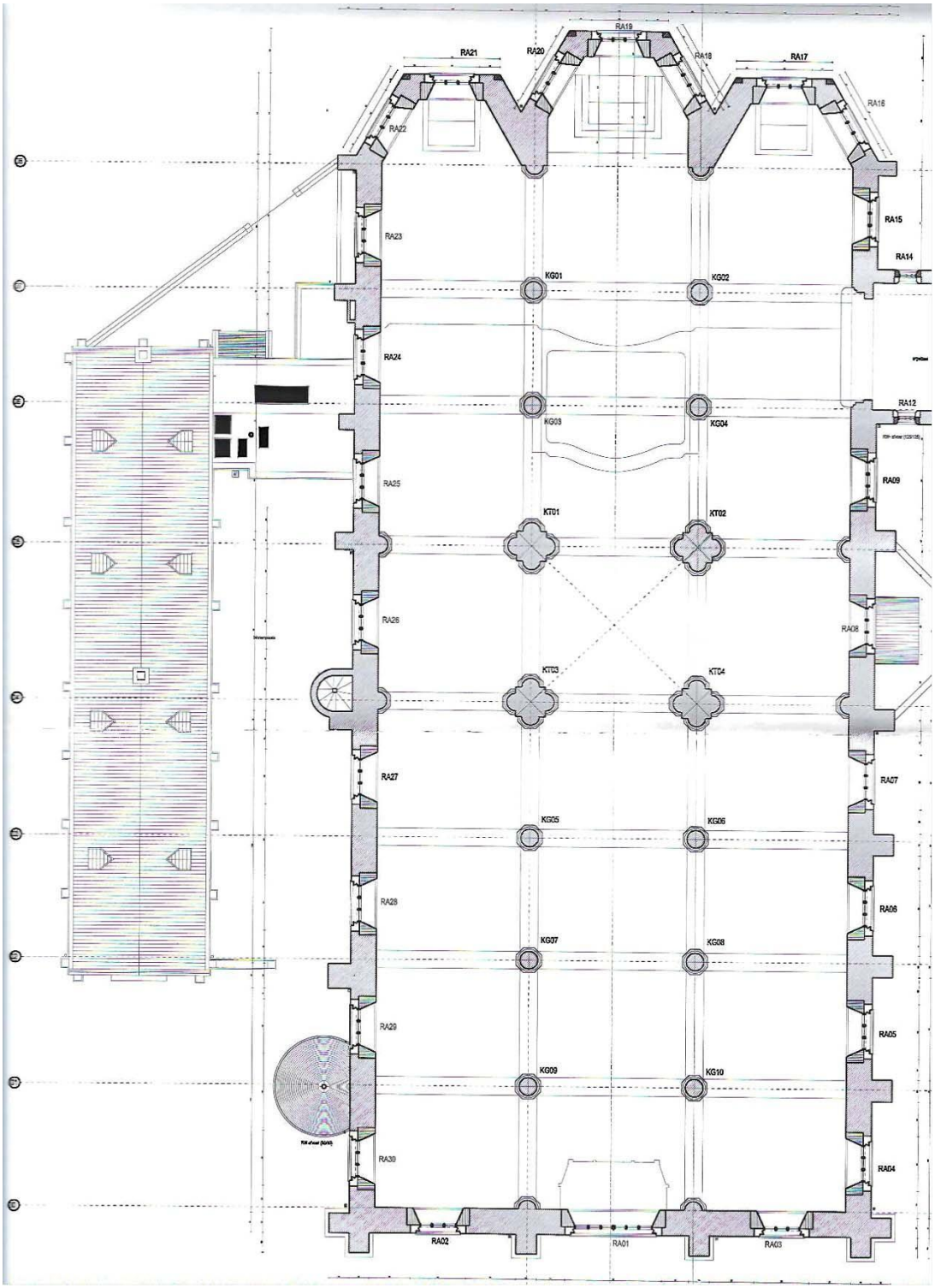

Totale oppervlakte: kerk 1636 m² + sacristie 275 m²
Vrije hoogte: max. 9m à 10 m (koepels)
Aantal stoelen: momenteel 500 stoelen, uitbreidbaar tot 550.

Materiaalgebruik

typerend voor de 19de-eeuwse aanpassingen in neogotische stijl: rode baksteenbouw met natuursteen voor onder meer plint, doorlopende dorpels en versnijdingen steunberen; witstenen venster- en portaalomlijstingen en maaswerk; leien zadel- en schilddaken en torenspits; kruisvormige ankers in top van westgevel. Restanten van veldsteen afkomstig van vroegmiddeleeuwse kruiskerk in noord- en zuidgevel.

Exterieur.

Vrij sobere westgevel met drie puntgevels gescheiden door versneden steunberen, in sobere neogotische stijl aangepast met onder meer grote spitsboogopeningen in geriemde omlijsting waarin gekoppelde smalle vensters met drielob, vijfpas (centraal) en bekronend rosas met maaswerk. Centraal hoofdportaal in witstenen omlijsting met ontdubbelde archivolt op korte zuilen met florale kapitelen op basementen. Timpaan met neogotische nissen onder driepas; centraal gepolychromeerd beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind op console met heraldisch motief. In top van puntgevels, spitsboogvenstertje met neogotisch maaswerk onder druiplijstje met gestrekte uiteinden, aan noord- en zuidzijde voorzien van flankerende spitsbogige blindnissen. Topkruis op middelste puntgevel. Zijgevels van zuid- en noordbeuk geritmeerd door versneden steunberen; per travee groot spitsboogvenster in geriemde omlijsting met maaswerk. Achtzijdige vieringtoren onder naaldspits; segmentbogige galmgaten in vlakke witstenen omlijsting onder sober druiplijstje. Drieledige koorafsluiting met hoge plint in natuurstenen blokken, gelijkaardige steunberen waartussen spitsboogvensters met maaswerk in geblokte witstenen omlijsting onder geprofileerde spitsboog. Tudorboogvormig oostportaal in geprofileerde witstenen omlijsting. In gevel van kooruitbouw natuurstenen bas-reliëf in art-decostijl met voorstelling van het Heilig Hart en flankerende biddende engelen, vervaardigd door de Tieltse beeldhouwer Maurice Vander Meeren zie opschrift "D.D. MAUR. VANDER MEEREN - VERCRUYSSE"; waaronder "EUCHARISTISCH HART VAN JEZUS ONTFERM U ONZER".

Aan noordzijde, sacristie op het einde van de 19de eeuw opgetrokken in gelijkaardige doch vereenvoudigde neogotische bouwtrant onder leien zadeldak (nok evenwijdig met kerk) met acht kleine dakkapellen; eenlagige baksteenbouw geritmeerd door steunberen, verbonden met de kerk door lage tussenbouw onder platte bedaking. Toegang via spitsboogdeur aan zuidzijde.

Ten noordwesten, aangebouwde ronde doopkapel getypeerd door ruw gemetste onderbouw, geschilderd bakstenen parement onder leien spits; rondboogvensters in geprofileerde witstenen omlijsting en ovale venstertjes.

Ommegang, geplaatst in 1935 en bestaande uit zes devotietaferelen uit het leven van de Heilige Nikolaas van Tolentijn, vervaardigd door de Tieltse beeldhouwer Maurice Vander Meeren (1903-1983) (gesigneerd en gedateerd). Witstenen reliëfs met voorzetbeglazing, ingewerkt in getrapte rechthoekige nis van bakstenen muurtjes op gemetste sokkel; natuurstenen dek- en hoekstenen. Bovendeel met figuratieve taferelen waaronder gebeitelde aanroepingen; onderaan namen van de schenkers.

Tegen het voormalige zuidportaal geplaatst calvariekruis, in 1773-1774 gebeeldhouwd door Ignatius Mefaut en oorspronkelijk geplaatst op het omliggende kerkhof. In 1822 laat pastoor De Vleeschouwer het beeld herstellen door steenhouwer J.F. Stercq, die rond het beeld ook een stenen kapel met twee natuurstenen zuilen optrekt. In 1849 voorzien van knielbank, ijzeren hek en polychrome schildering, allen verwijderd bij de restauratie in 2001 waarbij tevens een nieuwe rondboogafdekking en een gesloten beglazing geplaatst worden. Houten Christusbeeld, centraal opgesteld tussen oorspronkelijk vier, thans twee natuurstenen zuilen met Dorisch kapiteel op verhoogde basementen, verbonden met de muur door een klassieke architraaf en geprofileerde kroonlijst, beide verbonden door nieuwe rondboogafdekking met geprofileerde lijst.

In de zuidgevel ingewerkte, van het oude kerkhof afkomstige natuurstenen grafstenen van pastoor Wauters en van Joannes Livinus Poelman (1772-1850) woonachtig in de Ieperstraat (zie Ieperstraat nummer 80), griffier van het Vredegerecht (1809-1817), voorzitter van het weeshuis en burgemeester van Tielt (1830-1836).

Interieur.

Grotendeels bepleisterde en witgeschilderde binnenafwerking met hoge houten neogotische lambrisering, aangebracht tijdens de recente restauratie na verwijdering van de muurbetegeling aangebracht in de jaren 1930. Midden- en zijbeuken afgedekt door bepleisterde kruisgewelven. Beuken gescheiden door spitsbogige scheibogen op ronde bepleisterde zuilen met imitatievoegwerk, gepolychromeerde, deels vergulde florale kapitelen en achthoekige basis; gebundelde vieringpijlers. Wanden van zijbeuken en koor voorzien van spitsboogvensters met figuratieve glas-in-loodinvulling, omgeven door gepleisterde en geschilderde geblokte omlijsting. Naar verluidt eind 18de-eeuwse natuurstenen tegelvloer. Zijtribune van het koor gebouwd tijdens de restauratie in de jaren 1950, voorzien van overkragende balustrade op modillons met figuratieve kraagstenen. Doopkapel met fraaie marmeren bevloering (rosas met ster); smeedijzeren hek daterend uit de jaren 1930.

Mobilair.

Eenvoudig neogotisch kerkmeubilair, aangebracht in de kerk in 1884-1890.

Hoofdaltaar toegewijd aan de patroonheilige, marmer, steen en koper (deels verguld), eind 19de eeuw naar ontwerp van architect Gustaaf Hoste (Tielt); nissen van retabel en tabernakel met bijbelse voorstellingen en symbolen.

Zijaltaar noordbeuk, Onze-Lieve-Vrouwaltaar, steen en koper (gedeeltelijk verguld), eind 19de eeuw, met voorstelling van bijbelse taferelen in retabel en tabernakel.

Zijaltaar zuidbeuk, toegewijd aan de Heilige Nikolaas van Tolentijn, marmer en steen (gedeeltelijk verguld), eind 19de eeuw, met taferelen uit het leven van de heilige in altaartafel en retabel.

Communiebank in rococostijl, eikenhout, 1765, door Pieter Cools (Brugge); elf bas-reliëfs waarin oudtestamentische afbeeldingen of zinnebeelden van de H. Eucharistie; hersteld in 1915-1916 door Victor Vande Kerckhove (Tielt). Koorgestoelte en biechtstoelen, hout, neogotisch, eind 19de eeuw; biechtstoelen met voorstelling van onder meer de Heilige Petrus, Maria Magdalena en monogrammen; oudere (?) biechtstoel in laatclassicistische stijl.

Preekstoel in neorococostijl, Deens eikenhout, 1850-1857, door de beeldhouwers en broers Frans en Louis Debosschere (Tielt); gerestaureerd in 1960 door de gebroeders Lauwers (Wingene-Wildenburg) onder leiding van Maurice Vander Meeren (Tielt). Voorstelling van de Apocalyps of visioen van apostel Johannes met onder meer bovenaan vrouw met de zevenkoppige draak; twee trappen met gebeeldhouwde leuning (symbolen van evangelisten) aan weerszijden van kuip met bustes van de vier Westerse kerkvaders, rustend op sierlijke fruithoorn; rug gevormd door gebeeldhouwd gedrapeerd gordijn. Doopvont, 17de-18de eeuw, marmer, hout en deksel in ijzer. Gerestaureerd in 2024 door Kunstatelier Donaat Vanoverschelde.

Beeldhouwwerk: onder meer beelden van Nikolaas van Tolentijn met gevleugelde draak, Piëta, pater Damiaan; Heilige Familie, grafmonument, gekruisigde Christus door Maurice Vander Meeren (Tielt), Heilige Jozef en Kind.

Schilderijen: onder meer van L. De Deyster (1656-1711) en schilderijen afkomstig van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Gistel onder meer door Jan van Windekens (Brugge) (1711), "Kruisafneming" naar P.P. Rubens (17de-18de eeuw) en Vlaamse school (17de eeuw).

Figuratieve glasramen onder meer door Henri Dobbelaere (Brugge), 1873-1876, met onder meer "Aanbidding van de Drie Koningen", overgebracht van het middenkoor naar het Onze-Lieve-Vrouwekoor in 1954 en "Mysteries van de Rozenkrans"; door Cesar Vanhevel(e) (Gent), 1950-1953, met heiligen en symbolen; door Léonce Hubrecht (Brugge), 1953, met heiligen; door Max Weiss (Roermond), 1953-1955 en 1963, met taferelen uit leven van patroonheilige in middenkoor; tevens in Onze-Lieve-Vrouwekoor, Sint-Niklaaskoor en in westgevel, onder meer leven van Jezus, Laatste Oordeel en brand van de Sint-Petruskerk te Tielt.

Kruisweg, 1875, geschilderd op doek in neogotische houten omkadering, geschonken door Apollinaris Bulckens. Ensemble van 2 bronzen klokken, 1937, door Marcel Michiels (Doornik). Oorspronkelijk orgel van 1632 door C. en J. Anneesens, vernield in 1940; nieuw orgel door firma Delmotte (Doornik) in 1969. In vloer vóór preekstoel, in 1990 geplaatste gedenksteen ter vervanging van een 16de-eeuwse steen, aangebracht naar aanleiding van het binnendringen van een hert in de kerk in 1513. Opschrift: "OP STE BENEDICTUS DAGH TE CLOCKE SESSE/ QUAM HIER EEN HERT IN DE KERCKE GEGAEN/ BINNEN DAT MEN DEDE DE EERSTE MESSE/ EN WAS BACHTEN DEN HOOGHEN AUTAER GEVAEN/ OP DIEN TIJDT LAEGHEN D'ENGHELSCHE VOOR TERWAEN" met links wapenschild met voorstelling hert waaronder "1513".

Het orgel.

De geschiedenis van het orgel in de Sint-Pieterskerk in Tielt begint reeds in de 17de eeuw. In 1643 werd door Geeraart Medaert (eind 16de E- 1658)(uit Roeselare) en één van zijn zonen Jacques (Meulebeke) een orgel gebouwd. Het werd reeds in 1645 vernield werd toen de kerk verwoest werd tijdens gevechten van Franse troepen die het Spaanse leger verdreven. Na de heropbouw en de herinrichting van het interieur werd een orgel gebouwd in 1732 door Corneille Cacheux (1687-1738) uit Arras. In 1895 werd het orgel gerenoveerd door Charles Anneessens (1835-1903) uit Menen. Het orgel overleefde de eerste wereldoorlog. Zoon Jules Anneessens (1876-1956) voerde in 1933 een revisie uit. In de tweede wereldoorlog werd op 26 mei 1940 de kerk grotendeels vernield door een bombardement: de kerktoren en een groot stuk dak stortten in. Het orgel werd vernield. In 1969 werd een nieuw orgel, gebouwd door Georges Delmotte (1925-1992) uit Doornik, plechtig ingewijd.

Begin de jaren 2000 werden meer en meer gebreken vastgesteld te wijten aan weinig duurzame materialen en de ongelukkige opstelling van het pijpwerk. Dit resulteerde in meerdere onbruikbare registers en een elektrische tractuur in zeer slechte staat, zodat een grondige renovatie of vernieuwing zich opdrong. Orgelbouwer Pels en Van Leeuwen uit 's Hertogenbosch kreeg de opdracht een grondige renovatie uit te voeren met recuperatie van nog bruikbare onderdelen van het Delmotte-orgel. Begin 2012 werden de werken opgestart. In 2014 kon men het gerenoveerde orgel opnieuw in gebruik nemen. Het orgel heeft een nieuwe vorm gekregen en een gewijzigde inplanting. Het binnenwerk werd thans ondergebracht in een volledig gesloten orgelkast die nu voor de nis werd geplaatst. De vrijstaande speeltafel bevat twee zelfstandige manualen en een koppelklavier. De toetstractuur is mechanisch; de registertractuur elektrisch.

- ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN - ONROEREND ERFGOED, Archiefnummers W/1200 en Levend Archief.
- DEXIA-ARCHIEF, Prentkaartencollectie, Brussel.
- HEEMKUNDIGE KRING DE ROEDE VAN TIELT, Fototheek.
- KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM, Fototheek, opnames 1943, 1967, 1968.
- PROVINCIALE BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM WEST-VLAANDEREN, iconografische collectie.
- VLAAMS INSTITUUT VOOR HET ONROEREND ERFGOED, Archief orgelinventarisatie.
- VLAAMS INSTITUUT VOOR HET ONROEREND ERFGOED, Documentatiecentrum, Kaarten en plattegronden K.C.M.L., nummer 850
- ARICKX V., *Moeilijkheden bij de restauratie van de Sint-Pieterskerk in Tielt 1710-1720*, in *Album Antoon Viaene*, Brugge, 1970, p. 65-72.
- DE GRYSE P., *Tielt graag gezien, Aarsele-Kanegem-Schuiferskapelle-Tielt*, Tielt, 2003, nummers 89-92.
- *De kunstwerken in de Sint Pieterskerk te Tielt,* Tielt, s.d.
- *Dit is West-Vlaanderen*, deel 3, Brugge, 1962, p. 1850.
- *Gids voor Groot-Tielt 1987*, Tielt, 1987, p. 122.
- HOFLACK M., *Langs Vlaamse Wegen. Tielt*, Brussel, 1997, p. 7.
- HOLLEVOET F. e.a., *Als straten gaan… praten. De roede van Tielt*, Tielt, 2005, p. 223.
- IMPE A., *Bijdragen voor de Geschiedenis van Thielt en het Thieltsche*, in *Handelingen Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk*, nieuwe reeks, deel XIX, Kortrijk, 1941, p. 266-269.
- MARTENS W., *Mei 1940. De regio Tielt in de vuurlinie*, Tielt, 2003, p. 126-127, 129-130, 132, 330.
- OSTYN R., *Decanaat Tielt, Tielt, Sint-Pieters*, in MUYLAERT F. (red.), *Kerken in West-Vlaanderen. Deel 1, Parochiekerken decanaten Izegem - Lichtervelde - Roeselare - Staden - Tielt - Torhout*, Roeselare, 1992, p. 95-98.
- OSTYN R., *Het verhaal van de Ieperstraat, Tielt*, onuitgegeven nota, s.d., s.p.
- OSTYN R., *Historische stedenatlas van België, Tielt*, Brussel, 1993, p. 19, 29, 40-41, 61-63, 71, 107, 111, 115-119.
- RAVYTS K. en STRUYVE P., *Het Tieltse 1940-1945, Bedreigd Bezet Bevrijd*, Tielt, 1995, p. 49-51.
- VANDEPITTE P., *Tielt. Speuren naar heden en verleden van Tielt, Aarsele, Kanegem en Schuiferskapelle*, Tielt, 1985, p. 17, 32.
- VANDEPITTE P., *Van Thielt tot Tielt*, Tielt, 1975, nummer 47.
- VANHAVERBEKE M., *Stapstenen door Tielt*, in *Kreo*, jaargang 14, nummer 4, 2005, p. 54-55.
- VANNESTE A., *Een merkwaardige preekstoel*, in *De Gidsenkring*, jaargang 35, nummer 4, 1997, p. 3-22.
- VERSCHRAEGEN H., *Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Provincie West-Vlaanderen, Kanton Tielt*, Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, Brussel, 1974, p. 29-32.
- Martens, Kurt, *Gids van de Sint-Pieterskerk,* 2005, s.l.

zie https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/86722

b) architecturale mogelijkheden

Het betreft een niet-beschermd monument waarvoor sinds 14-09-2009 een beheersplan in opmaak is.

Het gebouw is gemakkelijk toegankelijk ook voor rolstoelgebruikers of mindervaliden. De zware toegangsdeuren zijn voorzien van een automatisch openingssysteen. Drempels zijn weggewerkt. In 2021 werd ook het sanitair volledig rolstoelvriendelijk gemaakt volgens de geldende voorschriften.

Op heden wordt naast de kerkelijke diensten die volle prioriteit krijgen ook volop ingezet op valorisatie door het openstellen voor bezoekers (o.a. rondleidingen door de Stad Tielt en zijn Gidsenkring) als door het gebruik van orgel en vleugelpiano door de Tieltse Academie voor Muziek en Woord voor de lessen orgel, piano en toetsenklas. Tevens wordt de kerk op zeer frequente basis gebruikt voor concerten.

De kerk beschikt in het sacristiegedeelte over diverse lokalen die gedeeltelijk zijn gerenoveerd met aangepaste sanitair, maar een deel ervan (o.a. lokalen in de zolderruimte) zijn niet of moeilijker toegankelijk voor mindervaliden door de steile toegangstrap. Een blijvende evaluatie van nodige ruimte is wenselijk volgens de vraag naar lokalen om te zien of er aanpassingen zich opdringen of als er eerder naar uitbreiding moet worden gezocht. In die zin wordt een voorstel uitgewerkt om eventueel een extra bergingsruimte te creëren tegen de achterwand(en) – Westzijde.

c) Voorzieningen

Sanitair	in verbindingsgang naar sacristie: 1 toilet (rolstoelvriendelijk); in sacristiegebouw: 3 toiletten.
Verwarming	gasgestookte ketel (in kelder onder technische ruimte) – luchtverwarming. Geplaatst in 2012, onderhoudscontract met keuringsattest. Aparte gasketel voor sacristiegedeelte
Verlichting	kerk pendelarmaturen up/down aangevuld met spots, kleinere oplichters aan de kolommen en puntverlichting op schilderijen. Alles met gloeilampen of halogeens. Dringend te vervangen gezien nieuwe lampen en onderdelen niet meer te verkrijgen zijn. Sacristie (ingewerkte plafondverlichting (spots/TL's), worden nu systematisch vervangen door LED.
Keukenvoorzieningen	1 keuken met ruime kasten, vaatwas, spoelbak,… in sacristiebijgebouw. Op zolder kleine kitchenette.

Audiosysteem	aanwezig, er wordt gedacht aan uitbreiding met WIFI systeem naar hoortoestellen.
Beeldscherm(en)	Er zijn 4 TV-schermen aanwezig (liedteksten, infokrant,…)
Rolstoeltoegankelijkheid	volledig toegankelijk: geen drempels, geautomatiseerde toegangsdeur, toilet volgens geldende wetgeving. Enkel het lokaal op zolder is niet toegankelijk.
Diefstal- en brandbeveiliging	afzonderlijke kluis voor wegbergen waardevolle voorwerpen, toegangsalarm voor sacristiegedeelte, vernieuwde toegangsdeuren met veiligheidsloten, recent vernieuwde cameracontrole. Brandblussers met jaarlijks onderhoudscontract. Er wordt nog verder gekeken om eventueel een brandalarm in de toren aan te brengen.
Bliksembeveiliging	in 2022 werd de volledige bliksembeveiliging (extern en in de elektrische borden) nagekeken en aangepast aan de meest recente normen.
Gsm-operatoren	niet aanwezig

d) Duurzaamheid

Zonnepanelen (en batterijen)	er werden in 2022 30 zonnepanelen geplaatst vooral met het oog op eigen verbruik. Er wordt nu verder onderzocht of eventueel nog bijkomende dakvlakken ter beschikking kunnen gesteld worden voor plaatsen zonnepanelen (verhuur dak, interesse laadpaalexploitant, interesse nabijgelegen ziekenhuis,…). Een batterij wordt gezien de gebruiksmomenten van de kerk niet opportuun geacht.
Regenwateropvang	er zijn 2 vrij grote waterreservoirs aanwezig (volume vrij groot , vermoedelijk elk meer dan 20 m^3). Geen eigen gebruik (miniem drinkwaterverbruik), de reservoirs zijn ter beschikking van de Stad (groendienst) voor eventueel sproeiwater bloemen en groen
Dakisolatie	niet aanwezig, ook moeilijk te plaatsen op de koepels
Groendak	niet van toepassing
Warmtepomp	gezien de nog vrij goede toestand van de gasketels, komt dit op dit ogenblik nog niet in aanmerking
Warmtenet	niet van toepassing
Windenergie	niet van toepassing
Aquathermie	niet van toepassing

Algemeen wordt naar duurzaamheid in een eerste fase gekeken naar een renovatie van de verlichting. Een haalbaarheidsstudie is reeds uitgevoerd door het VEB. Voor een duurzamere verwarming zal in de (verdere) toekomst vooral het verwarmingssysteem (nu luchtverwarming vanuit 1 punt) moeten herbekeken worden, maar daar zal vooral inpassing in de kerk het allergrootste probleem worden (vloeren opbreken – is een oude leisteenvloer op zandbed….).

e) biodiversiteit

Er is in de traptoren aan de noordzijde van de kerk een nestkast gebouwd als mogelijke broedplaats voor kerkuil,… Tot nu toe zonder succes.

f) bouwfysische toestand

De kerk zelf werd vrij grondig maar nog niet volledig gerenoveerd aan binnen- en buitenzijde rond de eeuwwisseling. (deels gevel, glasramen, elektriciteit, verwarming, schilderwerken, dak en goten)

In de daarop volgende jaren werden een aantal verdergaande renovatiedossiers aangepakt die vooral betrekking hebben op de slechte toestand van vooral de westgevel (met vochtdoorsijpeling tot aan de binnenzijde) en een groot gedeelte van de plinten rond de kerk (uitbrokkelende voegen, ernstige mosvorming, vochtinsijpelingen,…). Dit in aansluiting met de rapporten van Monumentenwacht. Een tweede fase hiervan is te voorzien op relatief korte termijn.

Naast deze werken werden in de jaren 2016 – 2024 ook ramen van de sacristie vernieuwd, het sanitair werd rolstoelvriendelijk gemaakt zodat de volledige kerk nu overal toegankelijk is voor rolstoelen, herstel van glasramen inkomportaal, plaatsen zonnepanelen,…

Een belangrijk recent dossier was een grondige renovatie en conservatie van de preekstoel en communiebank dit op basis van een alarmerend rapport van monumentenwacht. Een 2^{e} fase zijnde biechtstoelen en lambrisering zou eveneens op korte termijn moeten kunnen uitgevoerd worden.

Voor de toekomst zal vooral het rapport van monumentenwacht als basis dienen voor verdere verbeterings-/herstelwerken.

Een aantal “kleinere” dossiers worden voor de komende jaren ingepland, zoals renovatie van de motoren en elektrische sturing van de klokken, gedeeltelijke vernieuwing trap in de toren, vernieuwen bovenste torenluik, schilderwerken goten, herstel van betonrot in het gebouw, plaatsen veiligheidsbruggen op de koepelzolder boven de kerk,…

Via deze dossiers probeert men de adviezen en opmerkingen uit het verslag van Monumentenwacht stelselmatig aan te pakken.

Voor de toekomst zal ook nog meer aandacht moeten gaan naar energiezuinige maatregelen voor verwarming/verlichting bij renovaties of vervanging van toestellen. Vooral de verlichting van de kerk zelf staat op de planning van de komende legislatuur 2026-2031.

We kunnen besluiten dat het gebouw in redelijk goede staat is, maar een continu blijvend onderhoud vraagt met nadruk op gevels, daken en goten.

In het MJP 2026-2031 worden deze werken opgelijst, en na overleg met de Stad Tielt verder aangepakt.

Op dit ogenblik zijn de gewenste investeringen:

	omschrijving	**Prioriteit**
1	Verlichting: door niet meer beschikbaar zijn op de markt van vervangstukken en met het oog op besparing door plaatsing van LED is een globale aanpak meer dan nodig	
1a	Basisverlichting kerk (grote pendels)	Hoog
1b	Uplighters pilaren (om een grotere lichtsterkte te kunnen realiseren)	Hoog
1c	Uplighters wanden (om een grotere lichtsterkte te kunnen realiseren)	Hoog
1d	Sacristie ed., noodverlichting (ook probleem vervangstukken)	Middel hoog
2	Torenluik: huidig luik is aangetast door houtworm en houtrot	Middel hoog
3	Lambrisering en biechtstoelen: noodzaak van conservatief onderhoud zoals preekstoel en communiebank	Middel
4	Schilderwerken buiten: de resterende stukken houten schrijnwerk (portalen, dakgoten, dakkapellen, deuren) hebben meer dan dringend nood aan een verflaag om schade te vermijden	Hoog
5	Veiligheidsbruggen: veilige toegang creëren op de zolders van de kerk (nodig voor onderhoud verlichting kerk) door metalen bruggen over de koepels	Middel laag
6	Betonrot klokkenkamer: herstel betonaantasting, verzekering stabiliteit structuur in de toekomst	Middel
7	Calvariekruis: herstel dakrand en lekkende afdekking, herstel betonrot	Middel
8	Trap klokkenkamer: plaatsen veilige trap voor bereikbaarheid klokken	Middel
9	Kelder herstel staalprofielen: vermijden scheurvorming in metselwerkstructuur kerk	Middel hoog
10	Klokken: motoren en elektriciteit: vernieuwen elektriciteit (nieuw bord) en plaatsen nieuwe motoren	Hoog
11	Torentrap beton en metselwerk: herstel scheuren in muur, verzekeren waterdichtheid en stabiliteit	Middel laag
12	Schilderwerk binnen: herstel verfwerk in travée West (afgebladderde verf) en herstel doopkapel (scheuren herstellen + herschilderen)	Middel

13	Herstel buitenzijde kerk: herstel voegwerk buiten, reinigen natuursteenplinten	Middel hoog
14	Stocktkapel: dringende ingreep voor schilderen klokkentorentje, ramen en deuren, klein herstel schrijnwerk en goten	Middel hoog
15	Afleiders: herstel losgekomen afleiders, vernieuwen dolfijnstukken (roest), vernieuwen stukken afleiders (scheuren en grote gaten), herplaatsen vastzettingsstukken	Hoog
16	Toegangsdeur toren: vernieuwen buitendeur (rot, houtworm)	Middel

2) Situering in de ruimtelijke omgeving

De decanale hoofdparochiekerk van Tielt is centraal gelegen in het historisch stadscentrum ten noordwesten van de Markt, op een perceel ingesloten door de Kerkstraat aan noord-, oost- en zuidzijde en door een pleintje met parking langsheen de Ieperstraat - Krommewalstraat aan de westzijde. Dit werd in 2024 gedeeltelijk onthard voor het plaatsen van een boom

Het stedelijk kerkhof ligt iets verder op het einde van de Krommewalstraat en is vanuit de kerk zeer vlot bereikbaar.

Voor de gebruikers/bezoekers van de kerk is deze zeer goed bereikbaar gezien zijn centrale ligging in het centrum met aanwezigheid van parking aan de kerk zelf en de nabij gelegen Patersparking en parking kerkhof.

3) Beschrijving van het actueel gebruik en van de actuele functie

De kerk word prioritair gebruikt voor de erediensten:

- weekendvieringen op zaterdag en zondag (zie ook pastorale visie) alsook op kerkelijke feestdagen,…
- vieringen op weekdagen
- speciale openbare vieringen zoals Te Deum, Europamis,…
- begrafenisvieringen,
- huwelijksvieringen,
- doopvieringen,
- jubilea,
- vieringen i.s.m. de Tieltse scholen,
- in de toekomst zullen ook meer en meer speciale vieringen, gebedsmomenten in deze centrumkerk plaats vinden bv. bezinningsavonden, vieringen van de Pastorale Eenheid, Goede Vrijdagviering, …
- …

Daarnaast wordt de kerk zelf en de bijhorende lokalen in de sacristie gebruikt voor activiteiten die nauw verbonden zijn met de eredienst:

- afzonderlijke kindervieringen,
- gespreksavonden,
- bezinnningsavonden in advent, vasten,…

- repetities van het decanaal koor Cantiga, en in de toekomst Amuzang
- catechese,
- opleiding misdienaars,
- diverse activiteiten zoals ontbijt met aansluitend misviering,…
- vergaderingen Kerkbestuur, Koorbestuur, PE-vergaderingen,…

Naast de activiteiten als eredienst en activiteiten die nauw verbonden zijn met de eredienst, werd de kerk ook open gesteld voor derden, evenwel telkens na overleg met het Kerkbestuur:

- Tieltse Academie voor Muziek en woord: lessen piano, orgel en toetsenklas in de kerk en individuele lessen klein muziekinstrument en zang in het sacristiegebouw
- concerten van Tieltse verenigingen of ingericht door Tieltse verenigingen (tegen vergoeding),
- rondleidingen van de Tieltse Gidsenkring.
- Tentoonstellingsmogelijkheden voor aanverwante verenigingen (Academie, Damiaanactie, koor,…)

De kerk wordt ook tijdens de dag open gesteld en wordt vrij frequent bezocht door mensen die een moment van stilte, rust of bezinning opzoeken. Bijna permanent zijn er bezoekers die hier gebruik van maken om eventjes de drukke wereld rondom hen achter zich te laten. Een mogelijkheid die we zeker moeten behouden!

Naast deze ruimten beschikt de kerk in het sacristiegedeelte ook over een bergingsruimte, een vergaderruimte, een kleine keuken en een technische ruimte voor CV en elektriciteit. De kelders onder de sacristie dienen als stookplaats en beperkte berging.

4) Toekomstvisie – plan van aanpak

a) onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Voor het toekomstig gebruik van het kerkgebouw zal men zich verder baseren op de huidige situatie zijnde erediensten en aanverwante activiteiten enerzijds en activiteiten door derden anderzijds. Op dit ogenblik kunnen we stellen dat de kerk al vrij druk bezet wordt voor deze diverse activiteiten.

Hierbij wordt gestreefd naar een absolute prioriteit voor de erediensten zelf, gevolgd door activiteiten die de kerk of haar medewerkers zelf inrichten als aanverwante activiteit aan de eredienst.

De tweede prioriteit gaat dan naar de vaste gebruiker zoals de Tieltse academie gevolgd door het gebruik door derden zoals inrichters van concerten, tentoonstellingen, ...

Gezien de absolute prioriteit gaat naar de eredienst wordt rekening gehouden met de geactualiseerde pastorale visie binnen de Pastorale eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem, waar de Sint- Pieterskerk als centrale hoofdkerk wordt voorop gesteld en dus ook wordt ingeschakeld voor vaste weekendvieringen.

Dit verhindert zeker niet dat het kerkbestuur blijft openstaan voor ruimer gebruik van het gebouw maar dan in de die zin dat zonder problemen de kerk onmiddellijk terug kan opgeëist worden voor een eredienst die prioriteit heeft op ander gebruik.

In elk geval zal ook de kerk maximaal geopend zijn om ook in de toekomst een oord van rust, stilte en bezinning te zijn voor wie eventjes nood heeft om de drukte buiten achter zich te laten.

b) Plan van aanpak hoe de toekomstige invulling met nevenfuncties of herbestemming ervan zal worden onderzocht

De kerk is op heden in gebruik voor de eredienst en wordt al ruim ingezet voor heel wat activiteiten zoals hiervoor geschetst.
Op heden is er geen enkele intentie tot neven- of herbestemming. In de toekomst zal de kerk als centrale hoofdkerk (centrumkerk of knooppuntkerk) fungeren zoals vastgelegd in de pastorale visienota.
Niettegenstaande deze ruimere werking voor de eredienst zal men ook in de toekomst het kerkgebouw blijven openstellen voor ander gebruik zoals nu al gebeurt en zelfs stimuleren om dergelijke activiteiten waar mogelijk nog verder uit te breiden.
Alle betrokken partijen staan in een open communicatie met elkaar omtrent dergelijke wijzigingen/opportuniteiten.

4.2 ONZE-LIEVE-VROUWKERK TIELT

DN 2002
Stationsstraat 2 8700 Tielt

0) Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouwkerk

Geografische ligging
- Stationstraat 2, 8700 Tielt
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge

- Decanaat of Regio: Decanaat Tielt
- Pastorale eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem
- Parochie: Onze Lieve Vrouw

Eigenaar: Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw

Bescherming(en)/vastgesteld
- Niet-beschermd monument
- Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Onze-Lieve-Vrouwkerk op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen, deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009

1) Beschrijving

Bouwgeschiedenis: op 6 februari 1935 werd de bouwgrond voor de kerk aan de kerkfabriek geschonken. Het eerste bouwplan van architect G. Vande Weghe was klaar in 1935 en werd in 1936 goedgekeurd. Op 20 oktober 1936 werd de bouw van de kerk toegelaten door KB. Op 26 oktober 1936 werd de eerste steen gelegd en op 25 maart 1938 werd de kerk ingewijd.

zie https://www.odis.be/hercules/search2.php?search=Tielt&controlid=2&entity=OBJ

Cultuurhistorische waarde

Gebouwd in 1936-1938 naar de plannen van architect Gerard Vande Weghe (Tielt).

Historiek

Op het einde van de 18de is reeds het plan opgevat om in Tielt een tweede parochie te stichten. Landmeter Philip Jan Lemaieur tekent in 1786 op verzoek van baljuw, burgemeester en schepenen een plannetje van de nieuwe parochie begrensd door de Volderstraat, de Kortrijkstraat en het Stoktgebied, waarbij de kapel van het Minderbroedersklooster (zie Kortrijkstraat nummer 17) als tweede parochiekerk zou fungeren. Met de annexatie van onze streken bij Frankrijk raakt dit plan in de vergetelheid. Pas in 1913 komt de tweede parochie, de Onze-Lieve-Vrouweparochie, tot stand, die begrensd wordt door de Kortrijkstraat, de Poelberg, de Krommendijkbeek en de Marialoopbeek en reikt tot aan de grens met Pittem. In 1914 wordt aan de Oude Stationstraat een patronagezaal opgericht die meer dan dertig jaar als voorlopige kerk gebruikt wordt (zie Oude Stationsstraat nummer 115). In 1935 schenkt grondbezitster Emilie Mulle de Terschueren aan de kerkfabriek een perceel weiland gelegen aan het kruispunt "de Knok", op de hoek met de Vredestraat. In 1936 koopt de kerkfabriek er nog een stuk grond bij zodat het perceel rechtlijnig is. In 1936-1938 wordt de Onze-Lieve-Vrouwekerk gebouwd naar ontwerp van architect Gerard Vande Weghe (Tielt) met monumentale gevelbeelden van de Tieltse beeldhouwer Maurice Vander Meeren. De kerk wordt ingewijd op 25 maart 1938 door Monseigneur Lamiroy.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, zowel bij de bezetting - waarbij pastoor R. Nauwynck het leven laat - als bij de bevrijding, loopt de kerk lichte schade op aan het dak en de toren. Van de drie weggevoerde klokken wordt er één onbeschadigd in Hamburg teruggevonden en teruggeplaatst; de twee andere klokken worden later vervangen. De kerk ondergaat geen noemenswaardige wijzigingen, met uitzondering van enkele onderhouds- en kleine aanpassingswerken aan daken, toren en interieur. In 1990 gaat evenwel de groene aanleg van het kerkplein verloren door omvorming tot parkeerterrein.

Beschrijving

Georiënteerde kerk met verhard parkeerterrein aan de zuidzijde en enkele laag ommuurde grasperkjes met gesnoeide bomen; haag aan noordoostzijde.

Grondplan: driebeukige kerk met vierkante toren op zuidwestelijke hoek, schip van zes traveeën en breed uitgebouwde koorpartij met ondiepe rechte apsis. Aan noordoostzijde, sacristie; aan noordwestzijde, rechthoekige uitbouw met zeszijdige doopkapel. Sobere kerk in breuksteen (zandsteen van Montauban) onder zadeldaken met mechanische pannen.

Exterieur. Dominerende slanke hoge toren onder zadeldak met luchtspleten aan voor- en achterzijde in doorgetrokken spaarveld. Smalle galmgaten, aan voor- en achterzijde gekoppeld in spitsboognis. Westpuntgevel gedomineerd door grote expressionistische beelden in witsteen (Orvalsteen) van Maurice Vander Meeren: op onderste pijler van versneden steunberen, vier grote beelden van de evangelisten met bijbels dierensymbool naast het hoofd; in de top, spitsboognis waarin beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind. Natuurstenen trappenbordes voor drieledige spitsboogtoegang; erboven smalle lancetvensters.

Schip en koorgedeelte met verspringende nokhoogte. Zijgevels geritmeerd door steunberen, per travee telkens gekoppelde lancetvensters. Uitbouwen aan noordzijde voorzien van spitsboogtoegangen onder puntgevel. Aan noordoostzijde, sacristie met voorbouw onder lagere nok. Aan noordwestzijde, uitbouw met zeszijdige doopkapel onder spits met daktegels.

Interieur. Sobere afwerking in geelbruine baksteen. Opvallende verticaliserende ruimtewerking door spitstongewelf waarvan wijd uitlopende ribben doorlopen tot op de grond. Beuken gescheiden door hoge spitsbogige scheibogen op basis in natuursteen en bruingeglazuurde baksteen. Smalle zijbeuken onder kruisribgewelven. Hoge spitsboognis herhaald in koor. Overgang tussen hoofd- en zuidkoor door witstenen tribune op spitsboogarcade. Boven toegang, eenvoudig bakstenen doksaal met orgel. Doopkapel met sierlijk smeedijzeren hek. Eenvoudige rode tegelvloer.

*Mobilair.*Sober kerkmeubilair in art-decostijl gekenmerkt door duurzaam materiaalgebruik, voornamelijk daterend van 1937-1938. Hoofd- en zijaltaren, laatstgenoemde toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw (noord) en Sint-Jozef (zuid), zwart marmer en gedreven koper, naar ontwerp van Verbeke (Tielt). Communiebank met eucharistische symbolen, zwart marmer en brons, naar ontwerp van architect Gerard Vande Weghe. Afgeronde kansels (ambo) en wijwatervat, zwart marmer; doopvont, zwart marmer en brons; alle naar ontwerp van Verbeke. Paaskandelaar, marmer en koper. Biechtstoelen, hout.

Beeldhouwwerk. Hoofdkoor, monumentaal triomfkruis, hout, door Maurice Vander Meeren (gesigneerd). Boven de middenbeuk, twaalf apostelbeelden, witsteen, door Gustaaf Delafontaine (Menen). Zijbeuk, beeld van Heilige Theresia van Lisieux, door Maurice Vander Meeren (gesigneerd); beelden van onder meer Heilige Rita, Sint-Jozef met Kind, Christus, Onze-Lieve-Vrouw met Kind.

Figuratieve glasramen: voorstelling van heiligen, 1942, door César Vanhevele (Gent); in doopkapel met bijbelse taferelen, 1954, door de gebroeders Vande Weghe (Beernem); in voorgevel met voorstelling van engelen, 1953, door de Tieltse glazeniers Gerard Deseyn (ontwerp) en Gerard De Sander (uitvoering). Kruisweg, 1953, gedreven koper door G. Verdonck en zonen (Gent). Orgel, 1952, door Jozef Loncke en zonen (Diksmuide); hersteld in 1996 door J. Lapon.

- ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN - ONROEREND ERFGOED, Archiefnr. W/1329.
- KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM, Fototheek, opnames 1967.
- VLAAMS INSTITUUT VOOR HET ONROEREND ERFGOED, Archief orgelinventarisatie.
- BRYS J., *Geschiedenis der O.L.Vrouwparochie te Tielt (1913-1963)*, s.l., s.d.
- DE NEVE G., TYTECA L., *Pastoor Rooryck jubileert*, Tielt, 1976, p. 9-10.
- GERITS J., VAN OVERSTRAETEN J., *Gids voor Vlaanderen*, Antwerpen, 1985, p. 950.
- MARTENS W., *Mei 1940. De regio Tielt in de vuurlinie*, Tielt, 2003, p. 331.
- OSTYN R., *Decanaat Tielt, Tielt, Onze-Lieve-Vrouw*, in MUYLAERT F. (red.), *Kerken in West-Vlaanderen. Deel 1, Parochiekerken decanaten Izegem - Lichtervelde - Roeselare - Staden - Tielt - Torhout*, Roeselare, 1992, p. 98-101.
- OSTYN R., *De familie Mulle de Terschueren en haar woning in Tielt*, in *De Roede van Tielt*, jaargang 33, nummer 2, 2002, p. 68.
- OSTYN R., *Historische stedenatlas van België, Tielt*, Brussel, 1993, p. 114-115.
- RAVYTS K., STRUYVE P., *Het Tieltse 1940-1945, Bedreigd Bezet Bevrijd*, Tielt, 1995, p. 75, 111.
- VANDEPITTE P., BILLIET J., *Tielt en de Molenlandroute. Een historisch-toeristische verkenning*, Tielt, 1973, p. 75-77.
- VANDEPITTE P., *Van Thielt tot Tielt*, Tielt, 1975, nummers 85, 87.
- VERBRUGGE J., *Kerken, kapellen, veldkapellen en devotiekruisen in Tielt*, Tielt, s.d.
- VERSCHRAEGEN H., *Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Provincie West-Vlaanderen, Kanton Tielt, Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium*, Brussel, 1974, p. 27-29.

Bron: Callaert G. & Santy P. met medewerking van Boone B., Devooght K. & Moeykens S. 2007: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Tielt, Deel I: Stad Tielt (straten A-R), Deel II: Stad Tielt (straten S-Z), Deelgemeenten Aarsele, Kanegem en Schuiferskapelle,* Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL29, (onuitgegeven werkdocumenten).
Auteurs: Callaert, Gonda, Santy, Pieter

zie https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/86892

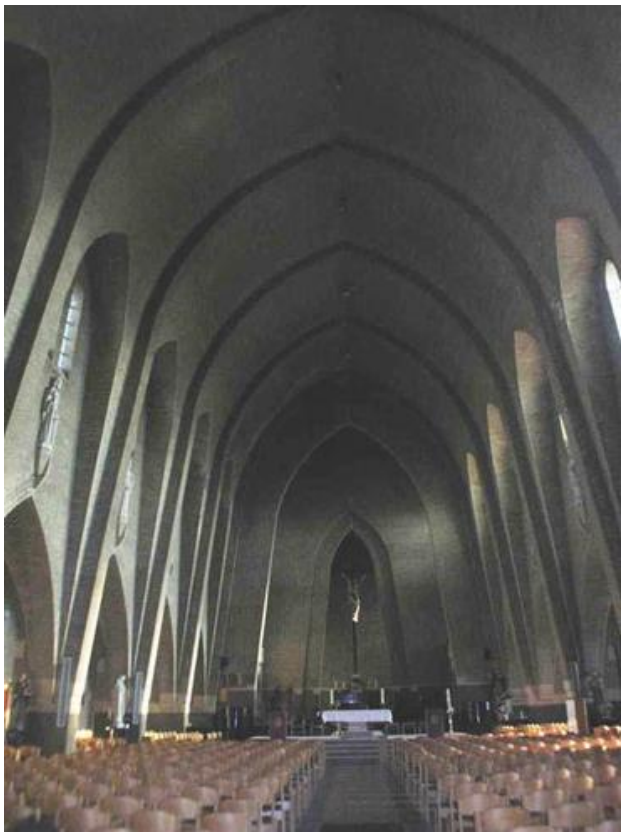

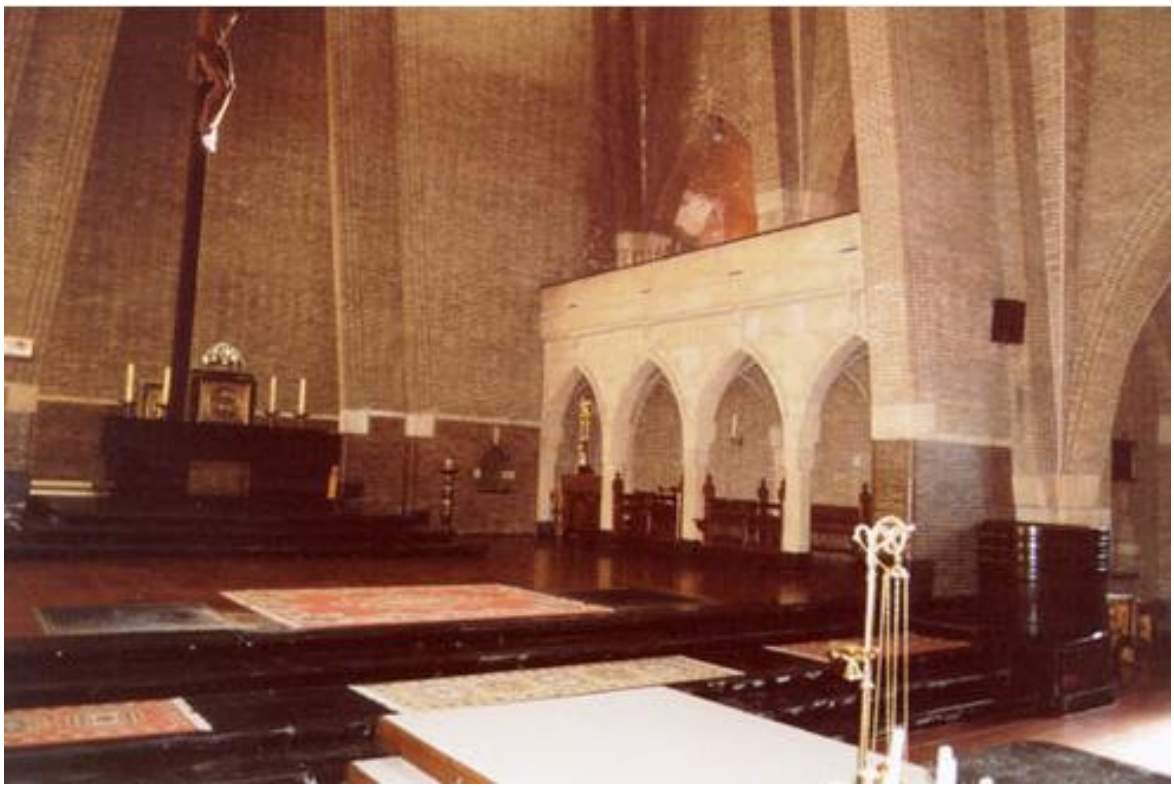

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Niet direct mogelijkheid tot compartimentering: Er werd destijds een studie uitgevoerd rond herbestemming maar het resultaat viel veel te duur uit.

<u>Oppervlakte</u>

- oppervlakte in m²: 1.370 m2
- vrije hoogte: +/- 22 m
- aantal zitplaatsen: +/- 650

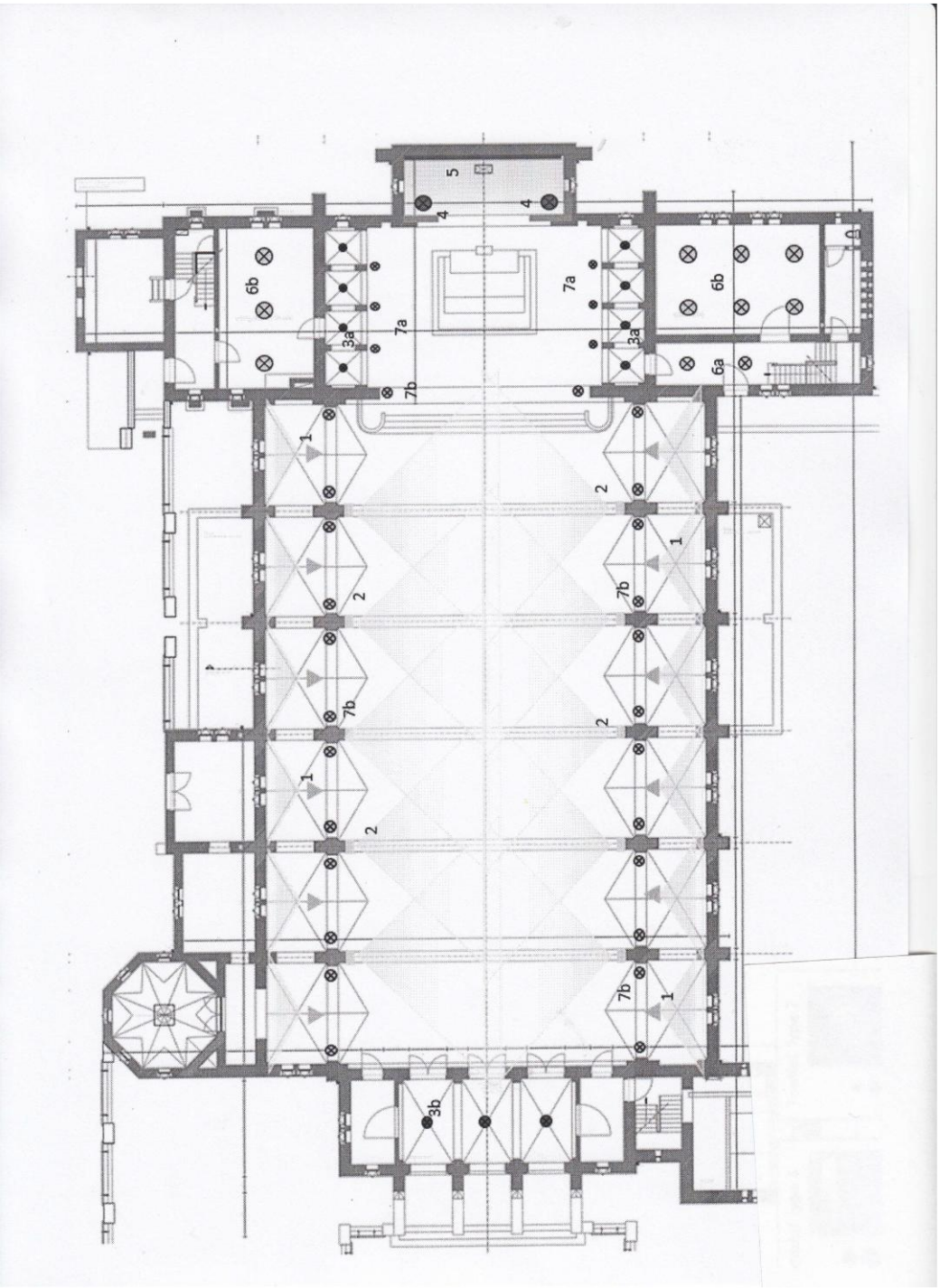

Opbouw

- type gebouw: zaalkerk
- aangebouwde klokkentoren

Voorzieningen

Sanitair	4 x WC (2 naast de sacristie en 2 naast de voormalige winterkapel) + 1 douche
Verwarming	Gasgestookte luchtverwarming: defect en is aan volledige vervanging toe
Verlichting	Voornamelijk LED, nog enkele halogeenspots
Keukenvoorzieningen	Kitchenette, zonder kookplaat noch oven
Audiosysteem	Werkt perfect
Beeldscherm(en)	geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Het kerkgedeelte is rolstoeltoegankelijk via de zijïngang kant Vredestraat, niet voor het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Enkel brandblussers en gasdetectie
Bliksembeveiliging	geen
Gsm-operatoren	Neen, maar wel een antenne van een lokale radiozender op de toren

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	Geen, maar het zadeldak leent zich uitstekend voor de plaatsing ervan
Regenwateropvang	Geen
Dakisolatie	Geen
Groendak	Geen
Warmtepomp	Geen
Warmtenet	Geen
Windenergie	Geen
Aquathermie	Geen

Biodiversiteit

- Een koppel torenvalken huist in de top van de toren die via de galmgaten binnen kunnen.
- Geen andere dieren?

Bouwfysische toestand

- In maart 2024 werd de bouwfysische toestand van de kerk nagezien door Monumentenwacht, hierna een samenvatting:

OVERZICHT VAN DE EENMALIGE WERKEN
S = een snelle, grondige ingreep dringt zich op.
M = plaatselijke gebreken werden vastgesteld. Zij moeten tijdig hersteld worden.
R = de onvolkomenheden zijn nog niet acuut, maar binnenkort is een ingreep gewenst.

Artikel	Verkort advies Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlijnde artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).	DRINGEND	JAAR	JAAR	6JAAR
1.2.4.a.	De erg gebarsten topbekroning van de toren hermetselen. Dit is een ernstig probleem en dient dringend aangepakt te worden! Gezien er een parking voor wagens onder is en er valgevaar is met mogelijke zware vervolgschade. In afwachting van herstel wordt best een zone afgezet. * Meerdere hieronder beschreven werken kunnen uitgevoerd worden terwijl er een hoogwerker aanwezig is.	S			
1.2.6.a.	De losgekomen lood aansluitingen en de gebarsten cementeringen herwerken. * Kan uitgevoerd worden met een hoogwerker, eventueel in combinatie met andere werken. Dit is opgelost		M		
3.2.a.	De uitgezakte afvoer van dak [21] herbevestigen. De lekke afvoer van dak [5] vernieuwen. * Kan uitgevoerd worden met een hoogwerker, eventueel in combinatie met andere werken.		M		
5.2.3.a./1 1.2.a.	Verspreid het sterk uitgeloogd voegwerk op de steunberen hernemen met een aangepaste voegmortel. De barst in het metselwerk van de sacristie en het omheiningsmuurtje dichten. * Kan uitgevoerd worden met een hoogwerker, eventueel in combinatie met andere werken. * Zie ook onze onderhoudsbrochure Onderhoud-en-herstel-van-voegen-historischmetselwerk Dit is in uitvoering		M		
5.8.1.a.	Het uitgeloogd voegwerk onder en tussen de dekstenen van de luchtbogen hernemen. * Kan uitgevoerd worden met een hoogwerker, eventueel in combinatie met andere werken. Dit is opgelost		M		
2.4.a./	Het struikje op de schoorsteen verwijderen. * Kan uitgevoerd worden met een hoogwerker, eventueel in combinatie met andere werken. Dit is opgelost		R		

5.9.a.	De barsten in de traptreden dichten en het uitgeloogd voegwerk tussen de traptreden hernemen.		R		
6.2.3.a.	Plaatselijk de verzakte kerkvloeren herplaatsen.		R		
10.2.2.a.	Verwijderen van de houten palet in de kelder en van de metalen restanten in de toren.		R		
11.3.a.	De klimop op de gevels integraal verwijderen. De hoog opgeschoten vlierstruik verwijderen. De hoog opgeschoten struiken snoeien. * Zie ook onze onderhoudsbrochure Vegetatie-op-en-rond-gebouwen		M		
10.3.a.	De duiven weren en/of afvangen. * Zie ook onze onderhoudsbrochure Dieren-in-en-op-gebouwen-vogels		M		
10.1.1.	De nodige ladderhaken plaatsen onderaan de bakgoten van de kerk, de toren en de aanhorigheden.		M	M	

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw weergegeven op een 6-delige kleurschaal:

bouwfysische toestand — ***Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht***
Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.

onderhoud — ***Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht***
Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd.
Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?

risico's op gevolgschade — ***Geen – Weinig – Redelijk – Aanzienlijk – Hoog – Acuut***
Deze schaal geeft in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwering of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico's op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.

toegankelijkheid — ***Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht***
Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om daken en goten veilig te betreden zoals genormeerde ankerpunten en ladderhaken, (neerklapbare) borstweringen…? Zijn trappen en ladders veilig? …

GEHELE GEBOUW

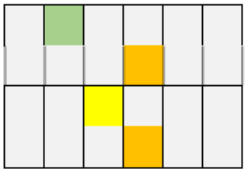

bouwfysische toestand	Goed
onderhoud	Matig
risico op gevolgschade	Redelijk
toegankelijkheid	Matig

toelichting — Gebarsten topbekroning toren. Uitgeloogd voegwerk op de steunberen en luchtbogen.

DAK

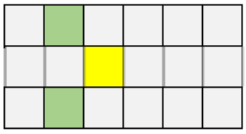

bouwfysische toestand	Goed
onderhoud	Redelijk
risico op gevolgschade	Weinig

toelichting — Meerdere losgekomen loodaansluitingen en gebarsten cementeringen met de aandaken.

DAKWATERAFVOER

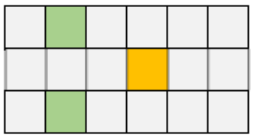

bouwfysische toestand	Goed
onderhoud	Matig
risico op gevolgschade	Weinig

toelichting — Uitgezakte en lekke afvoer. Vervuilde bakgoten.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

bouwfysische toestand							Goed
onderhoud							Goed
risico op gevolgschade							Weinig

toelichting

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand							Goed
onderhoud							Goed
risico op gevolgschade							Weinig

toelichting

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische toestand							Goed
onderhoud							Matig
risico op gevolgschade							Weinig

toelichting Schrale afwerklagen.

AFWERKING EN INRICHTING

bouwfysische toestand							Goed
onderhoud							Goed
risico op gevolgschade							Weinig

toelichting

- Uitgevoerde (restauratie)werken:

1. Plaatsen van een groot podium achter de communiebank en wegname van het oude “verhoog” voor de communiebank met als doel een grotere vlakke podiumoppervlakte en een grotere ruimte voor de “toehoorders”;
2. Beide oksalen: plaatsen van een afzonderlijke CV, vernieuwde verlichting en plaatsen van glazen wanden zodat de oksalen een volledig afgesloten ruimte vormen;
3. Inrichten op het gelijkvloers van een bureel met twee toiletten en een douche (kant Vredestraat) en plaatsen van twee toiletten (kant sacristie);
4. Inrichten van de vergaderzaal (voorheen winterkapel) met een keukenmeubel (kitchenette) inclusief water aan- en afvoer;

5. Herstellen van de daken (pannen, loodwerk, verwijderen van het struikje op de schoorsteen, uitgezakte regenwaterafvoer);
6. Inkombordes kant grote parking werd volledig vernieuwd.

Financiële gegevens

- **Geplande investeringen**

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	Vernieuwing van de verwarming van de kerk		

- **Gewenste investeringen**:

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
	Herstelling van muur torenspits		

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- Naast de kerk bevindt zich een pastorie die door een gepensioneerd pastoor wordt bewoond.
- de gronden rondom het kerkgebouw zijn eveneens eigendom van de kerkfabriek en worden hoofdzakelijk gebruikt voor parking via een langdurige huurovereenkomst met de stad Tielt in ruil voor het onderhoud van planten, struiken en grasveldje rondom de kerk.

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk wordt op dit ogenblik gebruikt voor de eredienst: huwelijken, begrafenissen, dopen. Ook de nabijgelegen scholen maken gebruik van de kerk en eveneens een centrum voor mindervaliden (Mivalti). Daarnaast kan de kerk gebruikt worden door (kerk)koren en concerten met een culturele insteek.

Er is een nevenbestemming van een gedeelte van de kerk door verhuring aan de stad Tielt van o.a. de beide oksalen die ze op haar beurt ter beschikking stelt aan een koor en orkest (Koninklijk Koor en orkest Zanglust) voor haar wekelijkse repetities.
In de toekomst staan wij open om de hoofdruimte van de kerk open te stellen voor o.a. cultuur. De kerk wordt in beperkte mate open gesteld voor bezoekers die de stilte komen opzoeken, maar gezien de moeilijkheid om vrijwilligers te vinden voor het openen en sluiten van het gebouw is het niet mogelijk dit gedurende meer dagen te realiseren.

4) Toekomstvisie

Op korte termijn zullen de wekelijkse of tweewekelijkse erediensten komen te vervallen. Enkel diensten (speciale schoolmissen, jubilea, doopsel, begrafenissen,..) zullen nog doorgang vinden op aanvraag.
Toegang van de kerk voor de bezoeker op zoek naar stilte, rust en bezinning zal zo maximaal mogelijk worden behouden.
De nevenfuncties worden verder uitgewerkt waar mogelijk, dit zeker ook in samenwerking met KF, CKB en Stad Tielt. Daarbij wordt in eerste instantie ook gedacht aan een nevenbestemming in de ruimte voor de kerkruimte zelf. Wanneer het wenselijk zou zijn om het geheel een herbestemming te geven om er bv een cultuurgebouw van te (kunnen) maken, staat het pastoraal zeker open voor verdere onderhandelingen.
Een belangrijke beslissingsfactor in deze is de mogelijkheid voor subsidies.
Momenteel is door Stad een dossier lopende voor de vernieuwing van de verwarming. De keuze neigt eerder naar een duurzaam systeem (warmtepomp met dieptebronnen, vloerverwarming, zonnepanelen) maar dat betekent uiteraard een veel hogere investering. Mogelijke subsidies zijn in deze dan zeer zeker welkom maar deze liggen bij/na een herbestemming een pak hoger en zijn qua doel ook veel breder.
Anderzijds moet ook de overweging gebeuren ivm gebouweisen. Voor een kerk liggen die nog relatief laag of worden er geen eisen opgelegd, voor een kerkgebouw dat herbestemd wordt/is gelden de nieuwe gebouweisen die een pak hoger liggen (EPC, isolatie, brandveiligheid, sanitair, toegankelijkheid, enz,…)
Een jaarlijkse evaluatie en overleg tussen Stad, CKB en KF hieromtrent is in die zin zeker wenselijk.

4.3 SINT-JOZEF-WERKMAN

DN 2003
Monseigneur Van Hovestraat 2, 8700 Tielt

0) Identificatie

Sint-Jozef Werkman

Monseigneur Van Hovestraat 2, 8700 Tielt

Eigendom: Kerkfabriek Sint-Jozef Werkman

Parochiekerk
Bisdom Brugge
Decanaat Tielt
Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem
Sint-Jozefsparochie

Niet beschermd.

Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Jozef-Werkman.
Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009.
Refentiestijl: neo-traditioneel.

1) Situering in de ruimtelijke omgeving

Voor de kerk en bij de kerk is er parkeermogelijkheid.

De parkeergelegenheid voor de kerk is op grondgebied van Decanale Werken van Tielt vzw.

De andere parkeerplaatsen zijn op grondgebied van de Kerkfabriek Sint-Jozef.

De parkeermogelijkheden zijn momenteel van openbaar nut en worden frequent gebruikt door de beide aanpalende scholen en door de buurtbewoners.

2) Beschrijving van het actueel gebruik en van de actuele functie

De kerk wordt vanaf 1 juli 2019 om de 14 dagen gebruikt voor een eucharistieviering (1ste, 3de, 5de zondag) en op Allerheiligen en Kerstmis.
Daarnaast wordt de kerk gebruikt voor doopsels en begrafenissen.

Bij gelegenheid wordt de kerk gebruikt voor concerten (3x per jaar).

Daarnaast wordt de kerk gebruikt voor gebedsvieringen door de aanpalende scholen.

3) Toekomstvisie

De kerk wordt na beslissing van de Bisschop onttrokken aan de eredienst vanaf 1 september 2025.

De kerk krijgt als herbestemming: polyvalente zaal aansluitend op de school “De Vlinder”.

Vanaf 1 september 2025 wordt de parochie gefusioneerd met de parochie OLV uit Pittem voor wat betreft het gedeelte dat zich op het grondgebied Pittem bevindt en met de St. Pietersparochie uit Tielt voor het gedeelte dat zich op grondgebied Tielt bevindt.

4.4 SINT-MARTINUSKERK AARSELE

DN 2004
Sint-Martinus
Aarsele Dorp, 8700 Tielt

2

0) Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Martinus Aarsele

Geografische ligging
- Aarsele Dorp, 8700 Tielt
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge
- Decanaat of Regio: Decanaat Tielt – Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt – Pittem – Dentergem.
- Parochie: Sint-Martinus Aarsele

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Martinus

Bescherming(en)/vastgesteld

Gedeeltelijk beschermd monument: bescherming van de romaanse toren. Objectnummer: OW001128. Datum besluit: 20/02/1939. Datum publicatie besluit: 31/03/1939.

Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Martinuskerk.
Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009
Omvat de aanduiding als beschermd monument Parochiekerk Sint-Martinuskerk: toren.
Deze bescherming is geldig sinds 20-02-1939.

1) Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De Sint-Martinuskerk te Aarsele is een neogotische parochiekerk gebouwd in 1909-1912 naar ontwerp van de Kortrijkse architect Jules Carette (1866-1927), met behoud van de midden 13de eeuwse vieringtoren. Gebouwd ter vervanging van een kerk uit 1779, op de plaats van de vroeggotische kerk uit het midden van de 13de eeuw. Georiënteerde kerk zonder kerkhof, gelegen aan de oostzijde van het dorpsplein. Toren beschermd als monument Bij K.B. van 20/02/1939.
Referentiestijl: gotiek, neogotiek.
Kerktype: pseudo-basiliek
Torentype: kruisingtoren

Exterieur

Sober robuust westportaal met houten ingangsdeur in spitsboogvormige natuurstenen omlijsting, aan weerszijden geflankeerd door natuurstenen zuiltjes. Erboven een drielichtvenster waarboven een kleine spitsboognis en afgesloten door een aandak met natuurstenen kruis.
De middenbeuk wordt geflankeerd door 2 ronde hoektorentjes. De westgevels van de zijbeuken worden gekenmerkt door kleinere toegangsdeuren met natuurstenen omlijsting waarboven gekoppelde lancetvensters.
Noordwestelijk ronde uitbouw van kapel op cirkelvormig grondplan, voorzien van lancetvenstertjes en kegelvormige spits. Zijgevels van de lagere zijbeuken, zijkapellen en hoeken van transept geritmeerd door versneden steunberen en dwarsgeplaatste bekapping van puntgevels met aandak.
Een flankeertorentje in de noordwestelijke oksel van het transept en de noordelijke zijbeuk geeft toegang tot de vieringtoren. Achtkantige vieringtoren steunend opvierkante basis, via met halve piramiden afgedekte trompen waartussen kleine rondboogopeningen, waarvan acht spitsbogige galmgaten onder doorlopende waterlijst, bekroond door een achtzijdige naaldspits.
In de zuidelijke gevel zitten twee gedenkplaten van de Tweede Wereldoorlog, ter herinnering aan de Slag van de Leie (1940). Aan de transept is een houten kruisbeeld bevestigd onder een beschermend zadeldakje met beboording.

Interieur

Bepleisterde en witgeschilderde binnenafwerking. Hogere middenbeuk en lagere zijbeuken afgedekt door bakstenen kruisribgewelven met natuurstenen ribben, steunend op natuurstenen consoles en knoppenornamentatiek. Beuken gescheiden door licht spitsbogige scheibogen steunend op ronde natuurstenen pijlers met achtzijdige knoppenkapiteel en achthoekige basis, waarboven een lichtbeuk van roosvensters. Wanden van zijbeuken, transept en koor voorzien van gekoppelde lancetvensters en drielichtvensters met figuratieve glas-in- loodinvulling. Zwarte natuurstenen tegelvloer.

Mobilair

Eenvoudige neogotisch kerkmeubilair aangebracht bij bouw van nieuwe kerk, naar ontwerp van J. Carette, in combinatie met enkele oudere stukken.

Hoogaltaar: gepolychromeerde steen, 1913, vervaardigd door Gentse beeldhouwer Valère Serrus.

O.-L.-Vrouwaltaar: Gepolychromeerde steen en marmer, 1913, vervaardigd ddor GentseValère Serrus, met polychromeerd houten beeld van O.-L.-Vrouw met kind uit 1901 van de hand vanMathias Lens uit Gent.

Sint-Martinusaltaar: gepolychromeerde steen, 1913, vervaardigd door Gentse beeldhouwer Valère Serrus.

Koorgestoelte: hout, 2de helft 19de eeuw

Biechtstoelen: hout, vervaardigd door Gentse beeldhouwer Valère Serrus, geplaatst in 1915

Preekstoel: hout, van de hand van Karel Laforce uit 1678. Volledig hersteld in 1895.Oorspronkelijk rug en klankbord en vermoedelijk omstreeks 1970 in nieuwe ornamenten gebruikt.

Doopvont: marmer met natuurstenen sokkel en koperen deksel, begin 19de eeuw

Orgel: bijna volledig vernieuwd in 1958 door Jos. Loncke en zonen (Esen)

Beeldhouwwerken: “Het doopsel van Christus”, “H. Hart van Christus”, O.-L.-Vrouw als koningin des Hemels”

Figuratieve glasramen: in hoogkoor, kapellen, dwarsbeuk, daterend uit1912, vervaardigd door de gebroeders Coucke uit Brugge. Overige glasramen vervaardigd door kunstglazenier Maurits Nevens uit Hoboken in de periode 1973-1984.

Oude kruisweg: (in kruiswegkapel) van 14 staties, schildering op doek, door Philippus Janssens in 1882, geschonken door familie Monie-VandenDriessche in1886.Nieuwere kruisweg in(in kerkschip) van 15 staties, vervaardigd in terracotta door Vonck uit Gent in 1973. Vervangen in 1998 door een kruisweg afkomstig van de Zusters van het geloof uit Tielt.

Schilderijen: “Besnijdenis”, Vlaamse school, eind 17de eeuw.

Gedenkplaten: in zijbeuken ter nagedachtenis van militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog, marmer en natuursteen, 1919.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte: 1 146 m²
- aantal zitplaatsen: 350

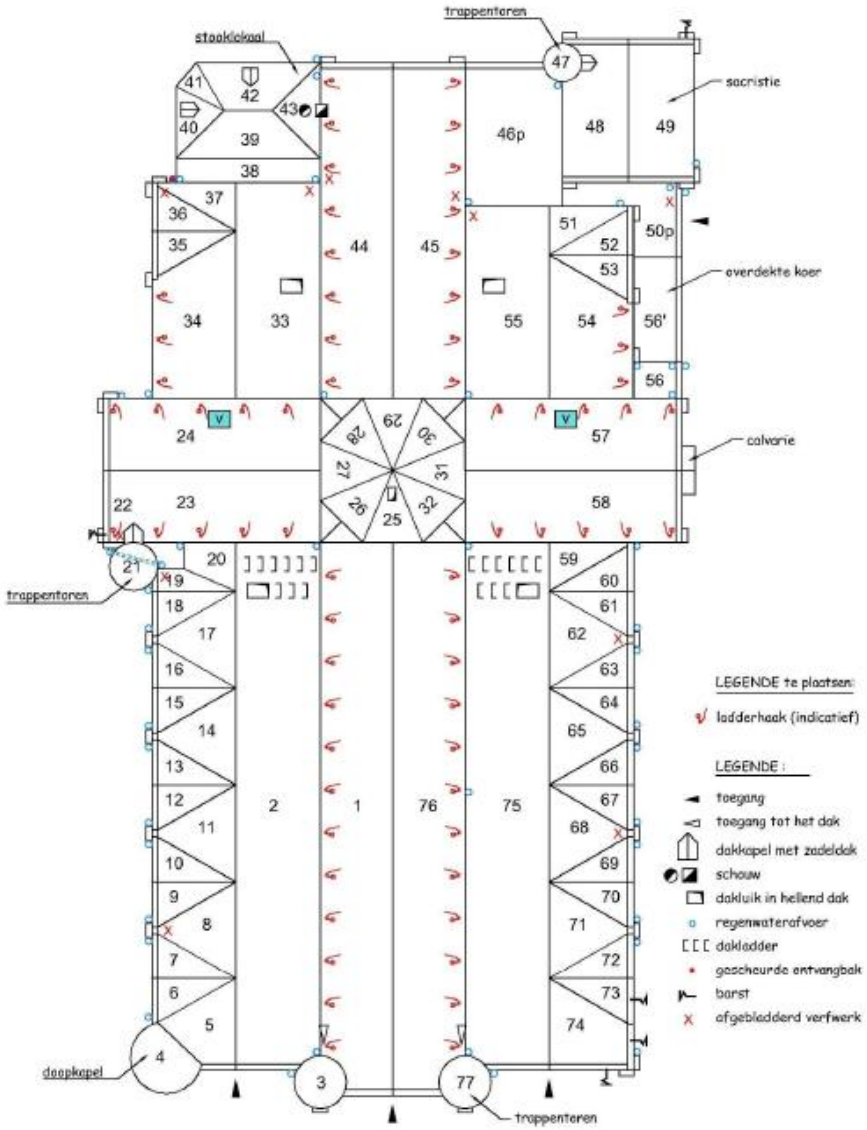

monumentenwacht West-Vlaanderen APB

Object : Sint-Martinuskerk

Adres : Aarsele Dorp
8700 AARSELE

Plan : Dakenplan (Situatieschets)

Dossiernr. : 50126 Tekenaar : Maarten Thijs Datum : 26/11/2024

 © 2024 art. 10 van de Monumentenwacht voorwaarden van dienstverlening

Opbouw

- Referentiestijl: gotiek, neogotiek.
- Kerktype: pseudo-basiliek
- Torentype: kruisingtoren

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet
Verwarming	aardgas
Verlichting	LED
Keukenvoorzieningen	enkel spoelbak
Audiosysteem	Aanwezig: Werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	/
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	Ja, camerabeveiliging
Bliksembeveiliging	nee
Gsm-operatoren	nee

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Zonnepanelen (en batterijen)	/
Regenwateropvang	ja
Dakisolatie	/
Groendak	/
Warmtepomp	/
Warmtenet	/
Windenergie	/
Aquathermie	

Biodiversiteit

- In de nestkast op de zolder van het koor huist naar verluid een kerkuil.
- Er huizen nog steeds vele duiven (een twintigtal) op de kerk en de toren.

Bouwfysische toestand

OVERZICHT VAN DE EENMALIGE WERKEN

S = een snelle, grondige ingreep dringt zich op.
M = plaatselijke gebreken werden vastgesteld. Zij moeten tijdig hersteld worden.
R = de onvolkomenheden zijn nog niet acuut, maar binnenkort is een ingreep gewenst.

Artikel	Verkort advies Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlijnde artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).	DRINGEND	1-3 JAAR	3-6 JAAR	> 6 JAAR
10.3.a.	De duiven systematisch afvangen met een vangkooi. De afvangkooi geregeld nazien en leeghalen.	M			
1.1.2.a.	Alle dakbedekkingen van kerk, toren en aanhorigheden vernieuwen.		M		
5.13.a. 2.5.a. 5.7.1.a.	De muurankers van de toren, de ijzeren dragers van de galmborden en het torenkruis ontroesten en schilderen.		M		
3.2.a.	De lekke afvoer van dak [33] vernieuwen. De gebroken ontvanger bovenaan de afvoer van dak [38] vernieuwen.		M		
1.1.3.a.	Het sterk gecorrodeerde en opgebolde zinken plat dak [50p] vernieuwen.		M		
3.1.a.	De zakgoten van de zijbeuken [2] en [75] vernieuwen.		M		
5.2.4.a.	Het uitgevallen voegwerk op de torenafzaten en de torenromp hernemen en verspreid de sterk verzande veldstenen vervangen. Het uitgeloogd voegwerk onderaan de doopkapel hernemen.		M		
5.2.1.a.	De barsten in de Doornikse kalksteen raamdorpels dichten.		R		
5.13.a.	De torenopeningen, de galmgaten van de toren, de sleufgaten in de topgevels en de traptorens, de roosvensters van schip en koor, langs de buitenzijde afdichten met kunststof draadnetten.		M		
5.10.a.	Het ingerot houtwerk van de inkomdeur van de traptoren [21] en de inkompoorten verschoeien.		M		
6.2.1.a.	Verspreid het afgebladderd verfwerk op de kerkmuren hernemen, Zie aanduidingen X op het bijgevoegd dakenplan.		M		
6.2.2.a.	Het afgebladderd verfwerk en losgekomen pleisterwerk op de plafonds van berging en stookplaats hernemen.		M		
6.1.4.a.	De verweerde afwerklagen op de muren en de gewelven van de kelder hernemen. Het plaatselijk beschadigd metselwerk herstellen.		R		
10.1.2.a.	Spiltrappen voorzien in de traptorens [3 en 77] om de bakgoten van het schip bereikbaar te maken.		M		
11.3.a.	Verwijderen van de klimop op de gevel van het zuidtransept.		M		
2.6.	De roestige ijzeren dakladders op de daken van de zijbeuken [2 en 75] vervangen door roestvrije exemplaren.		M		
2.6.a.	De nodige ladderhaken voorzien onderaan de daken van het schip, het koor en beide transepten, voor persoonlijke beveiliging bij het betreden van de bakgoten. De roestige en onveilige ladder- en klimhaken op de torenspits vernieuwen. Aarzel niet om ons te contacteren om voor een restauratie de dakenplannen te overlopen in functie van toegankelijkheid. ** Zie ook onze onderhoudsbrochure Veiligheid-en-toegankelijkheid-van-zolders-kapruimtes-daken-en-goten		M		

50126/2024/B © 2024 art. 10 van de Monumentenwacht voorwaarden van dienstverlening 3

OVERZICHT VAN DE WEERKERENDE WERKEN					
Artikel	Verkort advies Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlijnde artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).	BINNENKORT	JAARLUKS	2-JAARLUKS	6-JAARLUKS
10.2.1.a.	Regelmatig, minstens 2x per jaar, de platte daken reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen. Op het moment van de inspectie was de aannemer hiermee bezig. Dit is een goede praktijk.		2X		
5.10.a.	De traptoren deuren (ter hoogte van de bakgoten van het schip) vernissen en hun hang- en sluitwerk vernieuwen. Alle houten buitenschrijnwerk schilderen.	•			•
2.5.a./ 5.7.2.a.	De topbekroningen op de traptorentjes, de diefijzers voor de sacristieramen, het hekwerk op het plat dak [50/56] en de muurankers ontroesten en schilderen.	•			•
10.2.2.a.	De torenverdiepingen opruimen.	•			•
OVERZICHT VAN DE REGULIERE KEURINGEN/NAZICHTEN					
9.1.	De brandblusapparaten en rookdetectieapparatuur laten keuren.		•		
7.	De verwarmingsinstallatie laten nazien door een onderhoudstechnicus.		•		
2.4.	De schouw van de stookinstallatie laten reinigen.		•		
9.2.	De anti-inbraak- en diefstalinstallatie laten keuren.		•		

1. Zaken die kunnen uitgevoerd worden via MAR 2103 (onderhoud)

10.3.a. De duiven systematisch afvangen met een vangkooi. De afvangkooi geregeld nazien en leeghalen.

3.2.a. De lekke afvoer van dak [33] vernieuwen. De gebroken ontvanger bovenaan de afvoer van dak [38] vernieuwen.

1.1.3.a. Het sterk gecorrodeerde en opgebolde zinken plat dak [50p] vernieuwen.

5.13.a. De torenopeningen, de galmgaten van de toren, de sleufgaten in de topgevels en de traptorens, de roosvensters van schip en koor, langs de buitenzijde afdichten met kunststof draadnetten.

5.10.a. Het ingerot houtwerk van de inkomdeur van de traptoren [21] en de inkompoorten verschoeien.

11.3.a. Verwijderen van de klimop op de gevel van het zuidtransept.

10.2.1.a. Regelmatig, minstens 2x per jaar, de platte daken reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen. Op het moment van de inspectie was de aannemer hiermee bezig. Dit is een goede praktijk. (Dit wordt gedaan op regelmatige basis).

5.10.a. De traptoren deuren (ter hoogte van de bakgoten van het schip) vernissen en hun hang- en sluitwerk vernieuwen. Alle houten buitenschrijnwerk schilderen.

10.2.2.a. De torenverdiepingen opruimen.

2. investeringen:

2.1 vernieuwen dakbedekking

Dit is een heropnemen van het dossier uit 2013. Het betreft het volledig vernieuwen van de dakbekleding en goten.

2.2 zaken die best samen met de vernieuwing van de dakbedekking worden uitgevoerd (nummering/opsomming volgens verslag Monumentenwacht)

5.7.1.a
De muurankers van de toren, de ijzeren dragers van de galmborden en het torenkruis ontroesten en schilderen.

1.1.3.a. Het sterk gecorrodeerde en opgebolde zinken plat dak [50p] vernieuwen.

3.1.a. De zakgoten van de zijbeuken [2] en [75] vernieuwen.

5.2.4.a. Het uitgevallen voegwerk op de torenafzaten en de torenromp hernemen en verspreid de sterk verzande veldstenen vervangen. Het uitgeloogd voegwerk onderaan de doopkapel hernemen.

2.6. De roestige ijzeren dakladders op de daken van de zijbeuken [2 en 75] vervangen door roestvrije exemplaren.

2.6.a. De nodige ladderhaken voorzien onderaan de daken van het schip, het koor en beide transepten, voor persoonlijke beveiliging bij het betreden van de bakgoten. De roestige en onveilige ladder- en klimhaken op de torenspits vernieuwen.

2.5.a./5.7.2.a. De topbekroningen op de traptorentjes, de diefijzers voor de sacristieramen, het hekwerk op het plat dak [50/56] en de muurankers ontroesten en schilderen.

2.3 schilderwerken **<u>binnenmuren kerk</u>**

2.4 Plaatsen bliksemafleider - momenteel niet aanwezig.

2.5 branddetectie

Momenteel is er enkel een rookmelder aanwezig in het lokaal waar de verwarmingsketel staat.

Er zou een systeem moeten geïnstalleerd worden met diverse rookmelders en waar er bij alarm verbinding is met een meldkamer die dan onmiddellijk de brandweer en/of bepaalde personen verwittigt.

2) Beschrijving van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kerk gelegen op het dorpsplein (Aarsele-Dorp), met parking aan de oostzijde.

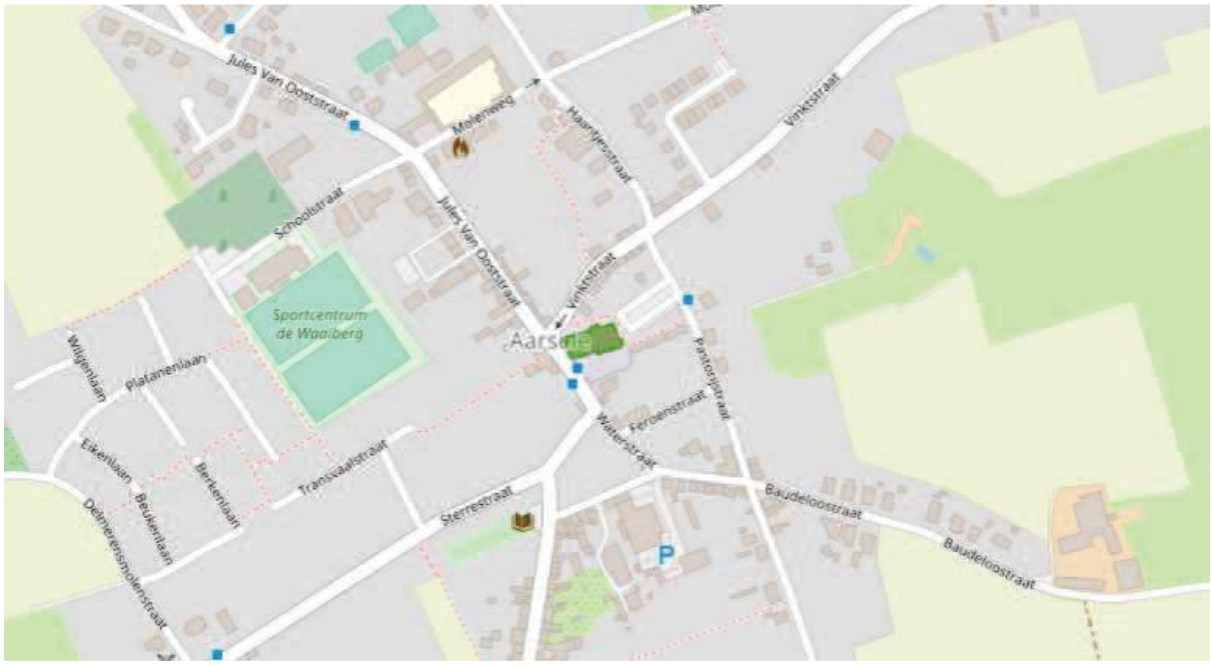

Parochiekerk Sint-Martinus, Aarsele Dorp, 8700 Tielt

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk is er tweewekelijks op zondag een eucharistieviering.
Daarnaast wordt de kerk gebruikt voor doopsels, begrafenissen en huwelijken.
Ook de repetities van het zangkoor vinden plaats in de kerk.

Bij gelegenheid wordt de kerk gebruikt voor andere activiteiten: tentoonstelling, concerten, toneel, …

4) Toekomstvisie

Aarsele telt 3000 inwoners en is daarmee na Meulebeke de grootste deelgemeente van Tielt.

De parochiekerk Sint-Martinus blijft dan ook een belangrijke kerkfunctie behouden naast de Sint-Pieterskerk in het centrum van Tielt.
Dat er in de kerk nevenactiviteiten mogen plaatsvinden spreekt voor zich (toekomst met duidelijke valorisatie)

De kerkfabriek staat open nieuwe voorstellen, passend aan een kerkgebouw en zonder de kernfunctie van de kerk te belemmeren.

4.5 SINT-BAVOKERK KANEGEM

DN 2005

Kanegemdorp 1 8700 Kanegem (Tielt)

0) Identificatie

Naam: SINT BAVO KANEGEM

Geografische ligging
- KANEGEMDORP 1 8700 TIELT
- Provincie: WEST-VLAANDEREN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: BRUGGE
- Decanaat of Regio: TIELT
- Parochie: SINT BAVO
- Pastorale eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem

Eigenaar: KERKFABRIEK

Bescherming(en)/vastgesteld

Volledige bescherming als monument alsook het orgel zie besluit van 23/02/1983

1) Beschrijving

a. Cultuurhistorische waarde

Onze kerk is een basiliek met transept en geniet van een volledige bescherming sedert 23/02/1983.
Het gebouw zelf is gemakkelijk toegankelijk. Er zijn geen niveauverschillen, dus hellende vlakken voor rolstoelgebruikers zijn hier niet noodzakelijk.
De kerk is opgetrokken in de neobarok.
Het torentype is een geveltoren.
Er is een sacristie, weekkapel en doopkapel aanwezig.

De parochiekerk werd gebouwd in 1897-1910 naar een ontwerp van architecten Eugene Coopman uit Brugge en Frans Vanden Heuvel uit Nevele ter vervanging van een classicistische kerk uit 1779 en werd grotendeels gefinancierd door pastoor Gustaaf De Maitre. In de jaren 90-91 worden in spoedprocedure dringende instandhoudingswerken aan metselwerk en daken aangevat. De kerk ondergaat tussen 1994-1996 een volledige restauratie van het exterieur. In 1997-1998 vindt de restauratie van het interieur plaats. In 1999 wordt de laatste hand gelegd aan de afwerking en is er een restauratie van het orgel gepland.

In 1912 werd een nieuw orgel gebouwd door Jules Geurts. In 1965 was er een herstelling. Algehele restauratie met restauratiepremie van het Vlaams Gewest had plaats in de jaren 2008-2009 naar een ontwerp van Gabriel Loncke uit Overmere en uitgevoerd door J Lapon uit Diksmuide.

Het interieur bevat een preekstoel en koorgestoelte uit de 18de eeuw. Een belangrijk schilderij is de Bruiloft van Kana, te bezichtigen in het koor, en is een kunstwerk met een bijzondere en cultuurhistorische waarde en is van de hand van de 17de eeuwse schilder Gaspar de Craeyer. Er bestaat een papieren versie van de inventaris van het

roerend patrimonium. Er vinden geen processies, bedevaarten of religieuze feesten plaats. Op 3 februari wordt de H. Blasius vereerd.

b. **Gebouw en architecturale mogelijkheden**

Er is geen mogelijkheid tot compartimentering.
Ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden zijn zo goed als onmogelijk. Leidingen voor verwarming, watertoevoer zijn moeilijk haalbaar. Uitbreiding van een sanitair blok of inrichten van een keuken is moeilijk te realiseren gezien onze kerk gevangen zit tussen 2 evenwijdige straten. Gezien onze kerk een beschermd monument is, zal het zeer moeilijk zijn om nieuwe raam of deuropeningen te maken en zal ook het wegnemen van bepaalde delen van de kerk geen optie zijn.

Grondplan

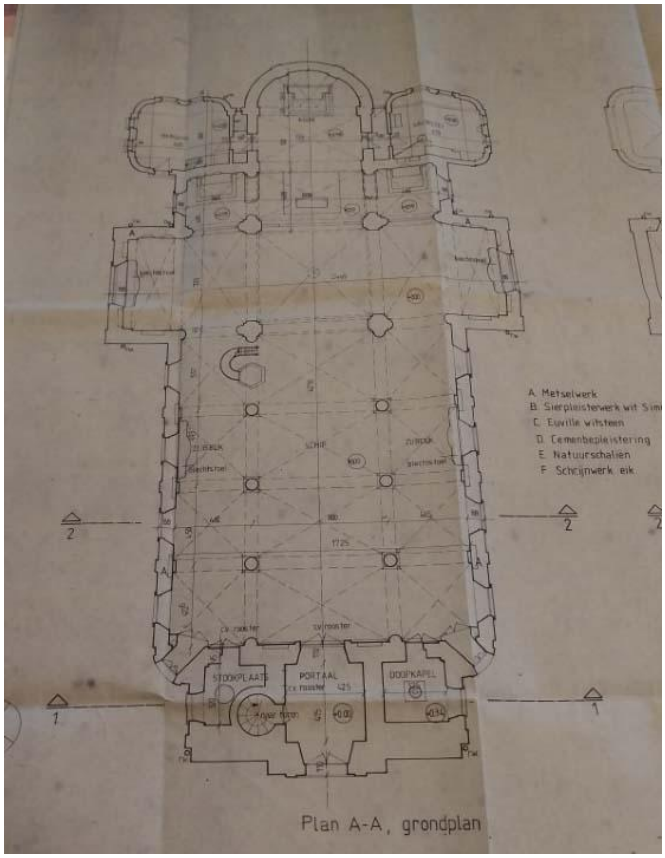

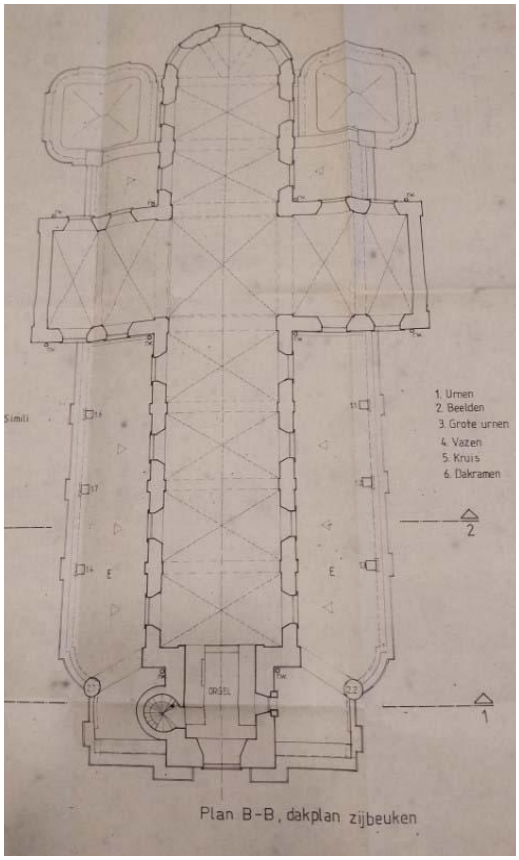

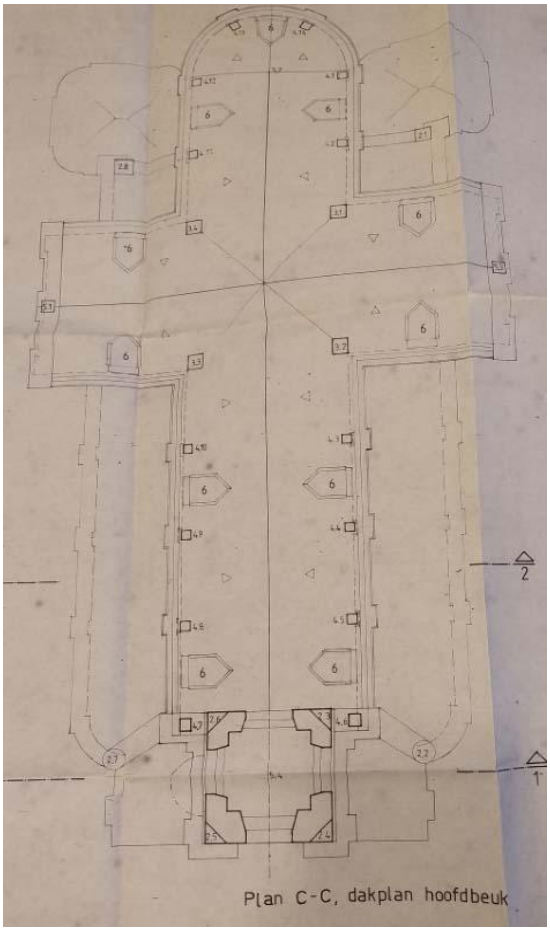

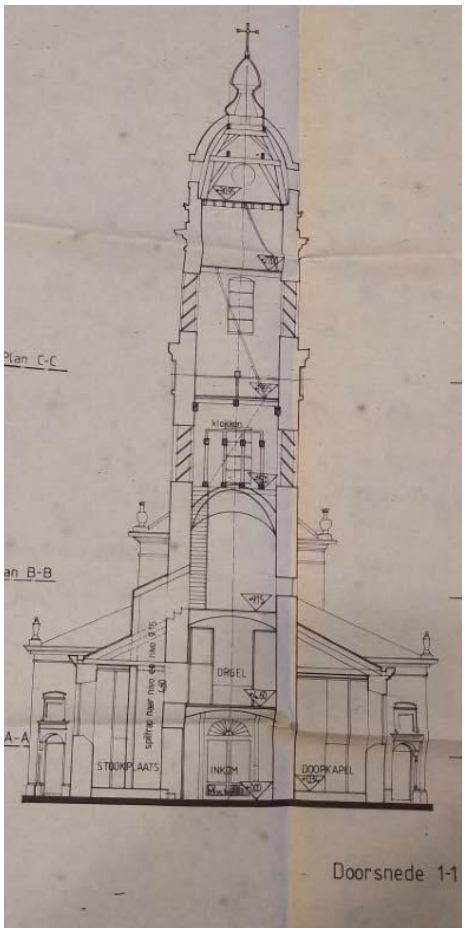

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet, niet geschikt voor mindervaliden
Verwarming	aardgas
Verlichting	Ledverlichting
Keukenvoorzieningen	Niet voorzien
Audiosysteem	Ja
Beeldscherm(en)	Neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Geen niveauverschillen voor toegang, wel in het koor
Diefstal- en brandbeveiliging	Niet aanwezig
Bliksembeveiliging	Ja
Gsm-operatoren	Neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	-
Regenwateropvang	-
Dakisolatie	-
Groendak	-
Warmtepomp	-
Warmtenet	-
Windenergie	-
Aquathermie	-

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

Een aantal jaren geleden leefden er een koppel kerkuilen in de toren van onze kerk.

Opbouw

Basiliek met geveltoren
Neobarok

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht is aangesteld voor de inspectie van het kerkgebouw.
Het laatste inspectieverslag van monumentenwacht dateert van 27/07/2022 en was enkel van toepassing op het interieur. Voor wat de stabiliteit, muren, daken en ramen betreft is de toestand van goed tot redelijk goed te noemen en zijn er geen werken gepland. Het onderhoud van daken, dakgoten en afvoerpijpen is een belangrijk aandachtpunt. Wat de binnen schilderwerken betreft zouden de opstuwende verfschollen in het koor en aan de kruisweg moeten gefixeerd worden. Voor wat de werken buiten betreft moeten we het behandelen van de witsteen toch in overweging nemen, alsook het behandelen van de buitenmuren met siliconen tegen de vochtigheid. Voor wat de elektrische installatie betreft is de bestaande verlichting in de loop 2024 vervangen door ledverlichting met bijhorende armaturen. In 2023 is de sacristie herschilderd geworden. Het dak en de dakgoten hebben een aantal jaren terug een grote onderhoudsbeurt gekregen.

In de kerk is er 1 toilet voorzien die verbonden is aan de sacristie en is niet openbaar. Een toilet voor mindervaliden is er niet voorzien. Voor het herstellen van de hoofdklok met bijhorende motor is een prijsofferte aangevraagd. Branddetectie alsook inbraakdetectie is er niet aanwezig. De grote kerkdeur is dringend aan vervanging toe.

Gewenste werken:

Belangrijke aandachtspunten verslag monumentenwacht van 25 maart 2010:
Voor een optimale toegankelijkheid, bereikbaarheid en veiligheid zijn de volgende punten van bijzonder belang: ontroesten en schilderen van de metalen ladders in de toren.

Voor een goede instandhouding van het monument vindt de kerkraad het van belang dat volgende werken worden uitgevoerd:

- De westelijke muur van het zuidelijk transept injecteren tegen opstijgend vocht. Na uitdrogen van de muren het beschadigd pleisterwerk herstellen en het verfwerk hernemen.
- Plaatselijk de gebarsten bepleistering hernemen op de pijlers van de viering.
- Behandelen van de witsteen

Andere aandachtspunten van het interieurverslag van monumentenwacht van 27/07/2022:

- Fixeren van de opstuwende verfschollen in het koor en aan de kruisweg.
- Slepende deuren alsook aan de communiebank.

Andere wensen van de kerkraad:

- Vervangen van de grote kerkdeur en het schilderen ervan
- Schilderen van het portaal en het toilet
- Reinigen van de dakgoten
- De luidbrug van de grote klok alsook de luidmotor zijn in zeer slechte staat en zijn aan vervanging toe.
- Vervanging van de brander (HVAC) is dringend

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Kerkfabriek St Bavo beheert 1 kerk en is tevens de hoofdkerk van de parochie. Begin 8ste eeuw is er reeds een melding van de oprichtingsdatum van de parochie. De kerk is gelegen in een landelijke omgeving. Is zeer toeristisch dit omwille van de Koninklijke Vereniging Kanegem Bebloemd, zijn historische figuren zoals Kardinaal Danneels, zijn geboortehuis situeert zich in de onmiddellijke nabijheid van de kerk, alsook het standbeeld van Flandrien Briek Schotte. Op het dorpsplein bevinden zich ook plannen voor uitgestippelde wandelroutes zoals de Oosthoek en Westhoekwandelingen. Er zijn voldoende parkeerplaatsen aanwezig, 30 tal, alsook een bushalte zijnde de lijn Tielt-Waregem. Onze kerk maakt geen deel uit van een beschermd stads-of dorpsgezicht en ook niet van een beschermd landschap.

De verlichting van de toren alsook het luiden van de klokken om 12 h en 19 h geeft een apart gevoel voor de dorpsgemeenschap.

Recht tegenover de hoofdingang van de kerk bevind zich het vroegere plaatselijke gemeentehuis. Dit wordt nu nog gebruikt als tentoonstellingsruimte van de Flandrien Briek Schotte en is tijdens de zomerperiode toegankelijk. Het gemeentehuis wordt ook nog gebruikt als studieruimte voor de plaatselijke studenten.

De ruimte tussen kerk en gemeentehuis is verkeersvrij en dat wordt veel gebruikt voor het organiseren van recepties na het plaatsvinden van de huwelijksceremonies in de kerk.

De kerk zelf wordt omgeven door groenaanplantingen, graspartijen en bebloeming welke onderhouden worden door de stadsdiensten.

Er is geen kerkhof rond de kerk. Maar dit bevindt zich op een 100 tal meter van de kerk in de Keizerstraat.

Vroeger was er een pastorie aanwezig in de onmiddellijke omgeving van de kerk. Gezien er nu geen pastoor meer aanwezig is op de parochie hebben we op vraag van het stadsbestuur de pastorie moeten verkopen in sept 2014. De opbrengst ervan hebben we belegd in de aankoop van 2 nieuwbouwappartementen te Ruiselede. In de pastorie wordt nu een B&B uitgebaat dit na restauratie ervan. Op het dorpsplein bevind zich een café en een toekomstige frituur.

De vroegere oude parochiezaal, in de onmiddellijke omgeving van de kerk, werd gerenoveerd door de stad en wordt gebruikt als jeugdlokalen voor de chiro en de landelijke jeugd. Naast deze parochiezaal bevind zich een kapel. Iets verderop werd door de stad een nieuw ontmoetingscentrum opgetrokken, dit op een kleine 100 m van de kerk in de St Bavostraat. De school voor het basisonderwijs gelegen in de Kanegemstraat is 150 m verwijderd van de kerk. Jaarlijks wordt er door de plaatselijke gezinsbond een kerstconcert georganiseerd in de kerk. Zij staan ook in voor een jaarlijkse lichtmisviering. Ook Ferm maakt gebruik van de kerk voor het organiseren van een boerenmarkt, gedeeltelijk in de kerk en gedeeltelijk op het kerkplein.

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er is geen wekelijkse misviering meer, maar op uitdrukkelijke aanvraag van de familie of vereniging kan er wel nog een misviering plaatsvinden.
Begrafenisvieringen, huwelijksvieringen en doopselvieringen kunnen wel nog doorgaan.
Er is een afgesloten winterkapel aanwezig en wordt gebruikt voor de vergaderingen van de kerkfabriek.

De kerk is iedere zondag geopend van 9 uur tot 17 uur en de aard van het bezoek is stilte, bezinning en ook toerisme. Op aanvraag wordt de kerk ook opengesteld voor bezoek tijdens de week.
Er is geen onthaalbrochure of folder met informatie over het kerkgebouw aanwezig. Info kan er bekomen worden op www.kerkintielt.be
De kerk wordt ook ter beschikking gesteld voor niet-liturgische activiteiten. Jaarlijks wordt rond kerstmis een kerstconcert georganiseerd door de Gezinsbond. In oktober, met de kermis, wordt er door Ferm een boerenmarkt ingericht. Lezingen of voordrachten door het Davidsfonds vinden ook plaats in onze kerk.

Voor dergelijke organisaties beschikken we over een gebruiksreglement waarbij een schriftelijke overeenkomst wordt opgesteld en waarbij er een billijke vergoeding gevraagd wordt aan de externe gebruiker.
Onze kerk wordt niet gebruikt door andere christelijke gemeenschappen voor de eredienst.
De kerkfabriek bezit geen pastorie meer. Deze moest in september 2014 op vraag van het stadsbestuur verkocht worden.

De kerkfabriek beheert geen parochiezaal.

De stadsgidsen geven op aanvraag rondleidingen in de kerk.

4) Toekomstvisie

Gezien de beschermde status van de kerk lijkt een herbestemming niet mogelijk. Evenwel kan uitgekeken worden naar een nevenbestemming, zodat de kerk naast de blijvende religieuze functie eventueel een culturele invulling kan krijgen (concerten, voordrachten, tentoonstellingen,…). Ook de mogelijkheid tot bezoek tijdens de stille momenten zal zo maximaal mogelijk worden behouden.

4.6 KERK ONZE-LIEVE-VROUW GEBOORTE SCHUIFERSKAPELLE

DN 2006
Onze Lieve Vrouw Geboorte
Dorp Schuiferskapelle

0) Identificatie

Naam: Onze Lieve Vrouw Geboorte

Geografische ligging
- Dorp Schuiferskapelle
- Provincie: West Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge
- Decanaat of Regio: CKB Tielt
- PE Sint-Jakob Tielt – Pittem - Dentergem
- Parochie: Schuiferskapelle

Eigenaar: Stad Tielt

Bescherming(en)/vastgesteld
- Niet-beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen sinds 14-09-2009

1) Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

https:/inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/87220

Laatclassicistische parochiekerk, grotendeels gebouwd in 1838-1840 naar ontwerp van de Tieltse stadsarchitect Van Caneghem, in aansluiting op het classicistische koor dat is opgetrokken in 1786-1788. Gebouwd ter vervanging van een begin-18de-eeuwse kapel, op de plaats waar zich sinds 1242 in opeenvolgende bouwfasen de "Kapel van Hulswalle" bevindt.

Historiek

Vermoedelijk wordt kort voor 1242 in noordelijk Tielt-buiten een kapel opgericht, benoemd als O.-L.-Vrouwkapel en gelegen binnen het gebied van de heerlijkheid Hulswalle, die zich uitstrekte over het centrum van Schuiferskapelle. De vroegste bron met betrekking tot Schuiferskapelle is een akte uit 1242, waarin bepaald staat dat de inkomsten van de kapel of het 'altare' door Willem de Bethune, heer van Meulebeke, Hulswalle etc., overgedragen worden aan de kerk van Tielt. Het patronaatsrecht komt daarbij toe aan het Sint-Salvatorkapittel van Harelbeke. Vier jaar later wordt nog een bijkomend stuk grond geschonken, het "Capelhof" of dorpsplein. De kapel wordt vanaf dan de "kapelle van Hulswalle" geheten. Hoogstwaarschijnlijk is deze vroegste kapel in hout opgetrokken en bevinden zich in nabijheid van de kapel al enkele huisjes. Diverse bronnen getuigen al gauw van de aftakeling van de kapel, na verwaarlozing door de moederparochie Tielt. Vaak staan de bewoners van het gehucht zelf in voor het onderhoud en de restauratie van de kapel. Inwoners signaleren de nood aan heropbouw van de kapel en de aanstelling van een eigen kapelaan, wegens een afgelegen ligging die vaak leidde tot een gebrekkige bediening. Men stelt als belangrijkste eisen regelmatige kerkdiensten en een inwonende kapelaan. Na een verzoekschrift uit 1327 aan de bisschop van Doornik wordt in 1328 voor het eerst een kapelaan aangesteld.
In 1470 komt voor het eerst de benaming "Scuvers-kapelle" of "kapelle van Scuvers" voor, z.g. naar de Tieltse familie De Scuvere, in de 14de en 15de eeuw actief in het Tieltse kerk- en disbestuur dat lange tijd voor de kapel verantwoordelijk was. De kapel wordt volgens sommige bronnen in het begin van de 16de eeuw soms "Tavernierskapelle" genoemd, daar de corporatie van herbergiers of taverniers van Tielt er hun diensten celebreerden. In 1530 is reeds sprake van een stenen kapel, voor een uitbreiding of herstelling worden door de stad een partij bakstenen gekocht voor de "cappelle van Hulswalle". Tijdens de godsdienstoorlogen ca. 1570-1590 wordt de kapel echter tot puin herschapen. In 1613 getuigen visitatieverslagen van een verregaande staat van verwaarlozing. In 1625 is sprake van herstellingen, uitgevoerd door de dorpelingen. Na de heropbouw wordt de kapel in 1627 ingewijd door de Gentse bisschop Antonius Triest, die de rechten uit 1328 herbevestigt. Er wordt echter nog steeds geen inwonende kapelaan aangesteld.
Kaarten uit een renteboek van de heerlijkheid Ooigem beelden de situatie af omstreeks 1640: een eenbeukig stenen kapel van drie traveeën, van elkaar gescheiden door steunberen, onder zadeldak met klokkenruiter. In 1642 vindt opnieuw een herstelling of uitbreiding plaats. In 1651 is voor het eerst sprake van een kerkhof te Schuiferskapelle. In 1705 wordt de kapel door een storm volledig vernield. Ze wordt kort nadien heropgebouwd en tot 1760 vindt een regelmatige kerkdienst plaats. Deze kapel bestond uit een eenbeukig bakstenen gebouwtje van 17 op 5,5 m met driezijdige sluiting van de apsis.

Na het positieve verdict van het proces Calis (cf. inleiding) wordt de kleine kapel in 1786-1788 uitgebreid tot een kerk, door toevoeging van een middenschip met twee zijbeuken (over twee traveeën) en een halfcirkelvormig koor, aansluitend aan de oostzijde van de bestaande kapel met eenbeukig schip. De kerk was gedekt met leien. Tezelfdertijd wordt ten noorden van de kerk een nieuwe pastorie gebouwd (cf. Jan Vinckestraat).
In 1828 wordt de sacristie hersteld en op het dak van de kerk nieuwe leien aangebracht. In 1831 wordt de kerk tot parochiekerk verheven en de H. Antonius Abt als patroonheilige van de kerk uitgeroepen. De kerk krijgt in de loop van de 19de eeuw een nieuwere aankleding, o.m. wordt in 1833 een fraai barokorgeltje aangekocht, vervaardigd in 1832 door orgelbouwer Van Houtte uit Zwevegem.

Door de bevolkingsaangroei stelt zich de vraag naar meer kerkruimte en een grotere begraafplaats. Onder impuls van priester Petrus Naert (1793-1851), pastoor van Schuiferskapelle van 1833 tot 1847, wordt door Tielts stadsarchitect Van Caneghem in 1836 een plan en bestek opgemaakt tot vergroting van de kerk. In 1838 wordt de kerk vergroot tot zijn huidig grondplan. Het oostelijke driebeukige gedeelte met koor, gebouwd in 1786, blijft behouden. Aan de westzijde wordt het resterende stuk van de kapel afgebroken en de kerk met vier traveeën in dezelfde bouwstijl uitgebreid. De vierkante klokkentoren ten westen wordt afgedekt met een voorlopige stompe houten constructie, in afwachting van financiële middelen tot het vervaardigen van een torenspits. Een plan uit 1839 toont het ontwerp van een torenspits, die vermoedelijk in 1840 wordt uitgevoerd. In 1840 wordt bijkomend een "vonte-kapel" of doopkapel aangebouwd aan de westzijde van de noordelijke zijbeuk. Het kerkhof wordt aan de zuidwestelijke zijde uitgebreid en volledig afgescheiden van de kerk, rond de kerk wordt een vierkant plein gecreëerd.
In 1884 worden dakwerken uitgevoerd waarbij de leien dakbedekking van het koor wordt vervangen, onder leiding van architect J. Dauw. In 1886 wordt een tweedehandse preekstoel aangekocht afkomstig uit de kerk van Dadizele. Het rococomeubel werd vervaardigd door Jan Van Hecke in 1743.
Onder priester Adolph Debreuck (1841-1927), pastoor van Schuiferskapelle gedurende de periode 1890-1924, ondergaat de kerk een vernieuwingscampagne. Deze mecenas bezorgt de kerk in de periode 1901-1903 een nieuwe torenspits. De bouw is in strijd met het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten, die de toren te hoog en de dakkapellen storend vindt. Er komt in 1903 een bevel tot verwijdering van de dakkapellen, waar echter nooit gevolg wordt aan gegeven. Verder schenkt de pastoor o.m. kerkelijke gewaden, glasramen en muurschilderingen in het koor. Aan zuidzijde van de kerk wordt het kerkhof omheind met een kerkhofmuur en smeedijzeren afsluiting (verdwenen bij de verplaatsing van het kerkhof in
1976). Pastoor Debreuck laat tevens in 1907 een nieuwe onderpastorie bouwen.(cf. H. D'hontstraat nr. 21).
In 1932 wordt een nieuw hoogaltaar geplaatst. In 1962 worden de kerk en de pastorie hersteld van oorlogsschade. In 1976 wordt het kerkhof verplaatst naar de Kapelleweg. Vanuit de gemeente is er vraag naar eventuele bescherming van de kerk. In 1979-1980 worden herstellingswerken uitgevoerd aan het dak en de toren. In 1986 wordt het interieur gerestaureerd.

Beschrijving

Kerk gelegen ten westen van het voormalige dorpsplein (Schuiferskapelle-Dorp), met ten zuiden het voormalige kerkhof, thans ingericht als parking en ten noorden een plein in losse verharding, recent gecreëerd na de afbraak van het klooster (cf. Jan Vinckestraat).
Laat-classicistische kerk, opgetrokken op een rechthoekig grondplan, met een vierzijdige westtoren. Driebeukig pseudobasilicaal schip van zes traveeën, koor met halfronde sluiting, geflankeerd door vierkante aanbouwen van sacristieën. Materiaalgebruik: volledig opgebouwd in donkerrode baksteen. Leien zadeldaken en torenspits.

Exterieur
Drieledige westtoren op vierkant grondplan, voorzien van rechthoekige verdiepte muurvelden door inspringend baksteenmetselwerk en doorbroken door horizontale omlopende banden en lijsten. Onderste geleding voorzien van een westportaal met rechthoekige dubbele toegangsdeur, in een eenvoudige rechte omlijsting in blauwe natuursteen, waarrond een rechthoekige omlopende band, gevormd door vooruitspringend metselwerk in contrasterende lichtrode baksteen, met centraal een kleine getraliede rondboognis met polychroom beeldje van H. Antonius Abt (ca. 1774). Zijingangen in de noord- en zuidgevel met rechthoekige houten deur waarboven een rondbogig bovenlicht met waaiervormige roedeverdeling. Tweede geleding aan noord- en zuidzijde gekenmerkt door twee rondboogvensters, aan de noordzijde met blind baksteenmetselwerk, aan de zuidkant met glas-in-loodinvulling. Bovenste geleding gekenmerkt door acht galmgaten in de vorm van gekoppelde spitsboogjes, waarboven aan de vier zijden ronde uurwerkplaten. Uurwerk uit 1902, vervaardigd door huis Michiels. Ingesnoerde achtzijdige torenspits op vierkante basis gedragen door telkens zeven consoles, gedecoreerd met vier houten dakvensters aan de basis en nogmaals vier aan de spits, telkens met een smeedijzeren kruis. Torenspits bekroond door een smeedijzeren kruis met windhaan. Kerkschip onder leien zadeldak, met vlakke westgevel, in de noordbeuk met uitbouw van de doopkapel. Zijgevels gekenmerkt door eenvoudige rondboogvensters in baksteenomlijsting. Halfronde hoge apsis geritmeerd door eenvoudige halfhoge bakstenen pilasters, aan beide zijden geflankeerd door eenlagige sacristieën onder een kwart tentdak en voorzien van een overhoeks tandfries en rechthoekige getraliede muuropeningen.
In de zijgevels en de oostgevel bevindt zich een ingemetselde en geglazuurde ommegang uit
1958, deels toegewijd aan H. Antonius (5), deels aan H. Nicolas van Tolentino (4). Beiden worden aanroepen tegen dierenziekten. Herneming van een ommegang vervaardigd in 1831 door Joannes Brugman.
In de zuidelijke kerkmuur zit een blauwe natuurstenen gedenkplaat vervat ter ere van de Kapelse gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog, met inscriptie: "EEUWIGE HERINNERING AAN **I** ONZE GESNEUVELDE SOLDATEN **I** 1914-1918", waaronder de opsomming van vijf namen met sterfdatum en "BIDT VOOR HUNNE ZIELEN".

Interieur

Bepleisterd en witgekalkt interieur met laatclassicistisch stucwerk. Middenbeuk onder tongewelf uitlopend in een halfcirkelvormig koor met koepelplafond, geflankeerd door

symmetrische zijbeukjes met een vlak plafond. Midden- en zijbeuken van elkaar gescheiden door een rechte kroonlijst gedragen door vijf pilaren en een halfzuil op grijsgeschilderde natuurstenen basementen. De kapitelen bestaan uit blauwe hardsteen van Ecaussinnes. Halfronde apsis met aan weerszijden drie pilasters met vierkant kapiteel, ter ondersteuning van een geprofileerde kroonlijst. Stucwerk van een halve koepel met licht geprofileerde banen, samenkomend in een punt. Kleine rondboognissen onder grote rondboogvensters met gebrandschilderd glas.
Neogotische afscheidingsdeur tussen portaal en kerkschip (briefpanelen). Vloer in Basèclessteen, zwarte en witte natuursteen.
Westzijde van de noordelijke zijbeuk met aanbouw van doopkapel. Rond grondplan, plafond met glazen dakvenster. Vloer in stervorm, bestaande uit afwisseling van natuursteen en diverse marmersoorten. Rondbogige toegangspoort afgesloten door ijzeren hek met pelikaanfiguur, geflankeerd door zuiltjes met Ionische kapitelen met vaasbekroning (met parellijst en cannelures). Schelpvormige sluitsteen vastgehouden door engelenfiguur. Geprofileerde kroonlijst omlopend rond medaillon dat in bas-reliëf het "Doopsel van Johannes" voorstelt. In de inkom van de kerk staat een houten maquette van het gebouw.

Mobilair

Hoogaltaar, witsteen, in 1932 vervaardigd door arduinkapper Verbeke uit Tielt. Daarop een retabel, hout, in 1932 vervaardigd door Houttekier uit Wingene. Tabernakel, koper, 1932, door kopergieter Gerard Brondel uit Brugge.
Zijaltaren, hout, hoge lambriseringen in classicistische stijl waarin schilderijen verwerkt op doek: in zuidbeuk "Bekoring van Sint-Antonius Abt" (1855) en in noordbeuk "O.-L.-Vrouw met Kind schenkt de rozenkrans aan de H. Dominicus van Guzman" (1856), Felix Caullet, Kortrijk. Communiebank, eik, rococo, 18de eeuw.
Koorgestoelte met rugpanelen, eik, classicistisch, 18de eeuw: borstbeelden van de vier Evangelisten in medaillon met strikmotief.
Biechtstoel, hout, mogelijk vervaardigd in neoclassicistische stijl door Ivo Dauw in 1864.
Preekstoel, houten kuip en sokkel op gemetselde basis, vervaardigd door Jan (Johannes) Van Hecke in 1743. Rococo. Stervormig klankbord. Aangekocht van de kerk van Dadizele in 1886. Orgel, hout, vervaardigd door Ch.-L. Vanhoutte uit Zwevegem in 1832 (atelier eerst te Vichte, later te Waregem). Licht gewijzigd in 1930 door J. Anneessens uit Menen. Recente werken uitgevoerd door J. Bruggeman uit Marke.
Doopvont, hout met marmerimitatie op voetstuk in ijzerbeslag, s.d. (ca. 1840?). Kruisweg van veertien staties, vervaardigd in polychrome gebakken aarde door het Huis De Beule uit Gent, in 1844 van houten kaders voorzien en in de muren verwerkt door de Tieltse beeldhouwer Debosschere.
Beeldhouwwerk: polychrome gipsen beelden, o.m. H. Jozef met kind op neogotische sokkel, H. Antonius van Padua op console met "B.V.O.", O.-L.-Vrouw op de rots, H. Barbara, H. Hart, H. Theresia van Lisieux. Beeld H. Antonius Abt, gepolychromeerde steen, 19de eeuw. Polychroom houten beeld van de gekruisigde Christus. Beeld Z. Pater Damiaan, terracotta, van de hand van May Claerhout (2000).
Houten paneel met icoon, opschrift: "O.L.VROUW VAN ALTIJDDURENDE I BIJSTAND BID VOOR ONS".

Twee modern-expressionistische kunstwerken, vervaardigd door May Claerhout uit 's Gravenwezel (01939) in opdracht van pastoor J. Vercruysse. Altaarstuk met voorstelling "Het Laatste Avondmaal", brons, 1997. Tweezijdig kruisbeeld gemonteerd op scharnierende wereldbol, brons, 1998.
Gebrandschilderde glas-in-loodramen ontworpen door A. Vincent uit Brugge (1897), "Jezus en de Emmaüsgangers", "Jezus als leerling-timmerman".
Muurschilderingen "Prediking van H. Paulus" en "Jezus geeft de sleutels aan Petrus", van de hand van A. Wybo (1894).
Klok, brons, in 1867-1868 vervaardigd door Sévérin Van Aerschodt uit Leuven.

- ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN - ONROEREND ERFGOED, Archiefnrs. WI01407.
- HEEMKUNDIGE KRING DE ROEDE VAN TIELT, Fototheek.
- KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM, Fototheek, opnames 1967.
- PROVINCIALE BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM WEST-VLAANDEREN, Iconografische collectie.
- RIJKSARCHIEF BRUGGE, Aanwinsten, nr. 1002: Register betreffende renten van de heerlijkheid van Ooigem in de Parochies van Pittem, Ruislede, Tielt, Wingene en van het Gaverleen te Pittem, 1640. Kaart 1: Figuratieve kaart van het grondgebied Thielt buyten ten westen van de Capelle Hulswalle. Kaart 4: Figuratieve kaart van het grondgebied Thielt buyten ten zuiden van de Capelle Hulswalle.
- VLAAMS INSTITUUT VOOR HET ONROEREND ERFGOED, Archief orgelinventarisatie.
- Een dorp in de West. Schuiferskapelle, kleine parel aan de Molenlandroute, in Curiosa, jg. 41, nr. 402, 2003, p. 27-30.
- VANRENTERGHEM B., Schuiferskapelle, in HOLLEVOET F. e.a., Als straten gaan praten, Tielt, 2005, p. 188.
- VANRENTERGHEM B., Van Scuvers-capelle tot Schuiferskapelle, in De Roede van Tielt, jg. 31, nr. 1, 2000, p. 3-52.
- VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen. Provincie West-Vlaanderen, Kanton Tielt, Brussel, 1974, p. 26-27.
- Bron: Callaert G. & Santy P. met medewerking van Boone B., Devooght K. & Moeykens S. 2007: Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Viaanderen, Gemeente Tieit, Deei I: Stad Tieit (straten A-R}, Deei II: Stad Tieit (straten S-Z}, Deeigemeenten Aarseie, Kanegem en Schuiferskapeiie, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL29, (onuitgegeven werkdocumenten).
  Auteurs: Callaert, Gonda, Santy, Pieter

  https:IIinventaris.onroerenderfgoed.beIerfgoedobjectenI8722

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²:+/-400m²
- noteer de vrije hoogte: zijbeuken 6.5m / schip 9.20m
- aantal zitplaatsen: +/-200 zitplaatsen

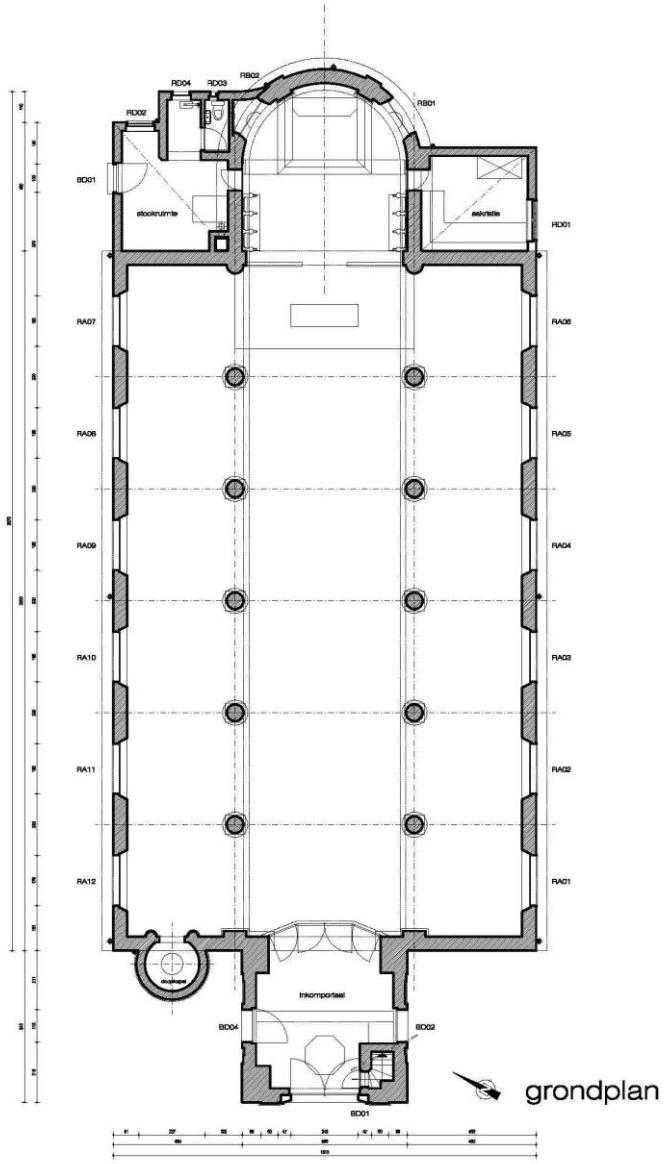

Mogelijkheid tot compartimentering.
Er is door de kerkfabriek een ontwerp gemaakt waarbij de kerk op een goede manier een nevenbestemming zou kunnen krijgen.
Als kerkfabriek zijn we wel te vinden voor het herinrichten van de kerk met het oog op meerdere nevenactiviteiten (nevenbestemming), dit wel met respect voor de primaire functie van het kerkgebouw.

bouwfysische toestand

De gevels van de kerk zijn een aantal jaren geleden aangepakt, dus goed. In het dak zijn enkele lekken.

De binneninrichting is echter wel aan vernieuwing toe (verwarming – bepleistering – schilderwerken).
Om veiligheidsredenen dient de verwarmingsinstallatie hoogdringend te worden vernieuwd.

Voorzieningen

Sanitair	1 wc gelegen in het verwarmingslokaal
Verwarming	Cv op gas sterk verouderd en aan vervanging toe
Verlichting	Halogeen en TL verlichting
Keukenvoorzieningen	niet aanwezig
Audiosysteem	Verouderd Audiosysteem is aanwezig.
Beeldscherm(en)	geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Beperkte toegang voor rolstoelgebruikers
Diefstal- en brandbeveiliging	Camerabewaking
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	Contract getekend , installatie voorzien 2025

Biodiversiteit

- Vleermuizen zijn aanwezig op de zolder van het schip van de kerk. Momenteel is een onderzoek lopende van natuurpunt West-Vlaanderen betreffende de soorten vleermuizen er huizen in de kerken en torens. Verschillende meststalen zijn genomen om uit te zoeken welke soorten en kolonies er hier zouden huisvesten.
- In de toren is een kerkuilenbak voorzien en blijkbaar was deze bewoond volgens getuigen deze zomer. Dit zal verder worden opgevolgd door leden van de Torenvalk/natuurpunt.

Bouwfysische toestand

Uitgevoerde restauratiewerken + jaar:

Er werd een grondige renovatie gedaan in het jaar 2007 waarbij buitenmuren , toren en de zolder werd voorzien van metalen loopbruggen.
In 2024 werden elektriciteit aangepast en gekeurd

Gewenste werken

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	Herstellingen aan muren en dak. Aangetaste stukken van zwam vervangen en of herstellen	Gegund door stad Tielt	2025
2025	Herstellen van glasramen	Vergund door stad Tielt	2025
2025	Vernieuwen van elektriciteit conform wetgeving en opnieuw laten keuren	Vergund door stad Tielt	2024
2025	Beveiliging kerk door camerabewaking	Aangekocht	2025
2025	Periodiek kuisen van de kerk		2025
2025	Installeren van GSM masten	Uitvoering door Telenet	2025

Werken	Uitvoering
Herstellen van Centrale verwarming	Dringend
Vervanging van verlichting door LED	2025-2026
Herstellen van lekken in dak en toren	Dringend / brandverzekering
Herstellingen plakwerk aan de muren van de kerk /ramen /doopkapel	2025
Herstellen van schrijnwerk en schilderen	2025 -2026
Aansluiting en voorzien van internet en wifi	2025
Activeren van bestaande klok	2025
Vernieuwen van audiosysteem	2027
Diverse kleine herstellingen binnen de kerk	2025
Beveiligde tentoonstellingskasten voor kerkschatten	2026
Schilderen van de binnenkant van de kerk	2026-2027

Aanpassingen in de kerk voor gemengd gebruik.

2. Scheiding van liturgisch gedeelte en kerkruimte
3. Voorziening voor tentoonstellingen van kerkschatten en dergelijke
4. Voorzien van sanitair blok

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is gelegen in de dorpskern.

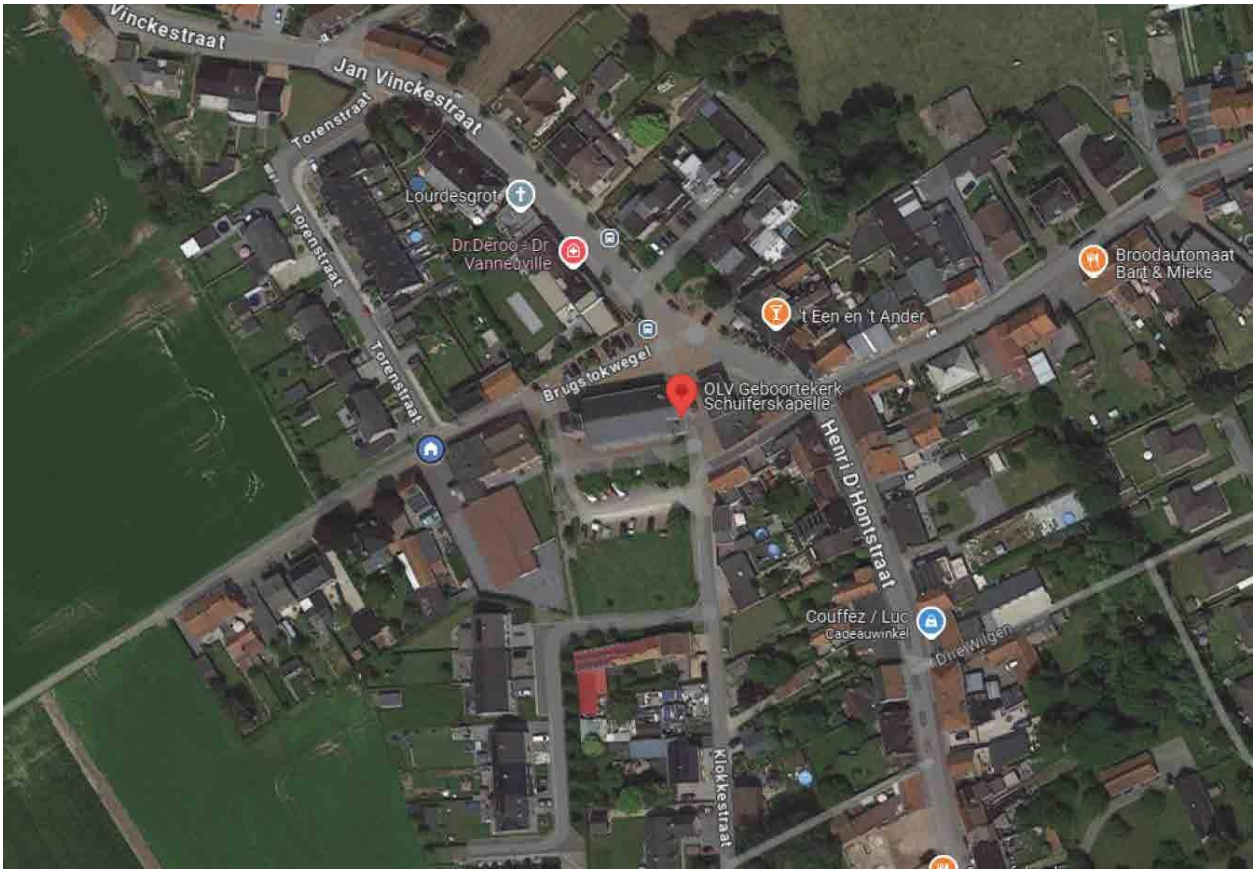
Vinckestraat
Jan Vinckestraat
Torenstraat
Lourdesgrot
Dr.Deroo - Dr Vanneuville
Torenstraat
Torenstraat
't Een en 't Ander
Broodautomaat Bart & Mieke
Brugstokwegel
OLV Geboortekerk Schuiferskapelle
Henri D'Hontstraat
Couffez / Luc
Cadeauwinkel
Drie Wilgen
Klokkestraat

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik:
Momenteel is er geen dienst meer in de kerk, uitgezonderd als het aangevraagd wordt kan er nog steeds een doop, begrafenis, huwelijken, jaarmissen doorgaan.

Niet-Pastoraal gebruik:
De mogelijkheid om ander evenementen te organiseren, zoals een ontbijt (gezinsbond), concerten en of voordrachten, tentoonstellingen bestaat nu al.
Momenteel gaat enkel het jaarlijkse ontbijt van de gezinsbond door tijdens de dorpsfeesten. Maar het is wel de bedoeling om na een grondige update van de kerk andere evenementen toe te laten met uitzonderingen van fuiven en feesten.

4) Toekomstvisie

Als kerkraad zijn we verplicht stil te staan met de evolutie van het gebruik van de kerk. Waar er vroeger op regelmatige basis kerkdiensten doorgingen is dit nu herleid tot enkel nog op aanvraag. Als kerkraad ben je dan genoodzaakt om vroegere aanbevelingen in vraag te stellen.
Naast de eerste prioriteit om liturgische diensten te laten doorgaan in onze kerk, willen we ook openstaan voor nevenactiviteiten zoals concerten, tentoonstellingen, recepties, ontbijtgebeuren, etc… met uitzondering van feesten of fuiven. Moeten we dan nog investeren in het vroeger plan om het liturgische te compartimenteren ?
Hoofdzakelijk denken wij als kerkraad dat er combinatie mogelijk is voor beide zonder deze denkpiste nog te volgen. Wel moet er steeds aandacht blijven voor het goed onderhoud van onze kerk en het uitbreiden van mogelijkheden om nevenactiviteiten toe te laten.
Het is dan ook de bedoeling dat we op korte termijn de kerk weer toegankelijk kunnen maken voor iedereen tijdens bepaalde tijdstippen en met de nodige veiligheidsvoorzieningen vooral naar diefstal toe. Op die manier biedt het kerkgebouw een plaats voor stilte, rust en bezinning.
Onze kerk is een herkenningspunt voor Schuiferskapelle en zijn omgeving en moet dit dan ook kunnen blijven. Het is dan ook de intentie dat de huidige kerkraad zich als goede huisvader, zal inzetten voor het behoud van dit patrimonium in samenwerking met Stad Tielt.

4.7 SINT-AMANDUSKERK MEULEBEKE

DN 2011
Meulebeke Plaats, 8760 Meulebeke

Bron: Foto door Callaert, Gonda op 27-04-2007 https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90122

0) identificatie

Naam: Parochiekerk Sint Amandus Meulebeke

Geografische ligging
- Meulebeke Plaats, 8760 Meulebeke - Tielt
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Tielt, Pastorale Eenheid Elisabet Meulebeke
- Parochie: Sint Amandus Meulebeke

Eigenaar: Stad Tielt

Bescherming(en)/vastgesteld
- Niet-beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen

1) Beschrijving

Cultuurhistorische waarde [1]

Sint-Amanduskerk, neogotische hoofdparochiekerk, nagenoeg volledig heropgebouwd in 1893-1896 naar ontwerp van architect Jules Soete (Roeselare) ter vervanging van een barokke kerk die in 1715-1720 op de plaats van de oude romaanse kerk wordt opgetrokken. Voorheen met omliggend kerkhof, dat opgeheven wordt na inrichting van een nieuwe begraafplaats in de Karel van Manderstraat in 1806. Interieur ingrijpend veranderd in 1962-1963 naar ontwerp van architect R. Lernout uit Geluwe.
Wellicht richt men reeds in de 7de eeuw aan een knooppunt van verschillende verbindingswegen dat zich geleidelijk aan tot een dorpsplein ontwikkelt, een eerste bidplaats op, vermoedelijk opgetrokken in hout en leem.
Circa 1100 wordt de eerste stenen kerk gebouwd, een romaanse, driebeukige hallenkerk met vieringtoren, waarrond een kerkhof ligt dat aanvankelijk met gras en bomen beplant is en aan de zuidzijde omhaagd is. In 1163 schenkt Geraldus, bisschop van Doornik, het patronaatschap van de parochiekerk Sint-Amandus aan het Sint-Salvatorskapittel van Harelbeke, dat tiendheffer wordt en het recht verkrijgt om de parochie te bedienen en de pastoor te benoemen. Deze kerk bezit vijf altaren, brandramen met afbeelding van de adellijke geslachten Veyse en vander Douve en enkele praalgraven. In 1566 wordt de Sint-Amanduskerk tijdelijk gespaard van de beeldenstormers doordat de dorpsbewoners de stormklok luiden. Ook in 1572 slagen ze erin samen met de bevolking van Pittem, Ingelmunster, Ardooie en Koolskamp de geuzen te verjagen. Toch wordt het interieur van de kerk in de daaropvolgende jaren door de calvinistische oproerlingen beschadigd. De herstellingswerken aan de romaanse kerk duren tot in de eerste helft van de 17de eeuw. Op 5 mei 1611 wordt de Sint-Amanduskerk herwijd door de Gentse bisschop Maesius of Karel Maes, die hierbij tevens opdracht geeft het kerkhof volledig te ommuren. In 1637 plaatst men een nieuw kerkorgel.
Op de kopergravure getiteld "Praetorium domini de Muelebeke familiae de Beer" opgenomen in "Flandria Illustrata" van Antoon Sanderus (1641-1644), staat centraal op de achtergrond de romaanse driebeukige hallenkerk met vieringtoren en hoge spits afgebeeld. Eveneens schematische weergave van de kerk op de overzichtskaart van de kasselrij Kortrijk in 1641 opgemaakt door landmeter Lodewijk De Bersaques.
Op 27 september 1645 steken de Franse troepen de Sint-Amanduskerk in brand en wordt de kerkhofmuur helemaal afgebroken. In 1652 begint men de herstellingswerken aan de kerk met de steun van het kapittel van Harelbeke en het dorpsbestuur. In 1669 plaatst orgelbouwer Geeraert Middaert een nieuw orgel dat tot in 1722 in gebruik blijft. De kerk blijft echter in erbarmelijke toestand en de werken worden pas in 1715 voltooid.
Op een kaart bij het landboek van 1654-1656 wordt op de "Mullebeek plaetse" de Sint-Amanduskerk weergegeven met het kerkhof ten zuiden en de kerkemeersen ten westen ervan.

1 Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Amanduskerk (online), http://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90122

In 1705 dreigen de Hollanders de Sint-Amanduskerk in brand te steken, doch in ruil voor een geldstorting kan de overheid dit verijdelen. Hetzelfde jaar laat het bestuur uit voorzorg de in 1703 geplaatste houten schutting rond het kerkhof herstellen en een wachthuis timmeren.
In de periode 1715-1720 wordt op initiatief van pastoor Jacobus Mys de voorlopig herstelde kerk door ondernemer Guillaume Nolf in barokstijl herbouwd.
Hierbij worden de dwarsmuur en de sacristie van 1709 gesloopt. De driebeukige kerk met drie voorportalen, verhoogd middenschip en achtkantige toren met lantaarn, krijgt tegen de zuidgevel een nieuwe sacristie. Tevens worden nieuwe altaren en nieuw kerkmeubilair geplaatst. Jean Joseph Ghislain Ernest de Beer, kanunnik en later proost van Sint-Salvator te Harelbeke, laat het interieur met marmer stofferen, onder meer een grote witmarmeren zerk voor het familiegraf in het koor. In 1733 wordt het zuidelijke deel van het kerkhof ommuurd en voorzien van een toegang met twee ijzeren poorten tussen stenen pijlers met bloemvazen.
In de jaren 1750-1760 brengt men in de kerkhofmuur kruiswegstaties aan. In 1790 wordt het noordelijke deel van het kerkhof bij het marktplein gevoegd. De Sint-Amanduskerk wordt weergegeven op een kaartdeel uit het leenboek van het leenhof Bosterhout van 1785.
In 1797 wordt de kerk gesloten en de goederen in beslag genomen; na de Boerenkrijg worden de klokken in 1799 door het Franse leger afgevoerd. Op 6 juni 1802 wordt de kerk opnieuw geopend.
In overeenstemming met het keizerlijke decreet van Jozef II van 1784 dat begraafplaatsen uit het centrum weert, wordt in 1806 een nieuwe begraafplaats in de Karel van Manderstraat in gebruik genomen (zie Karel van Manderstraat zonder nummer). In hetzelfde jaar worden de muren van het oude kerkhof afgebroken en verdwijnt ook het zuidelijke gedeelte ervan. Deze plek wordt als publiek bleekplein ingericht en later verpacht en ingericht als gemeentelijke boomkwekerij, die echter weinig succes kent.
In 1805 wordt nieuw koorgestoelte in de kerk geplaatst en een jaar later een kruisweg met zeven taferelen, in 1850-1854 vervangen door de huidige kruisweg.
Circa 1813 maakt kunstschilder Serafijn Vermote (Moorsele, 1788 - Kortrijk, 1837) een tekening met zicht op de Sint-Amanduskerk vanaf de nabijgelegen kerkemeersen.
In 1823-1825 wordt de kerk aan noord- en zuidzijde van de toren uitgebreid en in de loop van de 19de eeuw worden herstellingswerken uitgevoerd aan onder meer bedaking, het belfort op de toren en de vensters. Om de verbouwingssporen te verbergen voorziet de Meulebeekse plafonneur L. Vermeulen in 1869 de kerk langs de buitenzijde met een rotsbepleistering.
In 1892 beslist men de Sint-Amanduskerk te herstellen en te vergroten. In de jaren 1893-1896 wordt onder pastoor Adolf Persijn de kerk uitgebreid en in neogotische stijl herbouwd tot het huidige uitzicht naar ontwerp van architect Jules Soete (Roeselare). De transeptloze, driebeukige hallenkerk heeft een hoge, slanke westtoren, drie koren en aan de zuidzijde een afzonderlijke doopkapel en ruime sacristie. Van de buitenmuren van de oude kerk blijft enkel de zuidmuur bewaard. Binnen worden de oude romaanse en 18de-eeuwse pijlers versterkt en nieuwe zuilen aangebracht; tevens worden nieuwe glasramen voorzien, een nieuw doksaal, kerkmeubilair en polychrome schilderingen door de Gentse kunstschilder Goethals, in het koor later uitgevoerd door Block (Kortrijk). De kerk wordt op 21 september 1896 door de Brugse bisschop Waffelaert ingewijd.
In 1898 wordt tegen de zuidgevel de Calvarieberg aangebracht, in 1907 uitgebreid met een heilig graf.

Op 7 oktober 1900 besluit de kerkraad het oude kerkhof in te richten tot een "lusthof" met aan weerszijden ijzeren hekkens en een doorgang voor voetgangers, een ontwerp van bouwmeester Soete.
Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt de Sint-Amanduskerk beschadigd aan toren, bedaking, oost- en zuidgevel, later hersteld.
In 1930 wordt langs het binnenhof van het voormalige kerkhof een afsluiting voor voetgangers geplaatst naar ontwerp van bouwmeester Verstraete (Izegem). In de jaren 1930 brengt kunstschilder Leopold Sacrez (Meulebeke) (zie Marktstraat nummer 8) in het interieur decoratieve schilderingen aan.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt de kerk opnieuw beschadigd en de klokken aangeslagen. Nog in 1940 wordt de kerk hersteld door architect Albert Crop (Meulebeke). In 1945 herstelt men de oorlogsschade aan onder meer de glasramen en laat men nieuwe klokken hangen.
In 1962-1963 wordt onder invloed van de liturgische vernieuwing het interieur van de Sint-Amanduskerk gemoderniseerd op initiatief van pastoor Albert Lernout naar ontwerp van architect R. Lernout (Geluwe). Naast het aanbrengen van een klein toegangsportaal aan de noordzijde, wordt vooral het interieur grondig aangepast door het vervangen van de scheibogen tussen de beuken door een betonnen structuur op pijlers, met tevens een groter doksaal en een verhoogd hoogkoor waar de graftombe van de familie de Beer onder een nieuwe vloer verdwijnt. Na voltooiing van de werken wordt de kerk op 30 juni 1963 opnieuw ingewijd.
In de jaren 1970 gebeuren er ook herstellingswerken aan het in- en exterieur, onder meer na stormschade in 1975. In de jaren 1991-1996 worden in het kader van het 100-jarig bestaan van het kerkgebouw opnieuw herstellings- en verfraaiingswerken uitgevoerd. Zo wordt onder meer de preekstoel herplaatst, de doopkapel aangepast met onder meer een nieuw glasraam en een nieuwe beiaard aangebracht.

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: ± 1400 m2
- goten 8 m, nok 12 m
- aantal zitplaatsen: ± 400

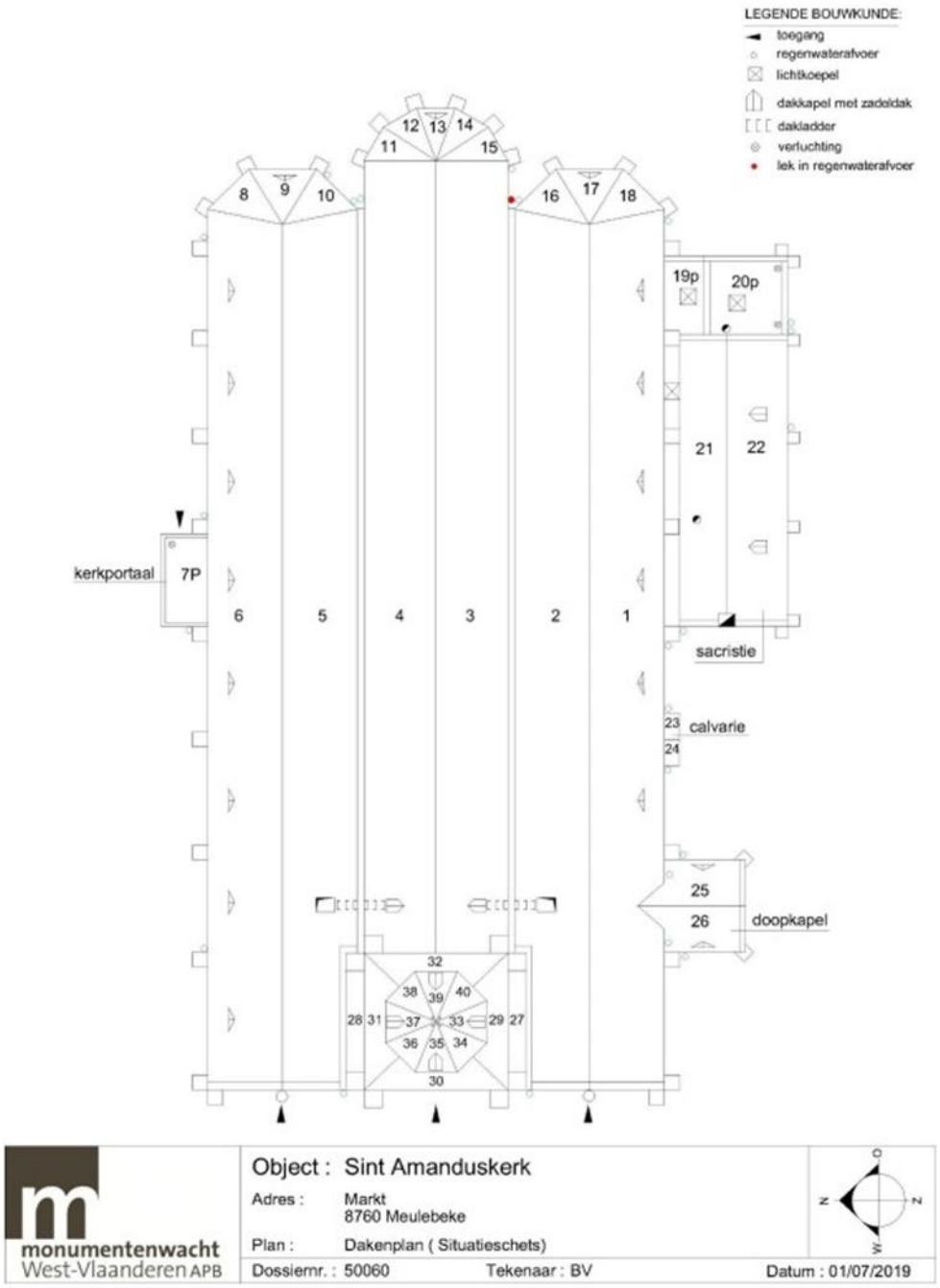

Opbouw, opdeelbaarheid en inrichting (1)

Grondplan: driebeukige hallenkerk met westgeveltoren, schip van zeven traveeën met drieledige koorpartij voorzien van driezijdige apsis, aan noord- en zuidzijde met driezijdige afsluiting, centraal met vijfzijdige afsluiting. Aan zuidzijde, doopkapel en ruime sacristie, beide op rechthoekig grondplan.

Materiaalgebruik:
Typerend voor de neogotische bouwstijl: rode baksteenbouw met gebruik van natuursteen voor onder meer plint, dorpels, druiplijsten en dekstenen; witstenen deuromlijstingen en maaswerk; leien zadel- en schilddaken en ingesnoerde torenspits; geschilderde houten dakkapellen met drie- of vierpasmotief en smeedijzeren bekroningen; kruisvormige ankers. Oudere materialen aan het oog onttrokken door de eind 19de-eeuwse bouwfase.

Exterieur*.*
Westgevel met centraal de vierzijdige toren in vier geledingen. Tudorboogvormig hoofdportaal in witstenen omlijsting met gestileerde florale motieven, negblokken en archivolten op halfzuiltjes. Van tweede tot vierde geleding, groot spitsboogvenster waarin neogotisch maaswerk met drie- en vierpasmotieven, twee smallere spitsboognissen met neogotisch maaswerk en gekoppelde galmgaten met uurwerk in stomp spitsboogveld. Naaldspits bekroond met vergulde wereldbol, smeedijzeren kruis en windhaan.
Flankerende symmetrische puntgevels met versneden hoeksteunberen, Tudorboogvormige zijportalen onder dito witstenen bogen, waarboven grote spitsboogvensters met neogotisch maaswerk.
Zijgevels van noord- en zuidbeuk geritmeerd door versneden steunberen en afgelijnd door meerledige overhoekse baksteenfries en geprofileerde kroonlijst; per travee spitsboogvenster met maaswerk in geprofileerde baksteenomlijsting.
Koorafsluitingen met gelijkaardige indeling door versneden steunberen en neogotische spitsboogvensters. Aan noordzijde, recenter klein toegangsportaal onder plat dak met kleine spitsboogvensters. Aan zuidzijde, aanbouwen in gelijkaardige neogotische bouwtrant. Kleine doopkapel onder haaks zadeldak met puntgevel bekroond door witstenen fioel. Ruime sacristie onder parallel zadeldak met inkompartij onder plat dak met gekanteelde rand; toegang onder schouderboogvormige dorpel en gedeeld bovenlicht.
Aangebouwd tegen een steunbeer tussen doopkapel en sacristie, Calvarieberg met heilig graf in neogotische stijl aansluitend bij het kerkgebouw, met beelden van beeldhouwer Mathias Zens (Gent). Ruime spitsbogige gevelnis onder puntgevel met natuurstenen schouderstukken, dekplaten en bekronende fioel; lelie-ankers. Beelden in geschilderd aardewerk en houten kruis, oorspronkelijk geplaatst tegen geschilderde achtergrond met vergezicht van Jeruzalem, thans witgeschilderd. Eronder, later toegevoegde grafnis in natuursteen waarin witgeschilderd Christusbeeld. Voorliggende perkjes met lage buxusaanplanting afgesloten door recenter hekwerk.

1 Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Amandskerk (online) http://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90122

In de westgevel ingewerkte gedenksteen met inscriptie "D.O.M./ IN HONOREM ST AMANDI AEDIFICATA CIRCA AN. 1100./ CUM RDI. DNO. JAC. MYS. PAROCHI READIFICATA AN. 1715/ AMPLIFICATUR AC PENITUS RESTAURATUR ANNIS 1893-1894./ PAROCHO REV. DNO AD. PERSYN./ FABRICAE PRAESIDI DNO ACH. VERMEULEN./ CONSULE DNO EMILIO GOETHALS./ ARCHITECTO DNO J. SOETE".

Interieur.
Oorspronkelijk neogotisch interieur sterk aangepast bij ingrijpende renovatiewerken in 1962-1963. Sterke versobering door uniforme witgepleisterde binnenafwerking in plaats van polychrome beschildering; lambrisering in geelbruine betegeling. Midden- en zijbeuken voorheen gescheiden door spitsbogige scheibogen, thans opengewerkt door betonconstructie op dito pijlers. Overwelving door middel van houten tongewelf met ribben waarop bewaarde polychromie, net als op het gewelf boven het koor, waar de ribben uitlopen op natuurstenen pilasters met Corinthische kapitelen. Wanden van zijbeuken en koor voorzien van spitsboogvensters; figuratieve glas-inloodramen in doopkapel, hoofd- en zijkoren.
Natuurstenen tegelvloeren daterend uit de verschillende bouwfasen. Smeedijzeren afsluiting van doopkapel aangebracht door smid Emiel Vierstraete (Meulebeke), gesigneerd en gedateerd "E.V. 1895". In bouwfase van 1962-1963 vergroot doksaal met houten afsluiting

Mobilair.
Eenvoudig neogotisch kerkmeubilair, aangebracht in de kerk in 1893-1896.
Hoofdaltaar met thematiek van Aanbidding van de Herders, Calvarie en Graflegging, geschonken door Amelie en Rosalie Goethals, gepolychromeerde en vergulde steen en hout, 1895 (gedateerd), door Mathias Zens (Gent). Zijaltaar zuidbeuk toegewijd aan de patroonheilige Heilige Amandus, geschonken door de familie Vermeulen-Loncke, gepolychromeerde en vergulde steen en hout, 1896 (gedateerd), door Mathias Zens (Gent); retabel met taferelen uit het leven van de heilige. Zijaltaar noordbeuk toegewijd aan Heilige Domenicus en Onze-Lieve-Vrouw, geschonken door Camillus en Maria Demarez, gepolychromeerde en vergulde steen en hout, 1895 (gedateerd), door Mathias Zens (Gent); retabel met taferelen uit het leven van de heilige.
Dienstaltaar, natuursteen, 20ste eeuw.
Communiebank, eikenhout, 1897, door Mathias Zens (Gent); zinnebeelden van de Heilige Echaristie.
Koorgestoelte, eikenhout, 19de eeuw.
Biechtstoelen, eikenhout, 1895, door Mathias Zens (Gent).
Preekstoel, eikenhout, 1895, door Mathias Zens (Gent); kuip met bijbelse taferelen waartussen gesculpteerde beelden van vier evangelisten; klankbord met symbool van Heilige Geest.
Doopvont, marmer en deksel in koper, midden 19de eeuw. Figuratieve glasramen in hoog- en zijkoren, 1894-1895, door Samuël Coucke (Brugge), in 1952 hersteld door huis Desander (Tielt), onder meer gekruisigde Christus, Maria ten Hemel opgenomen en heiligen. In doopkapel, 1994-1996, ontwerp van Firmin Van Wambeke (Mariakerke) door Luc Mestdagh (Gent) met doopsel van Christus in de Jordaan.
Oorspronkelijk 17de-eeuws orgel door J. Medaert, vervangen door 19de-eeuws orgel van het type Peteghem (Gent); nieuw orgel, 1900, door Pierre Schyven (Brussel), in 1963

getransformeerd en herbouwd door firma Delmotte (Doornik), in 1985 gereviseerd door firma Andriessens (Menen). Beiaard, Clock-O-Matic (Herent), 1996.
Blazoen met wapenschild van Meulebeke, deels verguld hout, 1783. Voorheen in gang naar sacristie, thans in zuidmuur ingemetselde grafstenen van eeuweling Joannes Cosman († 1749) en van baljuw Franciscus Vermeulen († 1828), zwart marmer. Onder vloer van hoogkoor, grafkelder van familie de Beer.

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheden om deelruimtes af te splitsen. (1)

De kerk is vrijstaand gesitueerd in de noordwestelijke hoek van de Markt, met smalle doorsteek Kapellestraat - Kerkstraat aan westzijde en parking aan zowel noord- als zuidzijde. Enkele kleine aangelegde perkjes tegen de kerk aan. Er is m.a.w. geen uitbreidingsmogelijkheid rondom de kerk. De driebeukige hallenkerk met westgeveltoren bevat een schip van zeven traveeën met drieledige koorpartij. Deze is voorzien van een driezijdige apsis, aan noord- en zuidzijde met driezijdige afsluiting, centraal met vijfzijdige afsluiting. Aan zuidzijde, doopkapel en ruime sacristie, beide op rechthoekig grondplan. Aangezien de kerk driebeukig is, is de ruimte in principe opdeelbaar in 3 delen.

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen (1)

De Kruisweg, 1850-1854, geschilderd op doek, door Philippe-Jacques De Witte-Lefebure (Moorslede) werd gerestaureerd in 1927 door Corneel Sr. Leegenhoek (Brugge), in 1962-1963 door P. Indevuyst (Gent) en in 1975-1978. Er zijn meerdere beeldhouwwerken aanwezig. Onder meer buste Heilige Hubertus, tweede helft 17de eeuw; processiebeeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind, mogelijk 17de eeuw; Heilige Cornelius, 1895, door Block (Kortrijk); Heilige Antonius van Padua met Kind, tweede helft 19de eeuw; Heilige Godelieve, tweede helft 19de eeuw; Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekte Ontvangenis, tweede helft 19de eeuw; Heilige Jozef met Kind; Heilig Hart, tweede helft 19de eeuw.

(1) Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Amandskerk (online) http://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90122

De kerk bevat voornamelijk eenvoudig neogotisch kerkmeubilair, aangebracht in 1893-1896. Enkele voorbeelden zijn het hoofdaltaar (1895), zijaltaar zuidbeuk (1896), zijaltaar noordbeuk (1895), dienstaltaar (20ste eeuw), communiebank (1897), koorgestoelte (1895), preekstoel (1895), kuip met bijbelse taferelen (midden 19de eeuw).

Het orgel dateert van 1900 en werd vervaardigd door Pierre Schyven (Brussel). Het instrument werd ingrijpend omgebouwd in 1964 door G. Delmotte (Doornik). Een herstelling vond plaats in 1985 door P.A.J. Andriessen (Menen), die vanaf dan het orgel regelmatig onderhield. Desalniettemin werd het hoogtijd om een grondige revisie (vervanging van versleten onderdelen), zo worden in 2025 de blaasbalgen vervangen, de toetsen van de speeltafel hernieuwd, en krijgen de orgelpijpen een grootonderhoud. Deze werken werden toegewezen aan de firma DeMunck-Claessens (Sint-Niklaas)

Voorzieningen (verwarming, sanitair, keuken, elektriciteit)

Sanitair	1 niet-toegankelijk toilet in de sacristie
Verwarming	Warmte blazers (aardgas verwarming) regelmatig onderhouden
Verlichting	Voornamelijk LED binnenverlichting
Keukenvoorzieningen	Uitgeruste kitchenette, enkel spoelbak
Audiosysteem	Aanwezig - Werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig maar wenselijk
Rolstoeltoegankelijkheid	Gebouw rolstoeltoegankelijk voor de gelovigen (Zijingangen Noord en Zuid) maar niet binnenin, (koorgedeelte 4 treden hoog, Sacristie 1 opstap)
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandblussers aanwezig – regelmatige keuring
Bliksembeveiliging	Aanwezig
Gsm-operatoren	In optie Proximus en Telenet

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Problematische aanwezigheid van stadsduiven. Volgens monumentenwacht zouden deze best worden afgevangen. Doch na raadpleging van een gespecialiseerde zaak, blijkt dat het afvangen -gelet op de omvang van het probleem (lees aantal duiven)- zo'n 6 maanden in beslag zou nemen en dit zonder enige garantie op succes. Zeker als deze dieren rijkelijk door omstaanders gevoed worden. Als eerste maatregel zou het doeltreffender zijn een verbod af te kondigen deze vogels nog verder te voederen.
- Aanwezige vliegopening en broedkast voor kerkuil geplaats door de "torenvalk" geen dieren aanwezig

Bouwfysische toestand

Over het algemeen is het gebouw in een goede bouwfysische staat.
Tijdens de inspectie door Monumentenwacht in 2019 werd vastgesteld dat door de openstaande dakluiken de zolders sterk bevuild zijn met uitwerpselen van duiven. Het is terug noodzakelijk om enkele leien te laten herplaatsen. De goten zijn vrij proper. De ronde zinken afvoeren werden enkele jaren geleden vernieuwd. De onderste houten regels bij de dakkapellen vernieuwd zijn en de buitenzijde opnieuw geschilderd. De koepels op dakvlak 19p en 20p zijn vernieuwd.

Er zijn enkele dringende problemen die aangepakt dienen te worden volgens het verslag van Monumentenwacht van 2019:
- Vernieuwen van de dakluiken op dakvlak 4 en 5 inclusief hun bevestiging en aansluiting. De nieuwe luiken gaan bij voorkeur met een scharnier aan de bovenzijde open.
- Vervangen van de ingerotte loopplank onder het luik in dakvlak 2.
- De bevestiging van de dakladders vernieuwen.
- Na het plaatsen van nieuwe luiken, de duivenmest en -krengen op alle zolders opruimen.
- De overige duiven afvangen.
- De lekke afvoerbuis aan het hoofdkoor vernieuwen.
- De losliggende uitgeschoven leien op de galmborden verwijderen en nieuwe plaatsen.
- Herkeuren van de brandblusapparaten.

Tijdens de inspectie van 2023 (1) werd opgemerkt dat de dakluiken in dakvlakken 2 en 5 vervangen werden en dat het stuk rotte loopplank op zolder ter hoogte van dakvlak 2 hersteld werd.
Er komt geen nieuwe vervuiling door vogels bij op zolder aangezien de zolder goed afgesloten is door de nieuwe dakluiken.
De vervuiling op de zolders is nog steeds aanwezig maar degelijke reiniging van de houten gewelven is niet op een veilige manier mogelijk omdat de deze niet beloopbaar zijn.
Nog geen nood aan grote dak-of zinkwerken. Goten zouden wel gereinigd moeten worden en uitgezakte leien teruggeplaatst worden.

Uit een ontwerp van kerkenbeleidsplan blijkt ook het volgende:
- 2-Jaarlijks nazicht van de dakbedekking en de goten
- Regulier onderhoud en controle van de verwarmingsinstallatie.
- Nazicht en onderhoud van de elektrische installatie, het uurwerk en de klokken.

Ofschoon er ingegrepen werd om losse stukken van afschilferende bakstenen te verwijderen, is niet uit te sluiten dat dit zich op termijn opnieuw zal voordoen, wat een vervanging van desbetreffend metselwerk zal noden. (b.v. na een strenge vorst op een doornatte baksteen)

Energetische toestand: het betreft sowieso een zeer grote ruimte die altijd moeilijk op te warmen zal zijn, de zolders zijn licht geïsoleerd, maar verder zijn er geen ingrepen op vlak van verwarming. Waar mogelijk werden de verlichtingstoestellen vervangen door energie zuinigere toestellen.

(1) Bouwkundige Inspectie Monumentenwacht West-Vlaanderen. Inspectienr. 50060/2023/AB – 06-04-2023

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in centrum Meulebeke met o.a. de post en het gemeentehuis dichtbij.
Er is een ruime parking voorzien, alsook ligt de kerk op ca. 150 meter van de bushalte Meulebeke Goethalsplaats /Statiestraat wandelafstand. In de nabije omgeving bevindt zich o.a. een vrije kleuterschool Sint-Lutgardis, Jeugdhuis ’t Vraagteken en het cultureel centrum. Rondom de Markt bevinden zich tal van handelszaken.

De bushalte wordt bediend door 2 lijnen:
- Lijn 12: Tielt – Meulebeke – Oostrozebeke – Waregem: frequentie van 1 bus per uur, van maandag tot en met zaterdag; geen bediening op zondag.
- Lijn 22: Tielt – Meulebeke – Ingelmunster – Kortrijk: frequentie van 1 bus per uur, alle dagen inclusief weekend.

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Eredienst. Stilteplaats. Ontmoetingsruimte achteraan in de kerk.
Occasioneel als tentoonstellingsruimte en concertruimte.
Natuurpunt: uilenbak in het torengebouw.
Antennes van Proximus en Telenet zouden in de nabije toekomst geplaatst worden in de kerktoren. Huurcontract met Proximus is ondertekend.

4) Toekomstvisie

Zie pastorale visie
Hoofdkerk Meulebeke. Te behouden voor eredienst met mogelijke nevenfuncties zoals actueel gebruikt (zie hiervoor)

4.8 SINT-ANTONIUS VAN PADUA MEULEBEKE ('T VELD)

DN 2012
Sint Antoniusstraat 3A 8760 Meulebeke

0) Identificatie

Naam: Sint-Antonius van Padua Meulebeke - 't Veld (de Sneppen)

Geografische ligging
- Sint-Antoniusstraat 3A 8760 Meulebeke - 't Veld
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Tielt - Parochiale Eenheid Elisabet
- Parochie: Sint-Antonius van Padua

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Antonius van Padua

Bescherming(en)/vastgesteld
- Niet-beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

a) Cultuurhistorische waarde

Parochiekerk Sint-Antonius van Padua, ook gekend als "kerk van 't Veld" of "kerk van de Sneppen", kerk in neoromaanse stijl gebouwd in de periode 1940-1951 naar de plannen van architect Willem Nolf (Torhout) met integratie van beeldhouwwerk van de gekende kunstenaars Antoon en Luc Van Parys. Reeds in 1867-1868 wil gravin Zoé de Jonghe d'Ardoye op 't Veld een kerk bouwen, doch door haar plotse dood wordt dit verzoek niet ingewilligd. In het laatste kwart van de 19de eeuw vragen ook de bewoners van de "Veldhoek" of "Sneppewijk" financiële middelen aan het gemeentebestuur om een
kerk te kunnen bouwen, doch er komt een weigering van de pastoors van Meulebeke en Pittem. Na het indienen van een nieuw verzoek tot het bouwen van een eigen parochiekerk door de bewoners van het Veldgehucht, wordt na toelating van de Brugse bisschop Lamiroy bij K.B. van 1 december 1936, de parochie Sint-Antonius van Padua opgericht, die bestaat uit delen van de Meulebeekse Sint-Amandussparochie en van de parochies Sint-Martinus te Ardooie en Onze-Lieve-Vrouw te Pittem.
De eerste pastoor is Karel Vandeputte die de misvieringen aanvankelijk in de oude Veldschool houdt.
Op 1 juli 1937 gebeurt de eerstesteenlegging van een voorlopige kerk, op 17 oktober 1937 door Mgr.Georges de Jonghe d'Ardoye ingewijd.
Op 1 mei 1940 vangt men de bouw aan van de parochiekerk van Sint-Antonius van Padua naar ontwerp van architect Willem Nolf (Torhout), uitgevoerd door de gebroeders Crop (Meulebeke) en met integratie van beeldhouwwerk en kerkmeubilair van de gekende kunstenaar Antoon Van Parys (Deinze, 1884 - Gentbrugge, 1968) in samenwerking met zijn zoon Luc (Deinze, 1920 - Sint-Amandsberg 1991) die er van 1940 tot 1942 aan werken. Ten zuidwesten van de kerk wordt een begraafplaats aangelegd. Omwille van de Tweede Wereldoorlog worden de bouwwerken van 1942 tot 1951 stilgelegd. Pas in november 1951 kan de nieuwe parochiekerk in gebruik worden genomen na een voorlopige inwijding op 1 november; de plechtige inwijding gebeurt op 13 augustus 1953 door Mgr. Desmedt.
In 1980 wordt omheen de kerk een parking aangelegd, waarbij men beplanting integreert. Vanaf 1994 behoort de Sint-Antoniusparochie tot de "parochiefederatie Meulebeke" en in 2001 gebeuren er restauratiewerken aan de kerk.

Inventaris onroerend erfgoed 2024: Parochiekerk Sint-Antonius van Padua
[online] https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90228

b) Bouwfysische toestand

In 2001 gebeurden er restauratiewerken aan de kerk.
Inspectie in 2019
De uitgevallen pannen werden herplaatst. Enkele gootlekken zijn gedicht. Het defect aan de riolering thv de sacristie werd dichtgemaakt.

Inspectie in 2015

Lage afsluitmuurtjes hersteld. Hoofdinkompoort herschilderd.

Inspectie in 2009
Gebroken ruitjes hersteld. Ribgewelven onder koor gedeeltelijk hersteld. Verluchtingsroosters kelder vernieuwd.

Inspectie in 2007
Leuning klokkenstoel geplaatst. Loopbruggen op spitstongewelf van schip geplaatst.

Inspectie in 2004
De ophanging van de klok werd vernieuwd. Er werden cilindersloten geplaatst in de buitendeuren.

Inspectie in 2002
Het pleisterwerk van de vlakke plafonds en het spitstongewelf werd hernomen. De glas-in-lood ramen zijn hersteld. Ladders in toren geschilderd.

Inspectie in 1997
Herstel van de betonnen kroonlijst, spiltrap. De schoorsteen werd hervoegd. Kilgoten en afvoeren vernieuwd. Bekleding torenluik en de loden muts onder windhaan, oekkeperlood torenspits en duivenwering vervangen. Herstellingen aan pannendak, nokken, hoekkeperpannen en gevelpannen. Plaatsen lichtkoepel, dichtmetselen kelderopeningen, vervangen torenramen door verluchtingsroosters, plaatsen verluchtingsramen in doksaalramen. Isoleren van de platte daken, aansluiting met opgaande muren vernieuwd. Keldervloer stookplaats vernieuwd en dompelpomp geplaatst. Bliksembeveiliging voorzien. (werken uitgevoerd onder leiding van architectenbureau Allaert&Lanssens)

Inspectie in 1996
De overige goten en het zink van de platte daken werden vernieuwd.

Inspectie in 1995
¾ van het gootzink werd vernieuwd.

De staat van de kerk wordt door het inspectierapport van Monumentenwacht van 2019 algemeen als goed beoordeeld. Aandacht is wel gevestigd op een verouderende dakhuid en verwering van de zinken dakdelen. De dringende aandachtspunten werden in het verleden steeds weggewerkt. Noodzakelijke herstellingen aan het dak worden steeds uitgevoerd. De dakpannen beginnen wel ouderdomsverschijnselen te vertonen. De afvoeren zijn in goede staat maar de zinken goten beginnen te verweren. Er zijn door afgevallen pannen en thermische zettingen ook enkele scheuren en perforaties in het zink. Deze openingen dienen dringend hersteld te worden om gevolgschade te vermijden. De goten worden regelmatig schoongemaakt.
Rapport Monumentenwacht 2024

Overzicht eenmalige werken

- De gebroken dakpannen vervangen
- De gebroken nok op dakvlakken 2 – 19 vervangen

- De weggevallen en gebroken noordbomen op de zuidelijke bijgebouwen invullen en/of vervangen
- De uitgevallen leien op de torenspits invullen
- Het gecorrodeerde zink van het plat dak boven de zuidelijke biechtstoel vernieuwen of vervangen door andere duurzame dakbedekking
- Vernieuw de tapgaten van de afvoeren van dakvlak 6p en dakvlak 19
- Het lek in de roofing aan de westzijde van plat dak opsporen en afdichten
- Vervang de betonnen wenteltrap naar het doksaal – asbestinventaris opmaken – als ook van het hele gebouw
- Vernieuw de gecorrodeerde zinken bakgoten van dakvlakken 17 –19
- Plan het vernieuwen van de dakpannen over het volledige gebouw en plaats tegelijkertijd een onderdak

Overzicht wederkerende werken

- Reinig dringend de goten en de daken
- Snoei jaarlijks de dicht staande bomen aan de westzijde
- Plan tijdig onderhoudsschilderwerk in van het buitenschrijnwerk (deuren)
- Ontroest en schilder tijdig de standpijpen onderaan de regenwaterafvoeren

Overzicht van de reguliere nazichten

- Voorzie gekeurde brandblusapparaten en een evacuatieplan in de kerk en bijgebouwen
- Toestellen jaarlijks keuren
- De schouw van de stookinstallatie laten reinigen
- De verwarmingsinstallatie laten nazien door een onderhoudstechnicus
- De klokkeninstallatie en torenuurwerken laten nazien door een gespecialiseerde firma

Huidige toestand:

- De daken werden hersteld na het verslag van Monumentenwacht – doch nog veel werk aan
- Er zijn geen lekkages vastgesteld aan de goten – onlangs (2025) nagezien
- Jaarlijks komt Clock-o-Matic, voor het nazicht van het torenuurwerk – indien nodig om herstelling uit te voeren – laatste controle februari 2025
- één brandblusser, waarvan datum verstreken is – vervangen
- **Beoordeling van het gehele gebouw**:
  *bouwfysische toestand: goed
  *onderhoud: matig
  *risico op gevolgschade: matig
  *toegankelijkheid: goed

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeelbaarheid en inrichting

Westgeoriënteerde kerk, ingeplant tussen het in 1937 opgerichte klooster met vrije kleuter- en lagere school "Sint-Antonius" ten zuiden, en de in hetzelfde jaar gebouwde noodkerk ten noorden.

Grondplan:
Zaalkerk op rechthoekig grondplan met middenbeuk van zes traveeën geflankeerd door smalle processiegangen, vierkante toren op zuidoostelijke hoek en rechte koorpartij met halfronde apsis; sacristie en weekkapel aan zuidwestzijde en bijgebouwtje aan noordwestzijde.

Materiaalgebruik:
Ruw bekapte zandsteenbouw met gebruik van natuursteen voor onder meer onderdorpels, trappen en reliëfbeeldhouwwerk;
Schip onder verspringend zadeldak en sacristie onder schilddak, beide met mechanische pannen; torenspits en bedaking van apsis met tegelpannen; processiegangen onder plat dak.

Exterieur.
Oostelijke puntgevel met centraal, rondbogig hoofdportaal met houten vleugeldeur in vlakke omlijsting met decoratieve reliëfstenen, geflankeerd door rondboogvenstertjes en gelijkaardige zijportalen. Erboven, grote oculus met verticale verdeling in metselwerk en glas-inloodinvulling.
In top, ruitvormige gevelsteen met Christusmonogram. Vrij gesloten hoektoren met verticale lisenen en halfcirkelvormige galmgaten; uurwerkplaat aan oostzijde. Groot witstenen gevelreliëf met voorstelling van patroonheilige door Antoon Van Parys. Zijgevels van schip, koor en bijgebouwen opengewerkt door rondbogige vier- of drielichten; processiegangen en apsis met halfcirkelvormige (onder meer drie) lichten.

Interieur.
Grotendeels geschilderd interieur. Opmerkelijke ruimtewerking door middel van indrukwekkend spitstongewelf, verticaal geritmeerd door ribben die doorlopen tot op de grond met hoge natuurstenen sokkel, waartussen halfronde scheibogen van de vlak afgedekte processiegangen.
Rondbogige vier- (schip) en drielichten (processiegang) met geometrische glas-in-loodramen. Koor afgescheiden door zwartmarmeren trappenpodium met communiebank en kansels (ambo) in combinatie van zwarte en grijze marmer. Koorommegang verlicht door halfcirkelvormige, figuratieve glasramen.
Boven de toegang, eenvoudig oksaal. Cementtegelvloer in schip; in koor, tegelvloer van verschillende marmersoorten.

Mobilair.
Sobere inrichting met fraai gestileerd meubilair en beeldhouwwerk, meegaand met de bouw van de kerk (1940-1951). Hoofdaltaar met tabernakel, marmer, natuursteen en verguld cederhout, 1948, door Antoon Van Parys (Deinze); altaar met gebeitelde, gestileerde voorstelling van vis als symbool van Heilige Eucharistie, tussen opschriften in Grieks en Nederlands "JEZUS CHRISTUS/GODS ZOON VERLOSSER"
tabernakel met voorstelling Verbondsark van het Oude Testament en pelikaan.
Zijaltaar zuidbeuk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, marmer

zijaltaar noordbeuk toegewijd aan Heilige Antonius met Kind, hout.
Dienstaltaar, hout, tweede helft 20ste eeuw.

Voorzieningen (verwarming, sanitair, keuken, elektriciteit)

Sanitair	1 toiletruimte aanwezig – gang naar de sacristie
Verwarming	Stookolie - verwarmingsketel in kruipkelder
Verlichting	Functionele verlichting - plafond
Keukenvoorzieningen	Geen keuken – geen drinkbaar water
Audiosysteem	Muziekinstallatie – geluidsboxen aanwezig + luidsprekers
Beeldscherm(en)	Geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Hellend vlak – koor niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandblusapparaten voorzien
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	Neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	ok
Dakisolatie	Onderdak plaatsen – kostprijs/noodzaak afwegen -toekomst ?
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Toegankelijkheid voor andersvaliden
Er zijn geen trappen waardoor de kerk toegankelijk is voor rolstoelgebruikers.
Rolstoelhelling aan de sacristie.

Uitbreidingsmogelijkheden om deelruimtes af te splitsen

De kerk is vrijstaand en omgeven door een parking.
Een zaalkerk op rechthoekig grondplan met middenbeuk van zes traveeën geflankeerd door smalle processiegangen, vierkante toren op zuidoostelijke hoek en rechte koorpartij met halfronde apsis
sacristie en weekkapel aan zuidwestzijde en bijgebouwtje aan noordwestzijde.

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen

De kerk is in neoromaanse stijl gebouwd in de periode 1940-1951 naar de plannen van architect Willem Nolf (Torhout) met integratie van beeldhouwwerk van gekende kunstenaars Antoon en Luc Van Parys. Enkele voorbeelden hiervan zijn een groot witstenen gevelreliëf met voorstelling van patroonheilige, een monumentaal houten kruisbeeld (1942), een obiit (1961), een replica van gevelgedenksteen H. Antonius van Padua met kind (ca.1942), H. Hart van Jezus in witte natuursteen (1942) en de gepolychromeerde kruisweg.

Het hoofdaltaar met tabernakel, marmer, natuursteen en verguld cederhout werd in 1948 vervaardigd door Antoon Van Parys (Deinze). Het altaar met een gebeitelde, gestileerde voorstelling van een vis als symbool van de Heilige Eucharistie, tussen opschriften in Grieks en Nederlands "JEZUS CHRISTUS/ GODS ZOON VERLOSSER"

tabernakel met voorstelling Verbondsark van het Oude Testament en pelikaan.

Zijaltaar zuidbeuk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, marmer; zijaltaar noordbeuk toegewijd aan Heilige Antonius met Kind, hout.
Dienstaltaar, hout, tweede helft 20ste eeuw.

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Antonius kerk van Padua ligt aan de hoofdstraat, de Sint-Antoniusstraat, van het gehucht ‘t Veld, gelegen in de uiterst noordwestelijke hoek van Meulebeke, aan de grens van Ardooie en Pittem.
Naast de kerk bevindt zich de basisschool ‘Sint-Antonius’ met turnzaal (herbestemming van de noodkerk), refter, kleedkamers en sanitair in de annexe gebouwen van de noodkerk. De begraafplaats ’t Veld ligt op wandelafstand. Het voor-en achterliggend parkeerterrein zorgt voor genoeg parkeergelegenheid.
Het Provinciaal Domein ’t Veld ligt op minder dan 2 km afstand.
Op zo’n 100 meter en parallel met de Sint-Antoniusstraat, loopt de drukke Brugsesteenweg (N50), een haast rechte verbinding tussen Kortrijk en Brugge.
Er zijn geen reguliere buslijnen in de buurt. Er is wel een halte van de flexbus:
halte Meulebeke ‘t Veld Sint-Antonius, in de Sint-Antoniusstraat vlakbij de kerk. Er is een schuilhuisje aanwezig.
Voor een reguliere buslijn is de dichtstbijzijnde halte Pittem Rijsseleinde, bij het kruispunt N50 x N37, op 2,5 km van de kerk. Deze halte wordt op alle dagen elk uur bediend door de

lijn 80 Roeselare – Ardooie – Pittem – Tielt. De bushalte Meulebeke Goethalsplaats, in het centrum van Meulebeke, bevindt zich op 4,2 km (aanbod: zie bij St-Amanduskerk).

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Occasionele vieringen op zondag om 9u. Eerste communie, vormsel, doop, huwelijk, uitvaart. Lokaal voor kerkfabriek.
Stilte- en devotieplaats. Ontmoetingsplaats.
Occasioneel gebruikt als tentoonstellings- en concertruimte. Frequentie: als de nood of de vraag zich voordoet; jaarlijks.

4) Toekomstvisie

Zie pastorale visie.
De kerk wordt onderhouden, maar er wordt uitgekeken naar een valabele herbestemming.

4.9 ONZE-LIEVE-VROUW BEZOEKING EN SINT-LEO (MARIOLOOP)

DN 2014
Marialoopplaats 8760 Meulebeke (Tielt)

0) Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking en Sint-Leo

Geografische ligging
- Marialoopplaats, 8760 Meulebeke, Marialoop
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur
- Bisdom: Brugge
- Decanaat of Regio: Tielt – Pastorale eenheid Elisabet Meulebeke
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking en Sint-Leo

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking te Marialoop

Bescherming(en)
- Niet-beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 24-09-2009

1) Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

Kerk Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking, laat classicistische kerk met omliggend kerkhof, opgericht in 1837-1838 voor de nieuwe parochie Marialoop.
In het tweede kwart van de 19de eeuw begint het gehucht Marialoop tot bloei te komen met bevolkingstoename tot gevolg. In 1832 wordt de kapel van Onze-Lieve-Vrouw ter Ruste opengesteld voor de eredienst op zon- en feestdagen. In 1834-1835 wordt voor Leo Dujardin, de eerste pastoor van Marialoop, een pastorie gebouwd en in 1836 wordt de kapel tot "annexe" verheven. Op initiatief van pastoor Dujardin wordt in 1837-1838 ten zuiden van de kapel een laat classicistische parochiekerk met omliggend kerkhof opgericht; de eerste steenlegging gebeurt op 11 april 1837. De bouwgronden worden geschonken door ridder Pieter Clemmen uit Gent, Leonard Anthone Loncke, bewoner van het kasteel Ter Borcht en Roelandts-Yserbyt. Het bouwmateriaal is afkomstig uit een in de Noord-Heirenthoek speciaal hiervoor opgerichte steenbakkerij. De Sint-Leokerk wordt ingewijd op 24 september 1838 door de Brugse bisschop Franciscus Boussens die relikwieën van de martelaren Heilige Lucius en Heilige Fortunatus schenkt.

De torenspits wordt pas in 1854 afgewerkt en in diezelfde periode worden een uurwerk en een klok aangebracht. Op 19 januari 1839 wordt Marialoop een zelfstandige parochie die zich uitstrekt over het grondgebied van Meulebeke, Tielt en Oostrozebeke. In 1842 wordt de parochie tot "succursale" verheven, waarbij de kerk nog voorzien wordt van de naam Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking; tevens wordt er ook de Heilige Dominicus vereerd.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog is Marialoop een deel van het "Etappengebiet Tielt" dat wordt afgezet, waardoor de parochianen de kerkdiensten niet meer kunnen bijwonen. Na tussenkomst van de pastoor krijgt men van de Tieltse Kommandantur toch toestemming, evenwel later opgeheven doordat Marialoop bij de Kommandantur van de Poelberg wordt gevoegd. De klokken van de kerk worden weggevoerd. In oktober 1918 wordt geschut in de kerk geplaatst, die hierbij veel schade oploopt.

In 1942 wordt het grondgebied van Oostrozebeke dat tot de parochie Marialoop behoort, overgeheveld naar de aldaar nieuw opgerichte parochie de Ginste. Ter compensatie wordt in 1944 een stuk grondgebied van de moederparochie Sint-Amandus bij Marialoop gevoegd. In 1956 wordt een stukje van de parochie Marialoop overgeheveld naar de nieuw erkende parochie de Paanders. Vanaf 1994 behoort Marialoop tot de "parochiefederatie Meulebeke".

De tijdens de Tweede Wereldoorlog opgelopen oorlogsschade wordt in 1957-1958 hersteld. In 1971legt men een nieuwe parking aan bij de kerk, waarvan in 1979 de toren gerenoveerd wordt en in 1981 aan de oostzijde sacristieën gebouwd worden.
In het begin van de jaren 2000 worden nogmaals restauratiewerken uitgevoerd.

Inventaris onroerend erfgoed 2024: Kerk Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking met omliggend kerkhof [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90109

Bouwfysische toestand

De bouwfysische staat van het gebouw is vrij goed.
Enkele plaatselijke gebreken werden vastgesteld en dienen tijdig hersteld volgens het rapport uit 2023 van de Monumentenwacht.

Grote herstelling in de toekomst te plannen:
-Vernieuwen van het zink in de bakgoten van de zijbeuken. In afwachting de open lasnaden afdichten met stroken EPDM. * De vernieuwing van de goten wordt het best ingepland in de komende jaren. De lasnaden zijn in matige en slechte staat, het zal niet meer lang duren en ook andere lasnaden zullen doorscheuren (een regelmatig nazicht tijdens de reiniging van de goten) is aangewezen.

Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeelbaarheid en inrichting

***Exterieur**.*
De driebeukige, pseudobasilicale kerk met schip van 5 traveeën, vierzijdige, ingebouwde westtoren en koor met halfronde apsis geflankeerd door rechthoekige sacristieën. De drie beuken bevinden zich onder één lessenaarsdak. De hoofdbeuk is hoger dan de twee zijbeuken en ze zijn gescheiden door rondbogige scheidbogen op Toscaanse zuilen met achthoekige natuurstenen basis.

Westgevel verticaal geritmeerd door bakstenen hoekpilasters met eenvoudig kapiteel.
Centraal, ingebouwde, licht uitspringende westtoren op vierkant grondplan, geleed door middel van horizontale omlopende kordons. Onderste geleding met portaal in sobere omlijsting onder geprofileerde kroonlijst met driehoekig fronton; houten vleugeldeur met rechthoekig bovenlicht voorzien van ruitvormige roedeverdeling en versierd met rozetten en wapenschild van de Brugse bisschop Franciscus Boussen. Tweede en derde torengeleding met spaarvelden, waarin (half)cirkelvormig glasraam en rondbogige galmgaten met ronde uurwerkplaten. Bekroond door fries met trigliefen en geprofileerde omlopende kroonlijst. Ingesnoerde zeshoekige torenspits op vierkante basis bekroond met smeedijzeren topkruis en windhaan.
Aan zuidzijde, calvariekruis, geplaatst tegen de zuidzijde van de apsis. Bakstenen rondboognis bekroond door geschilderd, houten driehoekig fronton; gepolychromeerd Christusbeeld aan houten kruis, met beplankte achtergrond voorzien van geschilderd vergezicht op Jeruzalem.

Interieur.
Bepleisterde en witgeschilderde binnenafwerking op lage plint in natuursteenblokken; verdwenen schilderingen onder meer van imitatiebeeldnissen. Middenbeuk afgedekt door tongewelf, zijbeuken onder vlakke afdekking en koor onder halve koepel met cassettes. Beuken gescheiden door rondbogige scheibogen op Toscaanse zuilen met achthoekige natuurstenen basis.
Wanden van zijbeuken en koor voorzien van rondboogvensters; in koor met figuratieve glas-inloodvulling. Zijwanden geritmeerd door rondbogige muraalbogen op pilasters; in het koor kroonlijst op pilasters met voluutvormige kapitelen. Aan noordzijde, kleine halfronde rondboognis met smeedijzeren hek. Zwart-witmarmeren tegelvloer; deels vernieuwde natuurstenen tegelvloer in het koor met stervormig rosasmotief. Ingangsportaal in gesculpteerde houten omlijsting met dito supraporta gedecoreerd met trofeevoorstelling. Doksaal met balustervormige houten borstwering.

Bouwkundige Inspectie Monumentenwacht West-Vlaanderen. Inspectienr. 50127/2023/B – 25-09-2023
Inventaris onroerend erfgoed 2024: Kerk Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking met omliggend

Mobilair.
Eenvoudig laatclassicistisch kerkmeubilair, aangebracht bij de bouw van de kerk circa 1838. Hoofdaltaar met tabernakel, wit en grijs marmer en koper inlegwerk, onder meer medaillon met Lam Gods. Zijaltaar noordbeuk, portiekaltaar met voorstelling van de Bezoeking, gesculpteerd eikenhout, door Dejonghe (Tielt), tabernakel met Lam Gods en altaartafel met Heilig Hart. Zijaltaar zuidbeuk, portiekaltaar met voorstelling van verschijning Heilig Hart aan Heilige Margareta en Maria à la Coque en Oog Gods aanbeden door twee engelen, gesculpteerd eikenhout, door Dejonghe (Tielt), tabernakel met hostiedragende kelk, altaartafel met Heilig Hart. Dienstaltaar, hout, 20ste eeuw.

Koorgestoelte, preek- en biechtstoel, eikenhout, circa 1838. Doopvont, koper op houten onderstel, 20ste eeuw.
Beeldhouwwerk: onder meer gekruisigde Christus, Heilige Barbara, heiligenbeeld. Muurschildering in het koor, de Emmaüsgangers, 1853 (gedateerd), door Désiré Mergaert (Kortemark), gerestaureerd in 1988 door Etienne Van de Walle (Meulebeke). In het koor, figuratieve glasramen met voorstelling van Heilig Hart en Onbevlekt Hart van Maria, 1902, door Alfons Vincent (Brugge).

Geschilderde kruisweg.
Orgel geschonken door Leonard Anthone Loncke, 1846, door Leo
Lovaert (Nevele), aangepast in interbellum door J. Anneesens (Menen) en in 1960 door firma Loncke (Esen) die tevens in 1992 onderhoudswerken uitvoert.
Aanvraag tot bescherming van dit enige overblijvende orgel in
West-Vlaanderen werd in 2024 bij Agentschap Onroerend Erfgoed geregistreerd.

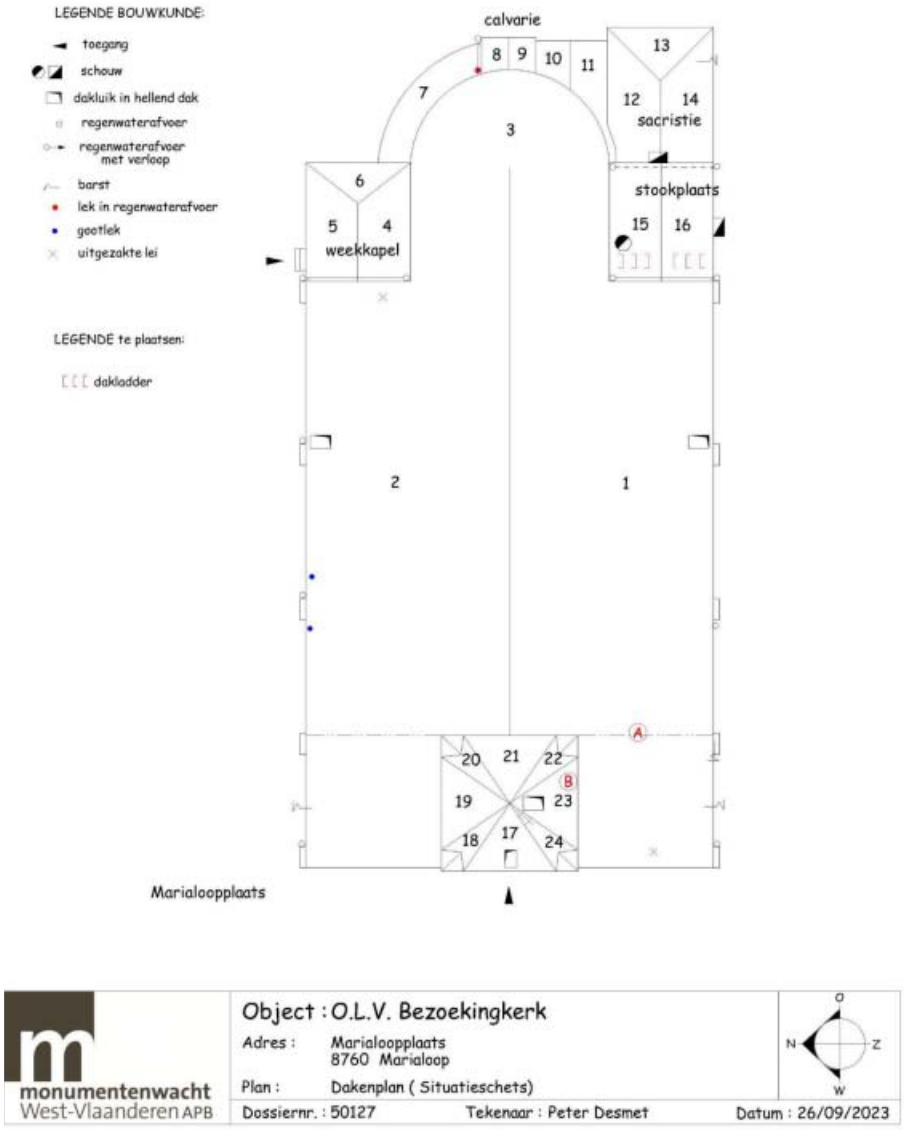

Omgeving
Omliggend kerkhof, ingericht bij de bouw van de kerk in 1837-1838 en in de jaren 1860 aan straatzijde voorzien van gietijzeren traliehekken. Thans aan de straat met recentere, lage bakstenen muur en eenvoudige buisleuning tussen bakstenen pijlers; nieuw ijzeren toegangshek aan zuidzijde; aan oost- en noordzijde omgeven door haag en houten schutting. Rechthoekige grafperken waartussen losse verharding; enkele interbellumgraven
met art-decogetinte grafstenen, graven uit het derde kwart van de 20ste eeuw

met mozaïekbekleding en graf van Lieven Debouver († 1981) - Sylvain Maes († 1992) - Marie-José Dinneweth († 1996) met opvallende plastische sculptuur. Aan oostzijde, urnenveld en colombarium; aan noordzijde, kleine strooiweide, zuil met gedenkplaatjes en kinderkerkhof.

Inventaris onroerend erfgoed 2024: *Kerk Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking met omliggend kerkhof* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90109

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheden om deelruimtes af te splitsen20

Er zijn mogelijkheden tot het plaatselijk vrij maken en ontknekelen van het kerkhof. Zoals aangegeven is de aanwezigheid van het kerkhof een bepalend element. Anderzijds zijn er de bevattelijkheid en de grote hoogte (die het realiseren van een interne extra bouwlaag mogelijk maakt) én de grote en aangename lichtinval. Dit maakt dit gebouw dan weer interessant voor een herbestemming (publiek, privaat of gemengd).

Onze-Lieve-Vrouw-Bezoekingkerk Marialoop. Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek inzake de transformatie van het kerkgebouw voor nevenbestemming, p. 111. ;
Inventaris onroerend erfgoed 2024: *Kerk Sint-Leo en Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking met omliggend kerkhof* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/90109

Voorzieningen (verwarming, sanitair, keuken, elektriciteit)

Sanitair	1toilet in sacristie
Verwarming	Vernieuwd , datum? Gas? Olie?
Verlichting	Type?
Keukenvoorzieningen	Kleine kitchenette in sacristie
Audiosysteem	?
Beeldscherm(en)	?
Rolstoeltoegankelijkheid	het gebouw is rolstoeltoegankelijk. Toilet niet
Diefstal- en brandbeveiliging	?
Bliksembeveiliging	?
Gsm-operatoren	?

<u>Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)</u>

Zonnepanelen (en batterijen)	
Regenwateropvang	
Dakisolatie	
Groendak	
Warmtepomp	
Warmtenet	
Windenergie	
Aquathermie	

In het torengebouw bevindt er zich een uilenbak van Natuurpunt.

2) Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De voorzieningen op Marialoop zijn beperkt maar voldoende op het niveau van de parochie. De kerk is gelegen op de Marialoopplaats en er is een school (basisschool) aan de Marialoopsteenweg. Op het vlak van economische basisuitrusting is Marialoop uitgerust met onder meer een apotheek, fietsenhandelaar, schoenenwinkel, een café, garage, pralinezaak, bakker, groenten- en fruitwinkel, 3 kappers, …

Beeldbepalende elementen voor de deelentiteit Marialoop zijn de Kerk O.L. Vrouw Bezoeking en Sint-Leo en de Kapel O.L.Vrouw Ter Ruste.
Vandaag bevindt zich aan de noordzijde het kerkhof en het parochiaal secretariaat.

De halte Meulebeke Marialoop bevindt zich bij de toegang van de kerk en wordt bediend door lijn 151 Tielt – Marialoop – Oostrozebeke – Ooigem. De bediening is evenwel beperkt tot enkele functionele ritten gericht op de scholen van Tielt: de bus rijdt enkel op schooldagen, ‘s morgens 2 ritten naar Tielt, ’s avonds 4 ritten naar Ooigem. Richting Tielt is er een schuilhuisje aanwezig. Voor andere verplaatsingen kan men gebruik maken van de flexbus, aan dezelfde halte. Voor een reguliere buslijn dient men te gaan naar de halte Meulebeke Paardekens in de Tieltstraat, op 2,3 km.
Busbediening: zelfde lijnen als bij de Sint-Amanduskerk.

3) Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Occasionele eucharistie op zaterdag om 18u.
Eerste communie, vormsel, doop, huwelijk, uitvaart.

De kerk wordt tevens gebruikt als stilteplaats, ontmoetingsruimte, devotieplaats en informatiebijeenkomsten.

De kerk wordt occasioneel gebruikt als tentoonstellingsruimte en concertruimte. Frequentie: als er een nood of vraag zich voordoet; jaarlijks.

4) Toekomstvisie

Zie pastorale visie.
De kerk wordt nog verder gebruikt maar er wordt gezocht naar verdere valorisatie en/of nevenbestemming. Herbestemming ligt op dit moment moeilijk door het omringende kerkhof. Verdere evaluatie zal, bij wegvallen van erediensten, noodzakelijk zijn.

4.10 Samenvattende tabel toekomst kerken CKB Tielt

St Pieter Tielt	Volledige bediening erediensten	Eredienst met valorisatie
OLV Tielt	Eredienst op aanvraag	Eredienst met valorisatie, zoeken naar uitbreiding nevenbestemming in de ruimte (optie cultuur) voor de kerk zelf, eventueel herbestemming
St Jozef Tielt	Onttrokken aan de eredienst vanaf 1/9/2025	
St. Martinus Aarsele	Eredienst in wisselend weekend, eredienst op aanvraag	Eredienst met valorisatie, zoeken naar nevenbestemming
St. Bavo Kanegem	Eredienst op aanvraag	Eredienst met valorisatie, zoeken naar nevenbestemming
OLV geboorte Schuiferskapelle	Eredienst op aanvraag	Eredienst met valorisatie, zoeken naar nevenbestemming
St Amandus Meulebeke	Volledige bediening erediensten	Eredienst met valorisatie
St. Antonius Meulebeke	Eredienst op aanvraag	Zoeken naar herbestemming
OLV bezoeking Marialoop	Eredienst op aanvraag	Eredienst met valorisatie, zoeken naar nevenbestemming

5. BESLUIT

De toekomst van het kerkenlandschap in Vlaanderen en ook hier in de fusiegemeente Tielt-Meulebeke is in volle evolutie. Op korte termijn worden een aantal kerken herbestemd, waarvan 1 reeds in 2025. Wanneer een herbestemming wordt gevonden zullen wellicht ook nog andere kerken volgen. Door de sterk dalende trend in het aantal bedienaars van de erediensten, is het ook voor de andere kerken onmogelijk in elk een volwaardige en volledige bediening van de erediensten te behouden. Vandaar dat deels wordt overgeschakeld naar een afwisselend weekend waarin erediensten worden gedaan. Voor het andere deel zullen dit enkel nog erediensten op aanvraag zijn. Voor de nog verdere toekomst zal dit evolueren naar nog minder aantal kerken, waarbij de Sint Pieterskerk in Tielt zal fungeren als centrumkerk en knooppuntkerk.
Permanent overleg inzake tussen gemeente en het CKB is en blijft noodzakelijk om tijdig de nodige goede en duidelijke beslissingen te kunnen nemen in functie van de evolutie van enerzijds het aantal bedienaars van erediensten en het aantal kerkgangers en kerkbezoekers, anderzijds ook volgens de mogelijke opportuniteiten die zich kunnen voordoen voor kerkgebouwen waar een herbestemming of nevenbestemming is opgenomen in de toekomstvisie.

Opgemaakt te Tielt op 02/06/2025

Voor het Centraal Kerkbestuur

ZEH Deken Filiep Callens Aangestelde Bisdom	Rik Teerlinck Voorzitter	Davy Verkest Secretaris